

บทที่ 4

การวิเคราะห์

การวิจัยแนวคิดด้านการเมืองและสังคมกับลักษณะความเป็นนักหนังสือพิมพ์ที่สะท้อนจากงานเขียนของมาลัย ชูพินิจ นั้น ผู้วิจัยได้วิเคราะห์โดยแบ่งเป็น 2 ส่วน

ส่วนที่ 1 เป็นการศึกษาแนวคิดด้านการเมืองและสังคมจากข้อเขียนของมาลัย ชูพินิจ และวิธีการนำเสนอเพื่อสะท้อนคุณลักษณะนักหนังสือพิมพ์ของเขา ได้จากการทำการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ส่วนที่ 2 เป็นการศึกษาปัจจัยที่กำหนดแนวคิดของมาลัย ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึก (Depth Interview) และจากเอกสารชั้น 2 (Secondary Source)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ส่วนที่ 1 การวิเคราะห์เนื้อหา

การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) นั้น เป็นการหาแนวคิดทั้งด้านการเมืองและสังคม การหาสไตล์การเขียน การหาคุณลักษณะนักหนังสือพิมพ์ ซึ่งหาได้จากงานเขียนอันหลากหลายของมาลัย ชูพินิจ ทั้งประเภทบทบรรณาธิการ สารคดี บทความ นวนิยาย และเรื่องสั้น โดยผู้วิจัยจะแยกเป็นแต่ละประเภทไป

1.บทบรรณาธิการ

บทบรรณาธิการแต่ละเรื่องซึ่งบ่งบอกวัตถุประสงค์และหน้าที่อยู่แล้วนั้น บางเรื่องจะบอกวัตถุประสงค์และหน้าที่ไว้หลายอย่าง

จากบทบรรณาธิการที่สมบูรณ์ 66 เรื่อง มาลัย ชูพินิจ มีวัตถุประสงค์ในการจูงใจผู้อ่านให้คล้อยตามหรือกระตุ้นเตือนให้ปฏิบัติตามมากที่สุด ด้วยการให้ผู้อ่านมีส่วนร่วมในเหตุการณ์ที่เขาเขียนและอธิบายเพื่อสะท้อนแนวคิดด้านการเมืองและสังคมของเขา ซึ่งบางชิ้นอาจมีเพียงวัตถุประสงค์เดียว แต่ส่วนใหญ่แล้วมาลัยจะเน้นให้ผู้อ่านมีส่วนร่วมในเหตุการณ์และกระตุ้นเตือนให้ปฏิบัติตาม เช่น

ในระหว่างสงครามโลกครั้งที่ 2 ประเทศไทยสมัยที่มีจอมพล ป. พิบูลสงคราม เป็นนายกรัฐมนตรีนั้น เป็นช่วงเวลาที่จะต้องช่วยกันประหยัดในทุกๆ เรื่อง มาลัยได้เสนอบทความเกี่ยวกับการประหยัดงบประมาณแผ่นดิน เพื่อจูงใจผู้อ่าน ดังนี้

“ข้าพเจ้าเองคิดว่าเป็นการถูกต้องและมารยาทที่ดี การที่เราต้อนรับนายกรัฐมนตรีกับคณะผู้เดินทางไปจำเริญทางไมตรีกับต่างประเทศในครั้งนี้ ปัญหาที่สำคัญอยู่ในรายการละเอียดและวิธีปฏิบัติในการต้อนรับเท่านั้น ว่ากระทำกันเหมาะสมหรือไม่ แค่นั้น และเพียงใด เพราะน้อยไปก็ไม่เหมาะสมสำหรับบุคคลสำคัญชั้นจอมพล ผู้เป็นทั้งหัวหน้าคณะรัฐบาลและงานที่ได้รับมอบหมายไปปฏิบัติในนามของชาติบ้านเมือง มากไปก็เกี่ยวกับความหมดเปลืองโดยไม่จำเป็น ขณะที่ท้องพลเรือนในบางจังหวัด และบางภาคกำลังหิว ปัญหาเรื่องงบประมาณที่เสียไป อาจจะเป็นประโยชน์มากกว่า ก็กำลังรอให้ขับให้แก้ไข

มันไม่เป็นการคิดออกหรือ ที่นอกจากการต้อนรับแสดงความชื่นชมยินดีในวันกลับเป็นพิธีและทางการแล้ว ข้าราชการไม่ว่าชั้นผู้ใหญ่หรือผู้น้อยคนใดอยากจะแสดงความจงรักภักดีเป็นพิเศษ จะกระทำไปเป็นการส่วนตัวในรูปแบบต่างๆกันตามแต่กำลังความสามารถของตน แทนที่จะให้กระทรวงกระเทือนแก่งบประมาณอันเป็นเงินของประชาชน แม้ว่าจะเป็นการงบประมาณ ทั้งตั้งใจในการเลี้ยงต้อนรับใดๆ ก็ตาม

มันไม่เป็นการติดอกหรือ ที่กระทรวง ทบวง กรม จะได้พยายามประหยัดในการใช้จ่ายตามโอวาทที่จอมพลนายกรัฐมนตรีนั่งและจอมพลรองนายกรัฐมนตรีเองได้เคยให้ไว้ แทนที่จะคิดทางใช้เงินที่มีอยู่ให้หมดไปทุกโอกาสที่เปิดให้ และทุกกรณีพิเศษที่มาถึง”¹

บทบรรณาธิการบางเรื่องก็เขียนขึ้นจากเหตุการณ์ที่มาลัยส่งเสริมให้ผู้อ่านมีส่วนร่วมด้วย เช่น กรณีการพิพาทระหว่างนิสิตนักศึกษากับครูอาจารย์ เรื่องดังกล่าวดูเหมือนว่าไม่น่าจะเป็นข่าวที่คนทั่วไปสนใจ แต่มาลัยกระตุ้นให้ประชาชนทั่วไปสนใจ เพราะว่าภาษีอากรที่เขาเสียให้รัฐบาล เป็นเงินงบประมาณการศึกษาของนิสิตนักศึกษานั้นเอง

“โดยส่วนตัว ข้าพเจ้าเองอาจจะไม่มีความคิดเห็นใดๆเกี่ยวกับการกระทำเหล่านั้น แต่ที่จะให้ถือว่าเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเป็นเรื่องภายในไม่เกี่ยวข้องกับประชาชนทั้งหลาย ซึ่งรวมทั้งผู้ปกครองของนิสิตและนักศึกษา ตลอดจนท่านและข้าพเจ้าด้วย ดังที่ประธานสภามหาวิทยาลัยและ ม.ร.ว.สลับ ลดาวัลย์ ว่าเป็นการยืนยันข้อเท็จจริงอย่างเหลือวิสัย เพราะปัญหาของการศึกษาและนักศึกษา เป็นปัญหาของชาติ ซึ่งราษฎรผู้เสียภาษีอากรทั่วไปย่อมจะสนใจ ย่อมจะห่วงใย และย่อมจะถือเป็นความรับผิดชอบของเขาไม่มากนักน้อย

เราจะต้องไม่มองข้ามข้อเท็จจริงกันไป ด้วยว่ากรณีใดที่เกิดขึ้นระหว่างนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยกับ ม.ร.ว.สลับ ลดาวัลย์ เลขาธิการของมหาวิทยาลัย และระหว่างนักศึกษา ม.ธ.ก. กับขุนประเสริฐศุภมาตรา คณบดีเศรษฐศาสตร์ มิใช่เกิดขึ้นด้วยเรื่องความขัดแย้งกันด้วยปัญหาส่วนตัว หากเป็นการขัดแย้งกันในทางความคิดเห็นเกี่ยวกับส่วนรวมของมหาวิทยาลัย และถ้าคนเราเป็นผู้ใหญ่พอ กล้าเผชิญกับความจริงพอ ก็ย่อมจะมองเห็นได้เองว่าปฏิกริยาของนิสิต และนักศึกษาที่คลั่งคลายขยายตัวเป็นลำดับมานั้น เกิดจากความผลัดกันทางความคิดจิตใจ เพราะเชื่อว่าสิ่งที่ตนกำลังกระทำลงไปถูกต้อง และมีเหตุผลสมควร มากกว่าจะถูกยุบหนยโดยมีปาหรือสิ่งที่หาตัวคนไม่ได้ใดๆ”²

นอกเหนือจากนี้ ลักษณะงานเขียนบทบรรณาธิการของมาลัย ยังมีวัตถุประสงค์ในการอธิบายเนื้อหาข่าวในช่วงเวลานั้น อีกทั้งการประกาศนโยบาย รวมไปถึงแสดงการโต้แย้งกับรัฐบาลในเรื่องต่างๆ ฯลฯ บทบรรณาธิการซึ่งโด่งดังของมาลัยนั้นจะตีพิมพ์ในหนังสือพิมพ์ “พิมพ์ไทย” ซึ่งเป็นหนังสือพิมพ์รายวันฉบับเช้าฉบับหนึ่งในเครือบริษัทไทยพาณิชย์การ จำกัด ซึ่งมาลัยเป็นที่ปรึกษาอยู่ด้วย ใช้ชื่อกอลัมน์ว่า “ระหว่างบรรทัด” เขียนทุกวันระหว่างจันทร์-เสาร์ ส่วนวันอาทิตย์จะใช้ชื่อกอลัมน์ว่า “ระหว่าง

¹ น้อย อินทนนท์, “ระหว่างบรรทัด”, พิมพ์ไทย (29 มิถุนายน 2498).

² น้อย อินทนนท์, “ระหว่างสัปดาห์”, พิมพ์ไทย (21 สิงหาคม 2498).

สัปดาห์” และก็อาจจะมีการ “ระหว่างเดือน” “ระหว่างปี” หากมีเหตุการณ์สำคัญให้ต้องหยิบยกมาเป็นหัวข้อการเขียน

1.1 สไตล์การเขียน

สไตล์การเขียนของมาลัยนั้นจะเห็นได้จากที่แสดงไว้ในตาราง

สไตล์การเขียน
- บอกล่า
- ขำขันและเสียดสี
- ตีความ
- สั่งสอน
- ใช้ภาษาแบบนวนิยาย

สไตล์งานเขียนของมาลัยมีหลายแบบ บางครั้ง อาจมีหลายสไตล์ในบทบรรณาธิการเดียวกัน โดยมาลัยจะเขียนแบบบอกล่ามากที่สุด เขียนแบบขำขันและเสียดสีรองลงมา จากนั้นก็เป็นการเขียนแบบตีความ ตามด้วยการชี้แนะสั่งสอน

การเขียนของมาลัยนั้น ไม่สามารถแยกคิดเป็นเปอร์เซ็นต์ได้ เพราะว่าการเขียนบทบรรณาธิการหนึ่งๆ จะมีสไตล์การเขียนทั้งเสียดสีและบอกล่าไปในตัว หรือมีทั้งตีความและสั่งสอน มักจะไม่เป็นสไตล์ใดสไตล์หนึ่ง แต่จะผสมกันไป

จะเห็นได้จากในเรื่องของการบอกล่า ส่วนใหญ่มาลัยจะบอกล่าถึงสาเหตุของเรื่อง ความเป็นไป หรือบางครั้งก็เสนอแนะความคิดเห็นของตนเองที่มีต่อเรื่องราวนั้นๆ เช่น

“มติที่คณะกรรมการการอาชญากรรมวิจัยเกี่ยวกับสาเหตุแห่งความแพร่หลายของคดีจุดคว่ำลามกอนาจาร การข่มขืนชำเรา ตลอดจนการส่องหญิงอื่นมาเป็นโสเภณี และการฆ่าตัวตายตามที่ได้ตกลงกัน เพื่อจัดการแก้ไขให้ความคุ้มครองแก่สวัสดิภาพของสังคมต่อไปนั้น เป็นที่น่าสนใจ และน่าสังเกตหลายประการด้วยกัน”³

³ น้อย อินทนนท์, “ระหว่างบรรทัด”, พิมพ์ไทย (10 มิถุนายน 2498).

นอกจากนี้ ยังเป็นกระบอกเสียงเพื่อแสดงถึงความเห็นส่วนตัวของมาลัยที่มีต่อเหตุการณ์นั้นๆ เช่น การเอ่ยถึงบทประพันธ์ลามก

“ข้าพเจ้าเป็นผู้ที่ประณามบทประพันธ์ ภาพถ่าย และภาพยนตร์ประเภทลามกอนาจาร ซึ่งสร้างและทำกันขึ้นเพื่อยั่วกามารมณ์ทั้งโดยทางตรงและทางอ้อม และซึ่งลอบกระทำกันโดยบุคคลชั้นผู้ใหญ่”⁴

หรือแสดงความเห็นในการให้ประชาชนมีอาวุธปืนได้

“ข้าพเจ้าคิดว่าถ้ารัฐบาลมั่นคงสักหน่อย อย่าปล่อยให้อารมณ์หวาดระแวงไปในประชาชนพลเมืองที่ตนปกครอง และให้สิทธิเสรีภาพในการมีอาวุธ โดยพิจารณาฐานะและความประพฤติของบุคคล ประชาชนเหล่านั้นเอง จะเป็นประโยชน์แก่หน่วยราชการต่อไป ไม่ว่าในการปราบปรามโจรผู้ร้าย หรือในกรณีที่บ้านเมืองอยู่ในความคับขัน”⁵

สำหรับการเขียนสไตล์ข่าวขัณฑ์และเสียดสีนั้น ส่วนใหญ่มาลัยจะใช้ลักษณะดำเนินแล้วจึงชม หรือเขียนที่เล่นที่จริง จากนั้นจึงแทรกด้วยอารมณ์ข่าวขัณฑ์ เช่น กรณีการแต่งงานใหม่ของจอมพล ผิน ชุณหะวัณ

“ถ้าจอมพลผิน ตกลงใจจะแต่งงานใหม่เมื่อไร จอมพลพ่อกลับไปใช้ชีวิตอย่างผู้ชายในวัยเดียวกันใช้ มีขนมอีไว้ตามบ้านและชอยต่างๆ อย่างที่คนอื่น ๆ เขามีไว้ เรื่องก็คงจะไม่โด่งดังขึ้นมาเท่าตอนนี้”⁶

และเรื่องการชุมนุมทางการเมืองที่ตำรวจมักใช้เป็นข้ออ้างในการจับกุม เช่น

“ความหวาดระแวงแคลงใจ ความร้อนตัวกลัวภัย ซึ่งอาจจะมีมูล และส่วนใหญ่อาจจะมาจากอุปาทานตามวิสัยของวิวัฒนหลังหระของนักการเมืองมากหน้า จึงทำให้มีการพยายาม

⁴ น้อย อินทนนท์ , “ ระหว่างบรรทัด ”, พิมพ์ไทย (10 มิถุนายน 2498).

⁵ น้อย อินทนนท์ , “ ระหว่างบรรทัด ”, พิมพ์ไทย (5 พฤศจิกายน 2498).

⁶ น้อย อินทนนท์ , “ ระหว่างบรรทัด ”, พิมพ์ไทย (5 ตุลาคม 2498).

ป้องกันตัวเองและตอบแทนโดยเกินกว่าเหตุจำเป็น”⁷

นอกจากนี้ ยังมีการให้ผู้อ่านตีความเอาเองจากข้อเขียนที่มัลย์เขียน ให้ผู้อ่านได้คิดเอง ไม่บอกว่าผิดหรือถูก อีกทั้งมีการชี้แนะสั่งสอน สมมติว่าเป็นตัวแทนของผู้อ่าน หรือแม้แต่การนำภาษาในนวนิยายมาใช้ในงานเขียนบทบรรณาธิการ เป็นต้น

1.2 แนวคิด

งานเขียนบทบรรณาธิการของมัลย์ได้สะท้อนแนวคิดออกมาหลากหลาย เห็นได้ว่า บทบรรณาธิการของมัลย์แต่ละบท จะประกอบไปด้วยแนวคิดหลายแนว บทบรรณาธิการบางบทได้สะท้อนแนวคิดทั้งด้านการเมืองและด้านสังคมควบคู่กันไป ทำให้ไม่สามารถหาเปอร์เซ็นต์ได้ว่าอย่างไร้ไหนมากน้อยกว่ากัน

การหาแนวคิดของมัลย์นี้ได้หาเป็น Theme ของเรื่องว่าเรื่องนั้นพูดถึงอะไร และบทบรรณาธิการแต่ละเรื่องของมัลย์ ได้สะท้อนแนวคิดของเขามากมายให้เห็นได้ใน 2 ลักษณะ คือ ด้านการเมืองและด้านสังคม

1.2.1 แนวคิดด้านการเมือง

การหาแนวคิดด้านการเมือง จากบทบรรณาธิการของมัลย์ทั้งหมดเท่าที่หาได้ จะเห็นได้ดังตาราง

แนวคิดด้านการเมือง
- ตรวจสอบการทำงานของรัฐบาลและฝ่ายปกครอง
- ประชาธิปไตยและสิทธิเสรีภาพ
- ดัชนีทกกฎหมาย
- ให้กำลังใจเจ้าหน้าที่
- โฆษณาชวนเชื่อโดยรัฐบาล

⁷ น้อย อินทพันธ์, “ระหว่างบรรทัด”, พิมพ์ไทย (18 สิงหาคม 2498).

ในช่วงที่มัลลีย์เขียนบทบรรณาธิการอยู่นั้น เป็นยุคที่จอมพล แปลก พิบูลสงคราม หรือรู้จักกันในนามจอมพล ป. พิบูลสงคราม เป็นนายกรัฐมนตรี และได้ให้สิทธิแก่หนังสือพิมพ์ในการวิพากษ์วิจารณ์การทำงานของรัฐบาลในช่วงนั้นด้วย ทำให้มัลลีย์ได้พยายามใช้ช่วงเวลานั้นแสดงความคิดเห็นของตนโดยเสรีในเรื่องการเมือง ได้จากข้อเขียนในบทบรรณาธิการของเขา มีทั้งการกล่าวตำหนิถักเดือนการทำงานของรัฐบาลและเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครอง พร้อมกับเน้นความเป็นประชาธิปไตย รวมไปถึงความมีสิทธิเสรีภาพส่วนบุคคลมากที่สุด เช่น ตำหนิการกระทำของรัฐบาลไทยในกรณีพม่าลวงลำดินแดน ซึ่งเป็นปัญหาเรื้อรังมานาน ที่สำคัญคือละเมิดอธิปไตยของชาติ

“กรณีลวงลำเขตแดนละเมิดอธิปไตยโดยทหารพม่า ทำท่าว่าจะมีปัญหาเรื้อรังโดยทางฝ่ายเราพยายามอ้อมอ้อม และพม่าไม่พยายามอย่างจริงจังที่จะช่วยแก้สถานการณ์ให้ดีขึ้นเลย ฉะนั้นเหตุการณ์จึงเกิดขึ้นซ้ำๆ ซากๆ ดังกรณีใหม่ที่ทหารพม่าบุกเข้าปล้นและฆ่าเจ้าหน้าที่เอาเงินไป ในท้องที่อำเภอแม่สายจังหวัดเชียงราย เมื่อวันที่ ๑๔ เดือนนี้ เป็นที่น่าพิศวงในท่าทีของทางการพม่า ซึ่งปฏิบัติต่อกรณีดังกล่าวแล้ว และน่าจะพิศวงขึ้นไปในท่าทีของทางการฝ่ายเราที่แสดงต่อเหตุการณ์เหล่านั้น ราวกับว่ามันเป็นเรื่องธรรมดา ขณะที่เกียรติภูมิของไทยอธิปไตยของชาติ และชีวิตตลอดจนทรัพย์สินของราษฎรต้องสูญเสียไป เพราะการกระทำของทหารเหล่านั้น”^๑

รัฐบาลในช่วงเวลานั้นเป็นเผด็จการ เกิดระบบการข่ม การยิงทิ้งบุคคลฝ่ายตรงข้ามรัฐบาล ซึ่งเป็นระบบที่มัลลีย์มองว่าเป็นความโหดร้ายและไร้มนุษยธรรมไม่ต่างกับนักโทษสมัยหิน และได้เขียนบทความหลายชิ้นเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวจนทำให้จอมพลป. ถูกตำหนิ จึงได้มีการกวาดขันไม่ให้ย้ายผู้ต้องหาในยามวิกาล เพื่อป้องกันสวัสดิภาพของผู้ต้องหา เนื่องจากยุคนั้นเป็นยุคที่จอมพล ป. หวาดกลัวการทำรัฐประหารซ้อน

“เขาจะถูกตัดขาดจากญาติมิตรและโลกภายนอก ถูกขังกักเขตอยู่ในคอกหรือกรงเหล็ก อันเต็มไปด้วยเลือดด้วยขุม จะกางมุ้ง หนุนหมอน หรือมีที่นอนไม่ได้ จะสูบบุหรี่ จะอ่านหนังสือพิมพ์หรือหนังสืออะไรกันทั้งที นอกจากจะได้รับการอนุญาตเป็นพิเศษจากเจ้าหน้าที่ที่เฟเวอร์กันจริงๆ แล้ว เป็นอันหมดหวัง นั้นเป็นสภาพไม่ต่างอะไรกับการทรมานนักโทษหรือทาสสมัยหินมากกว่าสภาพของผู้ต้องหาสมัยนี้”^๒

^๑ น้อย อินทนนท์, “ระหว่างบรรทัด”, พิมพ์ไทย (24 พฤศจิกายน 2498).

^๒ น้อย อินทนนท์, “ระหว่างบรรทัด”, พิมพ์ไทย (28 ตุลาคม 2498).

นอกจากนี้มาลัยยังได้เน้นความมีประชาธิปไตย รวมทั้งสิทธิเสรีภาพส่วนบุคคล ดังเช่นกรณีการจัดตั้งพรรคกรรมกรในประเทศไทยซึ่งเป็นเรื่องแปลกในยุคนั้น เพราะทุกคนจะเข้าใจว่าพรรคกรรมกรจะต้องเป็นปฏิปักษ์กับเจ้าของโรงงาน แต่ในความเป็นจริง มาลัยมองว่าไม่ได้เป็นการเสียหายอะไร สิทธิเสรีภาพส่วนบุคคลเป็นสิ่งสำคัญที่สุดของการปกครองระบอบประชาธิปไตย

“ความจริงนั้น ไม่มีการปกครองระบอบประชาธิปไตยใดในโลก จะสมบูรณ์ไปได้โดยปราศจากพรรคการเมืองฝ่ายแรงงานหรือกรรมกร ซึ่งฝ่ายนายทุนจะปราศจากเสียไม่ได้ ในขณะเดียวกัน การมีเสียงข้างมากในสภาต่อไป ก็มีได้หมายความว่าพรรคกรรมกรจะใช้สิทธิและหน้าที่ทำอะไรตามใจชอบของตนได้เสมอและตลอดไป”¹⁰

หรือแม้แต่การที่ยุคสมัยนั้นมีการปกครองเป็นเสรีประชาธิปไตยแล้ว แต่มีการห้ามนำเสนองานศพเข้าคนตาย ซึ่งเป็นการขัดแย้งกับระบอบประชาธิปไตย มาลัยก็แสดงความคิดเห็นว่า

“ข้าพเจ้าคิดว่า ขณะที่กิจการตำรวจไทยของเราก้าวหน้าทันสมัยไปมากมาย ทั้งในการสืบสวนสอบสวนตามหลักวิทยาศาสตร์ การให้ความพิทักษ์อารักขาต่อสวัสดิภาพของประชาชน และบำเพ็ญตนเป็นมิตรแก่พลเมืองทั่วไป พรรคนะบางอย่างบางประการเกี่ยวกับปัญหาที่ยังล้าสมัยเต็มที อย่างสำคัญในเรื่องนี้ เพราะในขณะที่หนังสือพิมพ์ในประเทศ ‘เสรี’ ประชาธิปไตยทั้งหลาย เขาเสนองานศพคนตายที่ป้ายหน้าด้วยหมวกสีดำ หรือชาวจนจำไม่ได้แล้ว ก็ยังหวาดเสียวอยู่นั่นเอง”¹¹

ส่วนการที่รัฐบาลส่งคนลอบดักฟังการวิพากษ์วิจารณ์รัฐบาล แล้วตั้งข้อกล่าวหาว่ากบฏนั้น มาลัยเห็นว่าเป็นสิ่งที่ไม่ถูกต้อง เพราะเป็นการจำกัดสิทธิทางการเมืองของประชาชน

“อันที่จริง การส่งสายลับสันติบาลออกสอดรับฟังตามย่านชุมชนต่างๆ ตลอดจนถึงตามบุคคล ซึ่งทางการสงสัยว่าจะคิดก่อการร้าย นำความไม่สงบเรียบร้อยภายในมาสู่บ้านเมืองนั้นมีใช้ของใหม่ ถึงการจับกุมฟ้องร้องบุคคลบางคนบางคณะเพราะโง่เขลา เนื่องมาจากการใช้สิทธิอันชอบธรรมตามฐานะพลเมืองในระบบประชาธิปไตยของเขาก็เหมือนกัน

ถึงกระนั้น การกระทำดังกล่าวไม่ว่าจะเก่าหรือไม่ ยังเป็นที่ขบขันใจนักศึกษาผู้บุชาระบอบการ

¹⁰ น้อย อินทนนท์, “ระหว่างบรรทัด”, พิมพ์ไทย (11 ตุลาคม 2498).

¹¹ น้อย อินทนนท์, “ระหว่างบรรทัด”, พิมพ์ไทย (14 มิถุนายน 2498).

ปกครองแบบประชาธิปไตยว่าเป็นการชอบด้วยเหตุผล และสมควรแก่วิถีทางของประชาธิปไตยแล้วหรือ

เรารู้ ตลอดจนผู้อยู่ในฐานะชั้นหัวหน้าของรัฐบาลก็ได้เคยรับรองเป็นทางการอย่างเปิดเผยว่า ในระบอบประชาธิปไตยนั้น รัฐบาลมิใช่จะทำอะไรไม่คิด และโดยหน้าที่ตลอดจนสิทธิประชาชน ผู้เป็นเจ้าของประเทศ ย่อมจะเห็นด้วยหรือคัดค้านในการกระทำของรัฐบาล หรือบุคคลในคณะรัฐบาลได้ เพราะบุคคลเหล่านั้นกระทำลงไปในนามของเขา ถ้าเสียหายก็หมายถึงความเสียหายของประเทศเบื้องต้น และประชาชนผู้เป็นเจ้าของประเทศเป็นเบื้องต้น ฉะนั้นในประเทศประชาธิปไตย จึงต้องการพึงเสียดวงวิพากษ์วิจารณ์ของประชาชนเพื่อจะได้แก้ไขปรับปรุงตนเอง และการทำงาน ให้เป็นที่ไว้วางใจแก่ประชาชนสืบไป”¹²

ยุคนั้นเป็นยุคที่ประชาชนต้องการประชาธิปไตย เมื่อเป็นเช่นนั้นมาลัยจึงได้ชี้แนะให้รู้ถึงความหมายของประชาธิปไตย และหน้าที่ของรัฐบาลที่ต้องกระทำต่อประชาชน

“อย่างไรก็ดี ความระบอบประชาธิปไตย ซึ่งเป็นแบบฉบับในการปกครองของเราในปัจจุบันนั้น เป็นความจำเป็นเหลือเกินที่มติของประชาชนจะต้องเป็นใหญ่ มิฉะนั้นประชาธิปไตย ก็จะเป็นประชาธิปไตยกึ่งกลางกึ่งกลางใหม่ หัวมังกุท้ายมังกรแล้วแต่อารมณ์ของผู้มีอำนาจ และถือบังเหียนการปกครองตามยุคตามสมัยนั้น

ถ้าการปกครองของเราจะเป็นเรื่องการปกครองของประชาชน เพื่อประชาชน และโดยประชาชนอันเป็นวิญญูณของประชาธิปไตยที่แท้จริง ซึ่งเป็นการปกครองที่เหมาะสมแก่สภาพของมนุษย์ยิ่งกว่าระบอบและลัทธิใด ไม่ว่าจะในโลกสมัยเก่าหรือสมัยใหม่ สิทธิและเสรีภาพของประชาชนในการที่จะคิดจะเขียนวิพากษ์วิจารณ์เหตุการณ์ของโลก การบริหารบ้านเมืองของคณะรัฐบาลซึ่งเป็นตัวแทนของเขา ตลอดจนข้อเสนอแนะและทรรศนะใดแก่บรรดาบุคคลในคณะรัฐบาลนั้น ก็เป็นสิ่งที่จะปราศจากเสียดมิได้ และเพราะว่าอยู่ในฐานะเป็นกรรมสิทธิ์ของประชาชน เป็นบุคคลที่ให้สัตย์ปฏิญาณว่าจะบำเพ็ญกรณียเพื่อชาติ และเพื่อเขา ฉะนั้นการบำเพ็ญตนและความประพฤติใดๆ ซึ่งสมัยหนึ่งขณะที่ยังไม่เป็นการเมืองถือเป็นเรื่องส่วนตัว ก็ จะกลายมาเป็นสมบัติสาธารณะสำหรับให้ประชาชนมีสิทธิวิพากษ์วิจารณ์ได้ด้วย ในเมื่อมันเกี่ยวกับเกียรติยศและความเสียหายในตำแหน่งหน้าที่นั้นๆ”¹³

นอกจากนี้ มาลัยก็จะเน้นเกี่ยวกับสิทธิของบุคคลในระบอบวิถีประชาธิปไตย เนื่องจากบางครั้ง รัฐบาลภายใต้การปกครองในช่วงยุคหัวเลี้ยวหัวต่อนั้นทำอะไรเกินเลยไปบ้าง เช่น จับกุมผู้ร่วมชุมนุม โดยอ้างว่าขัดกับความสงบเรียบร้อยของชาติ

¹² น้อย อินทนนท์, “ระหว่างบรรทัด”, พิมพ์ไทย (17 พฤษภาคม 2498).

¹³ น้อย อินทนนท์, “ระหว่างลับตา”, พิมพ์ไทย (29 พฤษภาคม 2498).

“เราคงจะมีสัมพันธภาพที่ดีตามรัฐธรรมนูญแล้ว บุคคลใดจะมีส่วนร่วมประชุมพรรคพวก เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นหรือเพื่อก่อตั้งองค์กรใด ๆ ขึ้นมาโดยไม่เป็นภัยแก่สาธารณชนบ้านเมืองย่อมจะกระทำได้อีกทั้งนั้น ถึงการวิพากษ์วิจารณ์ตำหนิติเตียนการกระทำของรัฐบาล ซึ่งไม่ตรงกันกับนโยบายที่แถลงไว้ หรือไม่ตรงกับใจของประชาชนก็เช่นเดียวกัน และบ้านเมืองเราก็คงจะเป็นประชาธิปไตยที่แท้จริง พร้อมด้วยนักการเมืองที่มีวิญญูณของนักประชาธิปไตยที่แท้จริงกันไปนานแล้ว ถ้าจะไม่มีความหวาดระแวงแก่งแย่งชิงดีซึ่งกันและกันอยู่ทุกยุคทุกสมัย”¹⁴

จากทั้งหมดที่กล่าวมา จะเห็นได้ว่าบทบรรณาธิการของมาลัยนั้น จะเน้นการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อีกทั้งสิทธิเสรีภาพของบุคคลตามรัฐธรรมนูญเป็นสำคัญ

1.2.2 แนวคิดด้านสังคม

การหาแนวคิดด้านสังคมจากบทบรรณาธิการของมาลัยทั้งหมดเท่าที่หาได้ เห็นได้ว่าเน้นการดำเนินชีวิตในสังคม

บทบรรณาธิการของมาลัยจะมีแนวคิดเกี่ยวกับการดำเนินชีวิตในสังคม โดยเน้นการส่งเสริมคุณธรรมที่ทำให้ชีวิตมีความสุข และเน้นความร่วมมือกันในสังคม โดยถือว่าคนไทยทุกคนเป็นส่วนหนึ่งของสังคม เมื่อจะทำให้สังคมเป็นสุขจึงต้องให้การศึกษาแก่เด็ก มาลัยถือว่าเด็ก คือ เยาวชนของชาติที่จะเติบโตขึ้นเป็นอนาคตของชาติ จึงทำให้เขานำเสนอแนวคิดในเรื่องการศึกษาด้วย

นอกจากนี้ การจะให้คนเป็นส่วนหนึ่งที่ดีในสังคม จะต้องมีการวางกฎเกณฑ์ แต่ถ้าหากคนไม่ปฏิบัติตาม ก็จะทำให้สังคมวุ่นวายสับสนได้ เมื่อเป็นเช่นนี้มาลัยจึงบอกเล่าให้คนในสังคมมีความร่วมมือกันในเรื่องต่างๆ อย่างมีกฎเกณฑ์ เพื่อให้สังคมมีความสุขได้ ไม่ว่าจะเป็นการเรียกร้องให้ร่วมมือในเรื่องการจราจร เรื่องการพัฒนาสาธารณูปโภค เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต เรื่อง ไฟฟ้า ประปา หรือแม้แต่เรื่องเล็กน้อยในการกำจัดขยะ ซึ่งเป็นพาหะของโรคต่างๆ

แต่การพัฒนาทางรูปธรรมอย่างเดียวไม่เพียงพอ ต้องพัฒนาจิตใจด้วย การ

¹⁴ น้อย อินทนนท์, “ระหว่างสัปดาห์”, พิมพ์ไทย (18 สิงหาคม 2498).

ส่งเสริมคุณธรรมในสังคมก็เป็นอีกเรื่องหนึ่งที่มาลัยมีแนวคิดเช่นนั้น เพราะเหตุว่าถ้าคนเรามีศีลธรรม และดำรงตนอยู่ในหลักธรรม ไม่ว่าจะเป็ศีล 5 หรือคุณธรรมอื่นๆ อันได้แก่ ความมีน้ำใจ ความสามัคคี ความรักเพื่อนพ้อง ความเสียสละประโยชน์ส่วนตนเพื่อส่วนรวม ความซื่อสัตย์ ความกตัญญู แม้แต่ความเด็ดเดี่ยว ที่สังคมไทยต้องการโดยไม่เห็นแก่อำนาจหน้าที่ใดๆ ทั้งนั้น จะเป็นการยกระดับให้สังคมมีคุณธรรมสูงขึ้น

ศีลธรรมและคุณธรรมต่างๆที่มาลัยนำเสนอนี้ อาจก่อให้เกิดคนมีจิตใจที่ดีขึ้น และนำไปสู่การลดปัญหาอาชญากรรม ซึ่งนับวันจะมีแนวโน้มที่สูงขึ้น แนวคิดที่มาลัยนำเสนอ จึงเป็นอีกหนทางหนึ่งของนักหนังสือพิมพ์ที่จะช่วยให้สังคมอยู่กันอย่างปกติสุข

ในการปรับปรุงการจราจรบนเยาวราชซึ่งเป็นย่านที่รถติดมาก มาลัยต้องการสะท้อนให้เห็นว่า คนในสังคมที่อยู่ร่วมกัน ต้องช่วยกันรักษากฎระเบียบเพื่อให้สังคมน่าอยู่ มิใช่จะเอาแต่ผลประโยชน์ของตน

" ระเบียบและกฎหมายทั้งหลายที่ออกมาเกี่ยวกับความสงบสุข และป้องกันภัยอันตรายแก่ประชาชนส่วนรวม เป็นเรื่องสำหรับทุกคนจะต้องช่วยกันรักษาให้ขลังไว้ และปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด มิฉะนั้นก็รังแต่จะถูกคนมักง่ายเอาแต่ใจ และความเคยชินเห็นแก่ตัวทำลาย " ¹⁵

สำหรับการพัฒนาคุณภาพชีวิตซึ่งมาลัยเห็นว่าเป็นเรื่องสำคัญยิ่งนี้ เขาได้พยายามรณรงค์เพื่อความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นด้วยบทบาทวิชาการ เช่น แนะนำพัฒนาการประปาให้ดีขึ้น หรือปัญหาสาธารณสุขปโภคต่าง ๆ เช่น การทำให้น้ำประปาไหล ไฟฟ้าสว่าง ควรเป็นหน้าที่ของใคร เป็นต้น และแม้แต่ปัญหาเรื่องโสเภณี เขาก็มิได้ละเลย ดังจะเห็นได้จากที่กล่าวว่

" การตรวจสอบภาพประชาชนพลเมืองประจำปี หรือแล้วแต่กำหนดเวลาอื่น มิได้หมายเฉพาะความบริสุทธิ์จากการเป็นโรคอย่างเดียว หากหมายถึงความเข้มแข็งสมบูรณ์ของพลเมืองของชาติ ถ้าเช่นนั้นหมายความว่าขัดต่อวัฒนธรรมและศีลธรรมอันดีของสังคมก็ให้มันขัดไปเถิด พวกเราผู้บริสุทธิ์หุ้ดผอง ๑๐๐ % ไม่มีบวกลบคุณทหารหรือ ด้วยดวงแมงอะไร ไม่เคยกลัวเลย " ¹⁶

¹⁵ น้อย อินทนนท์, " ระหว่างสัปดาห์ ", พิมพ์ไทย (30 กันยายน 2498).

¹⁶ น้อย อินทนนท์, " ระหว่างสัปดาห์ ", พิมพ์ไทย (8 พฤษภาคม 2498).

การศึกษาเป็นอีกเรื่องหนึ่งที่มาลัยให้ความสนใจมาก เขามีความเห็นที่เห็นว่าประเทศชาติจะเจริญได้ คนในชาติจะต้องมีการศึกษาทั่วหน้า จึงได้เน้นการศึกษาที่อยู่ภายใต้ระบอบประชาธิปไตย อีกทั้งยังส่งเสริมให้มีการศึกษาดำเนินการตามวิถีทางประชาธิปไตยด้วย

*"ที่ตำรวจมิได้กระทำการสิ่งที่ไม่สมควรไป นอกจากสังเกตการณ์อยู่อย่างสงบเสงี่ยม เพราะไม่ปรากฏว่าเหตุร้ายใดๆ เกิดขึ้น นับเป็นการปฏิบัติหน้าที่ตามทางที่ถูก และนั่นคือการส่งเสริมวิถีทางประชาธิปไตย เปิดโอกาสให้เกิดความคิดเห็นใดๆ ไม่ว่าจะ เป็นความคิดเห็นของนิสิตและนักศึกษาของมหาวิทยาลัยหรือประชาชนคนเดินถนน เพราะนั่นคือ การอบรมคนเราให้รู้จักประชาธิปไตยและเป็นนักประชาธิปไตย เปิดโอกาสให้เกิดกับการแสดงออก ซึ่งปฏิกริยาใดๆ อันจะไม่ก่อให้เกิดความไม่สงบสุขเรียบร้อยของประชาชน เพราะนั่นแหละคือหาทางระบายออกของอารมณ์คนเรา และเงาในกระจกสำหรับผู้ปกครองมหาวิทยาลัยและประเทศชาติบ้านเมือง"*¹⁷

นอกจากนี้ปัญหาอาชญากรรม ตลอดจนเรื่องราวเกี่ยวกับศีลธรรม มาลัยจะเน้นในบทบรรณาธิการของเขาเสมอ เพื่อให้ผู้อ่านตระหนักถึงความซื่อสัตย์ ความเอื้อเฟื้อมีน้ำใจ ความกตัญญู ฯลฯ

1.3 คุณลักษณะนักหนังสือพิมพ์

ความเป็นนักหนังสือพิมพ์ของมาลัยนั้น สะท้อนให้เห็นได้จากงานเขียนโดยเฉพาะบทบรรณาธิการ แม้ว่าในช่วงเวลานั้น หนังสือพิมพ์จะถูกปิดกั้นการแสดงความคิดเห็นอยู่มาก การเสนอข่าวต้องเป็นไปตามกรอบที่รัฐบาลวางไว้ก็ตาม แต่จากบทความที่นำเสนอ แม้จะค่อนข้างยากที่จะสะท้อนตัวตนในด้านความเป็นนักหนังสือพิมพ์ออกมา แต่ก็พอจะเห็นได้ถึงการประนีประนอม รวมทั้งการเสนอวิธีการแก้ไขปัญหาของมาลัย ซึ่งอาจจะถูกต้องหรือไม่ถูกต้อง แต่ก็ เป็นความคิดเห็นของเขาเพียงผู้เดียว สังเกตได้จากที่มาลัยจะใช้คำว่า "ข้าพเจ้าคิด" และ "ข้าพเจ้าเห็นว่า" ในบทบรรณาธิการของเขาเสมอ

คุณลักษณะนักหนังสือพิมพ์ที่สะท้อนได้จากบทบรรณาธิการของมาลัยมีดังนี้

¹⁷ น้อย อินทนนท์, "ระหว่างสัปดาห์", พิมพ์ไทย (21 สิงหาคม 2498).

คุณลักษณะนักหนังสือพิมพ์

- จริยธรรมของนักหนังสือพิมพ์   - ความมีเสรีภาพและความเป็นไทย

คุณลักษณะของนักหนังสือพิมพ์ที่ดีนั้น ประกอบด้วยคุณธรรม คุณสมบัติสำคัญ 7 ประการ ตามที่สมาคมหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทยได้กำหนดไว้ ซึ่งคุณลักษณะดังกล่าวสะท้อนให้เห็นถึงตัวตนอันแท้จริงของมาลัยได้จากงานเขียนหลากหลายของเขา คือความมีมรรยาทและความจริงใจมากที่สุด อีกทั้งความเป็นตัวของตัวเองและความมีเสรีภาพตลอดจนความเป็นไทยในความรู้สึกนึกคิด แม้บทบรรณาธิการบางเรื่องจะบ่งบอกถึงความประนีประนอม ทำให้ดูเป็นคนอ่อนข้อไปบ้าง แต่ถ้ามองในมุมกลับกัน ก็จะทำให้เห็นถึงความรับผิดชอบของเขาที่สามารถนำพาทุกชีวิตที่ทำงานร่วมกับเขาให้อยู่รอดต่อมาได้ โดยหนังสือพิมพ์ที่เขาทำอยู่ไม่ถูกสั่งปิด ในขณะที่หลายๆ ฉบับถูกมรสุมการเมืองต้องยุติการเผยแพร่¹⁸

ในการนำเสนอบทบรรณาธิการของมาลัยนั้น ที่เห็นได้เด่นชัด คือความสุภาพ ไม่หยาบโหล่น ข้อได้เปรียบที่มาลัยเป็นนักประพันธ์อยู่ด้วย จึงสามารถใช้ถ้อยคำภาษาอันไพเราะนุ่มนวลเพื่อลดความแข็งกร้าวของข้อเขียน แม้ว่าบางครั้งบทบรรณาธิการบางเรื่องจะมีลักษณะที่เล่นที่จริง หรือมีการเสียดสีเชิงขำขัน แต่ก็ไม่รุนแรงเกินไปนัก ความได้เปรียบของมาลัยอยู่ตรงนี้ เนื่องจากสมัยก่อนนั้นการขายข่าวอย่างเดียวเป็นสิ่งที่ทำได้ยาก การนำเสนอเรื่องราวเกี่ยวกับการเมืองมากเกินไปจะทำให้หนังสือพิมพ์ถูกเพ่งเล็ง และอาจจะลงเอยด้วยการถูกห้ามดำเนินการต่อไป ทำให้หนังสือพิมพ์จำเป็นต้องขายทั้งข่าวและความบันเทิง

นอกจากการใช้ภาษาที่สุภาพสละสลวย ประนีประนอม ไม่รุนแรงแล้ว บทบรรณาธิการแต่ละเรื่องของมาลัยยังเน้นความซื่อสัตย์เป็นสำคัญ ไม่บิดเบือนความจริง ดังจะเห็นได้จากมาลัยจะเอ่ยถึงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น เป็นการเกริ่นหรือนำข่าว ซึ่งเท่ากับเป็นการปูพื้นฐานให้ผู้อ่านเข้าใจเนื้อหาอันแท้จริง ก่อนที่จะแสดงความคิดเห็นของตนเอง โดยไม่ได้มุ่งหวังว่าผู้อ่านจะเห็นด้วยกับเขาหรือไม่ก็ตาม

¹⁸ สัมภาษณ์ อุดม ชาดบุตร, เจ้าของสำนักพิมพ์อุดมและผู้ร่วมก่อตั้งประชามิตร-สุภาพบุรุษ, 18 มิถุนายน

ในด้านของความเป็นไทหรือความเป็นอิสระนั้น จะปรากฏในการนำเสนอทบทวนวิชาการเกือบจะทุกเรื่องของมาลัยก็ว่าได้ สังเกตได้จากการไม่เห็นแก่อามิสสินจ้างเพื่อปิดเบือนข้อเท็จจริง แม้จะถูกบีบบังคับก็ไม่ยอมตกอยู่ใต้อิทธิพลความคิดของผู้ใด ดังบทบรรณาธิการ “ระหว่างปี” ฉบับวันเกิดของหนังสือพิมพ์พิมพ์ไทย 15 ตุลาคม 2498 ในยุคที่ปราศจากอารีย์ ลีวีระ ผู้อำนวยการบริษัทไทยพาณิชย์การจำกัด ซึ่งยึดถืออุดมคติและมีปณิธานในการทำหนังสือเช่นเดียวกับมาลัยว่า

“ในยุคและสมัยเช่นนั้น หลายปากและหลายเสียงพยายามจะขัดเยียดให้ “พิมพ์ไทย” เป็นของค่ายนี้หรือพรรคนั้น เพราะเหตุที่พวกเรากลัวพอที่จะเผชิญกับความจริงและพยายามเป็นตัวของเราอยู่ตลอดเวลา ไม่ว่าต่อหน้าสรรเสริญเยินยอหรือคำวิพากษ์วิจารณ์ กาลเวลาเป็นอย่างเดียวที่จะพิสูจน์ความจริงทั้งหลายให้ประจักษ์ และมันก็ได้พิสูจน์แล้วในกรณีของ ‘พิมพ์ไทย’ ”¹⁹

ส่วนเสรีภาพซึ่งเป็นสิ่งที่หนังสือพิมพ์ถือว่ามีค่ามากที่สุด เพราะถือว่าเป็นปากเสียงแทนประชาชนนั้น ก็สะท้อนออกมาในแนวคิดของมาลัยเช่นกัน เห็นได้จากที่มาลัยกล่าวไว้ว่า

“ในประเทศที่มีการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอย่างแท้จริง สิทธิและเสรีภาพของประชาชนพลเมือง ตลอดจนหนังสือพิมพ์ ซึ่งปากเสียงของพลเมืองในการวิพากษ์วิจารณ์งานของรัฐบาลอันได้รับแต่งตั้งให้ทำงานแทนพวกเขา จึงได้รับหลักประกันอย่างมั่นคงจากรัฐธรรมนูญว่า จะไม่มีรัฐบาลใดเลยลบล้างหรือลิดรอนได้

ข้าพเจ้าคิดว่า มีกฎหมายอื่นๆนานาชนิด ที่จะถือโอกาสปิดหนังสือพิมพ์ หรือจับกุมบุคคลผู้เห็นจะเป็นภัยแก่บ้านเมืองฟ้องศาลอยู่เหลือเฟือแล้ว จึงไม่เห็นจะน่าวิตกกังวลอะไรใน การที่จะได้ฟังความคิดเห็นอันสุจริตใจของประชาชนผู้เป็นเจ้าของประเทศร่วมกับรัฐบาล เกี่ยวกับงานซึ่งหมายถึงอนาคตของเขา เป็นประเทศชาติของเขาเหมือนกัน”²⁰

นอกจากคุณลักษณะนักหนังสือพิมพ์ที่กล่าวมาแล้ว มาลัยยังมีความรับผิดชอบ ต่อชาติ-ศาสนา-พระมหากษัตริย์ ความเที่ยงธรรม ความมีน้ำใจเป็นนักกีฬา ที่สำคัญเมื่อพิจารณาจากบทบรรณาธิการของมาลัยทั้งหมด จะเห็นได้ว่า มาลัยมีลักษณะประนีประนอม เป็นสำคัญ ถ้าเรื่องนั้นสามารถที่จะพูดคุยเจรจากันให้เข้าใจกันทั้ง 2 ฝ่าย มาลัยก็จะแนะนำ

¹⁹ น้อย อินทนนท์, “ระหว่างปี”, พิมพ์ไทย (15 ตุลาคม 2498).

²⁰ น้อย อินทนนท์, “ระหว่างบรรทัด”, พิมพ์ไทย (26 พฤษภาคม 2498).

อย่างไม่ให้บัวช้ำน้ำขุ่น เพราะเขามีอุปนิสัยไม่ชอบความรุนแรง เช่น กรณีจะล้มเลิกโครงการรับเด็กเข้าเรียน ทำให้เด็กนักเรียนปรับตัวไม่ทัน

“เป็นธรรมดาที่ผู้เข้ามารับหน้าที่ และความรับผิดชอบ และคนใหม่ จะต้องแก้ไขเปลี่ยนแปลงและปรับปรุงให้เหมาะสมตามสายตา ความคิด และความจำเป็นของคน ถึงกระนั้น ก็ไม่ควรจะเป็นการหักโตนโดยสิ้นเชิงทีเดียว เว้นไว้แต่ในกรณีจำเป็นจริงๆ”²¹

หรือข่าวลือต่างๆ นานาเกี่ยวกับการที่ผู้นำระดับรัฐบาลไม่เข้าใจกัน

“ วิชาของบุคคลที่อยู่ในข่าวลือหรือสร้างข่าวลือ ที่จะทำให้อยู่ดีได้ด้วยการพบปะปรับความเข้าใจกันเอง และแถลงความจริงออกมาให้ประชาชนทราบอย่างเปิดเผย ”²²

2. สารคดี

สารคดี เป็นการนำเสนอความจริงในรูปแบบต่างๆ มาลัย ชูพินิจ เป็นนักหนังสือพิมพ์คนหนึ่งที่มิกงานเขียนสารคดีมากมายหลายร้อยเรื่อง²³ แต่เท่าที่ผู้วิจัยค้นพบมี 24 เรื่อง โดยตีพิมพ์ลงเป็นตอนๆ ในหนังสือพิมพ์สุภาพบุรุษรายปักษ์ ประชามิตร - สุภาพบุรุษ ประชาชาติ พิมพ์ไทย จะเป็นสารคดีประเภทท่องเที่ยวป่ามากที่สุด และเป็นสารคดีเชิงข่าวที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์ของโลกในขณะนั้น อีกทั้งสารคดีภาพข่าว ที่มีภาพและข้อความบรรยายไปด้วย รวมทั้งชีวประวัติบุคคลสำคัญ และบทสัมภาษณ์ผู้มีชื่อเสียง

สารคดีที่ค้นพบ ส่วนใหญ่ มาลัย ชูพินิจ ใช้นามปากกาว่า “นายฉันทนา” มีเรื่อง X.O.Group, บันทึกจอมพล, สงครามยุโรป พ.ศ.2482 ส่วนนามปากกา ม.ชูพินิจ มีเรื่องโสเครติส : เจ้าลัทธิติและมหาปราชญ์คนแรกของกรีก ส่วนผู้พิชิตญี่ปุ่น ใช้นามปากกาว่า มาลัย ชูพินิจ สารคดีประเภทท่องเที่ยวป่า ซึ่งใช้นามปากกา น้อย อินทนนท์ นั้น เป็นสารคดีชุดชื่อทุ่งโล่งและดงทึบ ประกอบไปด้วยสารคดีสั้น ๆ เช่นเรื่อง ยิงที่ไหน? ล่องเพชรเสื่อควาย ทุ่งพลายงาม พรานใหญ่ ผนกะเหรี่ยงโป่ง จระเข้จ้าว วินาทีเดียว มหิงสา ชน

²¹ น้อย อินทนนท์, “ระหว่างบรรทัด”, พิมพ์ไทย (3 กันยายน 2498).

²² น้อย อินทนนท์, “ระหว่างบรรทัด”, พิมพ์ไทย (9 กันยายน 2498).

²³ สัมภาษณ์อุตม ชาติบุตร, เจ้าของสำนักพิมพ์อุตมและผู้ร่วมก่อตั้งประชามิตร-สุภาพบุรุษ, 18 มิถุนายน 2542.

ข้าง เพื่อนตาย ไปถล่ม ขึ้นเหนือ พรานข้าง เจ้าเพื่อนยาก เสือตรงกานู คนหลังปืน ล่าข้าง วิธียิงปืน ฯลฯ นอกจากนี้ ยังค้นพบสารคดีเกี่ยวกับประเพณีชนเผ่าต่างๆ ทั้งของไทยและ ต่างประเทศที่ใช้นามปากกา 'ตุลิต' อีกด้วย

2.1 สไตล์การเขียน

สไตล์การเขียนสารคดีของมาลัยนั้นมีอยู่ 3 ลักษณะดังนี้

สไตล์การเขียน
- บอกเล่า
- ดีความ
- สัมภาษณ์

จากตาราง เห็นได้ว่าสไตล์การเขียนสารคดีของมาลัยมีหลายสไตล์ แต่ทว่า ผู้วิจัยไม่สามารถนำมาคิดเป็นเปอร์เซ็นต์ได้ เพราะว่าสารคดีบางเรื่องมีหลายสไตล์ งานเขียนสารคดีของมาลัยจึงมีการผสมผสานกันไป โดยบางเรื่องมีทั้งบอกเล่าและใช้ภาษาแบบ นวนิยาย หรือบางเรื่องเป็นการบอกเล่าและดีความ

สไตล์การเขียนสารคดีของมาลัยในเรื่องต่างๆ มีดังนี้

1. "บันทึกจอมพล" เป็นสารคดีที่มีชื่อเสียงมาก เขียนขึ้นหลังจากที่มาลัยได้ ไปสัมภาษณ์จอมพลป. พิบูลสงคราม แบบเจาะลึก หรือเรียกได้ว่าเบื้องหลังข่าว (Exclusive Interview) และตีพิมพ์ลงหนังสือพิมพ์เพียงฉบับเดียว มีการบรรยายบอกเล่า เข้ามาเกี่ยวเนื่อง โดยย้อนกล่าวถึงเหตุการณ์ในอดีตเพื่อให้ผู้อ่านนึกภาพตามไปด้วย แม้ จะเป็นสารคดีในรูปแบบการสัมภาษณ์. แต่มาลัยก็ใช้ภาษาได้ไพเราะสละสลวยเช่น นวนิยาย ชวนให้น่าอ่าน

"... 5-6 เดือนของชีวิตได้ฟ้าโปร่ง กลางไร้วัวฝักยาวและสับประรดที่ล้ำลูกกา อาจจะทำให้ลืดอกเล่าที่จอนทุและขมับของท่านจอมพลลูกกลาไปถึงส่วนอื่นๆ ของศีรษะ แม้กระนั้น กิริยาที่กระดัดกระเง และเสียงหัวเราะอันแจ่มใสก็ยังบอกถึงใจที่ยังหนุ่มแน่นเต็มที่ จอมพลในวัยปลาย 40 ปี ดูกลับจะมีชีวิตและชีวา ยิ่งกว่าจอมพลในสมัย 'ชีวิตเริ่มต้นเมื่อ 40' ด้วยซ้ำไป ชีวิตในท่ามกลางปลัดทมิ และกลืนวัวควาย ห่างไกลออกไปจากรูป รส กลิ่น เสียงของวัฒนธรรมแผน

ใหม่ของจอมพลเองเช่นนั้น อาจจะเป็นชีวิตที่วิเวกอ้างว้างเกินไป สำหรับผู้ที่ครั้งหนึ่งเคยอยู่ในท่ามกลางแสงสีต่างๆ แวดล้อมไปด้วยศัพท์ศรียางค์และชื่อเสียงสรรเสริญของจอมปราชญ์ นวรัตน์ กวีรอบด้าน แต่จากชีวิตเหล่านั้นเอง 'บุตรชาวสวน' นนทบุรี ผู้โตเต้าขึ้นไปอยู่ยอดสุดของ 'มหาอำนาจ' สมัยหนึ่งผู้นี้ ก็ดูเหมือนจะได้รับบทเรียนอันมีค่าสูงสุดที่มนุษย์คนใดพึงจะได้รับ นั่นคือการเรียนรู้จักตนของตน ท่านจอมพลได้บอกแก่ข้าพเจ้าเช่นนี้ ท่านมิได้ใช้ถ้อยคำตรงตามนั้น แต่ความหมายของมันอย่างเดียวกัน....."

ในบันทึกจอมพล มาลัยยังมีการเขียนแบบเสียดสีและให้ผู้อ่านตีความถึงจอมพล ป. เองว่าเป็นคนเช่นใด ดังตัวอย่างต่อไปนี้

"อย่างไรก็ตาม ข้าพเจ้าจำได้ว่า การสร้างเพชรบูรณ์เป็นเมืองหลวงใหม่ มิใช่จะเป็นความคิดครั้งแรกของจอมพล ก่อนหน้านั้นขึ้นไป เราเคยได้ข่าวว่าจะเอาลพบุรีเป็นเมืองหลวง เพียงแต่จะใช้เป็นเมืองทหารต่อมา ครั้นแล้วก็มีชาวเชิงแส ต่อมาอีก เมื่อจอมพลให้สัมภาษณ์ว่า จะเอาบริเวณพระพุทธบาท แขวงสระบุรี เป็นเมืองหลวง ถึงแก่ได้วาดผังเมืองแสดงแก่ประชาชนเป็นการเปิดเผยที่สภากาชาดธรรม และมีประกาศพระราชกฤษฎีกาเวนคืนที่ดินในบริเวณเหล่านั้น ครั้นแล้วชาวนี้อีกก็เหินหายไประยะหนึ่ง จนกระทั่งข้าพเจ้าสร้างเพชรบูรณ์เป็นเมืองหลวงปรากฏขึ้นเป็นครั้งที่สาม และครั้งสุดท้าย!"

"ข้าพเจ้าไม่ทราบว่าจะมีชีวิตวาสนาของจอมพลที่ยืนยาวต่อไป จะมีเมืองหลวงใหม่เกิดขึ้นที่ไหนอีกบ้าง และราษฎรจะต้องเอาชีวิตเป็นเช่นเป็นพลีอีกสักเท่าใด อนิจจา, เพชรบูรณ์ สวิตเซอร์แลนด์แห่งประเทศไทย "

" แต่โดยการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อตรงจงรักต่อพระมหากษัตริย์และรัฐธรรมนูญ ครั้งนั้น สองท่านนายพลเรือก็กลับถูกฝ่ายจอมพลกล่าวหาว่าพยายามจะก่อการร้ายขึ้นภายในระบอบการปกครองซึ่งคนเราจะต้อง 'ว้อะไรว่าตามกัน '

ข้าพเจ้าอ่านข่าวนี้แล้ว ก็ได้แต่จะสะท้อนถอนใจ อนิจจา! ในที่สุดข้าพเจ้าก็ได้ดวงตัวเองมาตลอดเวลาดอกหรือว่าข้าพเจ้าเข้าใจจอมพล? หรือว่าจอมพลหลงคนอื่นเสียจนกระทั่งตนเองพลอยหลงเชื่อคามไปด้วยว่ามีลักษณะอันแข็งแรงแรงสมกับที่จะเป็น 'ผู้นำ' อย่างจริงจัง? คดีอาชญากรรมสงครามที่จอมพลต้องหาอยู่ ณ บัดนี้ จะไปลงเอยในรูปใดก็ตาม ข้าพเจ้าเคยอยากจะเห็นภาพของจอมพลในความคิดของข้าพเจ้า ในฐานะของบุรุษร่างเกร็ง สีหน้าแกร่ง นัยน์ตาแจ่มใส เพราะปลงตกแล้วในชีวิต ดังที่บอกแก่ข้าพเจ้าป้ายวันนั้น ข้าพเจ้าเคยคิดว่าธรรมเนียมการเมืองและรัฐบุรุษย่อมจะมีอคติคคิของตนอย่างมั่นคงจนถึงอวสาน ข้าพเจ้าเคยคิดแต่ว่า แม้วาระสุดท้ายมาถึง ข้าพเจ้าจะได้เห็นภาพของบุรุษ ซึ่งครั้งหนึ่ง.....14 ปีมาแล้ว.....ข้าพเจ้าเคยมีศรัทธาเลื่อมใส ยินดีระหง่านอย่างองอาจสมลักษณะชายชาติทหาร และพูดอย่างที่จอมพลเปแแดง ผู้ชราได้พูด เมื่อได้ฟังคำตัดสินและการลดหย่อนผ่อนโทษจากประหารมาเป็นจำคุกตลอดชีวิตว่า

'ข้าพเจ้าไม่ต้องการชีวิต ข้าพเจ้าต้องการความยุติธรรม!'

ความฝันของข้าพเจ้าหลงสลายไปพร้อมกับศรัทธาใดๆ ก็ตามที่อาจจะมีเหลืออยู่ เพราะข่าวเหล่านั้น อนิจจา! ท่าน 'ผู้นำ' ที่คิดว่าตัวเองอาจ อนิจจา! ท่านจอมพลผู้ 'เข้าอ่อน' แม้ยังไม่ถึงชั่วโมงสุดท้าย

และเมื่อนึกถึงจอมพลขึ้นมาเมื่อใด ภาพในค่ายคุมขังนักโทษการเมือง ที่ตะรุเตาและ เกาะเต่า ภาพการประหารนักโทษการเมือง 18 คน พร้อมด้วยภาพอันน่าสลดสังเวชใจของชาว ไร่ชาวนา ผู้พาชีวิตไปถึงในการสร้างทางสร้างเมืองเพชรบูรณ์ 4,000 คน ก็ติดตามมาด้วยทุกครั้งไป"

2. "X.O.Group" เป็นสารคดีที่มีชื่อเสียงมากอีกเรื่องหนึ่งของมาลัย เขียนขึ้นในช่วงเวลาเดียวกับ "บันทึกจอมพล" เป็นเรื่องราวเกี่ยวกับขบวนการเสรีไทยครั้งสงครามโลกครั้งที่ 2 มาลัยได้รวบรวมประมวลเหตุการณ์นำมาเขียนเล่าจนทำให้ผู้อ่านเห็นภาพสมจริงสมจัง เสมือนมีส่วนร่วมอยู่ในเหตุการณ์ดังกล่าว ทั้งยังได้หาข้อมูลในการตีแผ่พฤติกรรมของนักการเมือง โดยให้ผู้อ่านตีความเอาเอง ผู้เขียนเป็นเพียงผู้นำเสนอข้อเท็จจริงเท่านั้น เช่นตอนที่เกี่ยวกับม.ร.ว.เสนีย์ ปราโมชและจำกั๊ด พलगูร จะเห็นได้ดังที่กล่าวไว้ว่า

"เพื่อความเป็นธรรมด้วยกันทุกๆฝ่ายที่เกี่ยวข้องอยู่ในกรณีนี้ ข้าพเจ้าจะได้ให้บันทึกประจำวันของม.ร.ว.เสนีย์ พุฒเองถึงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นและงานที่ได้ปฏิบัติมาโดยตลอด ก่อนที่ข้าพเจ้าจะตั้งข้อสังเกตของข้าพเจ้า เพื่อเปรียบเทียบกับข้อเท็จจริง ซึ่งข้าพเจ้าได้รับทราบจากท่านอื่นๆ"²⁴

3. "ผู้พิชิตญี่ปุ่น" เป็นเรื่องราวในสงครามโลกครั้งที่ 2 ที่สหรัฐอเมริกาทำสงครามชนะญี่ปุ่น โดยการนำของนายพลแมคอาเธอร์ที่สามารถชนะญี่ปุ่นได้อย่างราบคาบ แต่มาลัยต้องการย้อนกลับไปว่า ทำไมสหรัฐอเมริกา ทำให้ญี่ปุ่นเปิดประเทศได้ ใครเป็นผู้นำนายพลแมคอาเธอร์มาสู่การพิชิตญี่ปุ่นเป็นครั้งที่ 2 ซึ่งเป็นการเกริ่นเพื่อเรียกร้องความสนใจจากผู้อ่าน แต่เหตุการณ์ในครั้งนั้นนำมาสู่การที่สหรัฐอเมริกาได้ทำสัญญาทางการค้ากับญี่ปุ่น จนญี่ปุ่นกลับมาค้าขายกับโลกภายนอกอีกครั้ง

มาลัยเขียนสารคดีเรื่องนี้ขึ้น เนื่องจากต้องการชี้ให้ผู้อ่านร่วมรำลึกถึงความสำคัญของผู้ที่ทำให้ญี่ปุ่นเปิดประเทศอีกครั้งหนึ่ง

สไตล์การเขียนเรื่องนี้ มาลัยใช้การบอกเล่าเรื่องผสมผสานไปกับการใช้

²⁴ นายฉันทนา, X.O. Group เรื่องภายในขบวนการเสรีไทย (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์กระท่อม ป.ล., 2543), หน้า 114.

ภาษาที่เป็นนวนิยาย มีบทเจรจาเหมือนละครฉากหนึ่ง ดังเห็นได้จาก

“ที่บนบัลลังก์ในพลับพลาหลวง ขณะนั้นชาย 2 คนนั่งอยู่เงียบๆ ไม่เคลื่อนไหว ราวกับรูปสลักจากศิลาหรือไม้ ค่อนข้างเศร้า และเคร่งขรึม”

“ เจ้าโศดาและอีโตกลินน้ำลาย ภายในพลับพลาเงียบสงัด เมื่อสามแปดคำตอบของเปอริออกอย่างชัดแจ้ง ผู้แทนองค์พระจักรพรรดิ มิได้ซักถามประการใดอีกต่อไป”

“ ภาวะสำคัญของเขา ก็อยู่ที่พยายามจะเกลี้ยกล่อมให้เปอริออกยเรือกลับออกมาจอดที่อูระกะให้จงได้”

“ ข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ของท่านไซกุณกำลังคอยต้อนรับท่านชาวอเมริกันอยู่ที่นั่นแล้ว”
เขาบอก

แต่ท่านผู้แทนของเปอริสันติระ ปฏิเสธอย่างเด็ดขาด

‘มหาอุปราชของเราเข้าถึงไหนแล้วไม่เคยยอมถอย’ ผู้แทนตอบ

ข้าราชการญี่ปุ่นทั้ง 4 นายตีหน้าเซ่อ อ้อนวอนว่าขอให้ลองเจรจากับท่าน ‘มหาอุปราช’ อีกสักครั้งไม่ได้ หรือเพื่อจะมีหนทางผ่อนปรนอย่างไรบ้าง ”

4. “ สงครามยุโรป พ.ศ.2482 ” เป็นการรวบรวมสถานการณ์ข่าว ในช่วงเวลาที่เกิดสงครามในยุโรป ก่อนเป็นชนวนให้เกิดสงครามโลกครั้งที่ 2 มาลัยได้เจาะลึกถึงประวัติของโปแลนด์...ดินแดนที่เป็นจุดกำเนิดของสงครามโลกครั้งที่ 2 รวมไปถึงจุดชนวนระหว่างโปแลนด์...กับเยอรมันนี ซึ่งนำมาสู่กรณีพิพาทจนทำให้อังกฤษ ฝรั่งเศส และโซเวียต เข้าสู่ภาวะสงครามด้วย นอกจากนี้ยังมีการรายงานการรบด้านต่างๆ สุนทรพจน์ของบุคคลสำคัญในสงคราม และการทำนายเหตุการณ์ว่าจะนำไปสู่สงครามโลกหรือไม่

ในการเขียนเรื่องนี้ มาลัยได้เขียนแบบวิเคราะห์โดยให้ผู้อ่านตีความเอาเอง เพราะที่มาลัยบอกเล่า อาจไม่ใช่สิ่งที่ถูกต้องเสมอไป

5. “ ไสเครติส : เจ้าลัทธิและมหาปราชญ์คนแรกแห่งกรีก ” เป็นสารคดีประเภทชีวประวัติบุคคล มาลัยเขียนลงในสุภาพบุรุษเล่มเล็ก สไตล์การเขียนค่อนข้างบอกเล่าเหตุการณ์มากกว่าจะให้ตีความ โดยจะเล่าเรื่องไปเรื่อย ๆ

6. “ ชุดทุ่งโล่งและดงทึบ ” เป็นสารคดีอีกประเภทของมาลัยที่เขียนขึ้นในช่วงหลังคือ สารคดีท่องเที่ยวป่าโดยเฉพาะ เนื่องจากการเที่ยวป่าเป็นการพักผ่อนของ

มาลัย จึงเกิดผลพลอยได้จากการกลับมาเขียนเพื่อให้เกิดความเพลิดเพลิน ในการเขียนเรื่องเกี่ยวกับป่า มาลัยจะมีสไตล์การเขียนแบบบอกเล่า เล่าเรื่องไปเรื่อยๆ ไม่ต้องให้ผู้อ่านคิดหรือตีความเอง ทำให้อ่านแล้วเพลิดเพลิน

ความที่มาลัยเป็นนักหนังสือพิมพ์ เขาจึงเขียนสารคดีท่องเที่ยวป่าได้อย่างจริงจังไม่โยกโย้ ไม่มีอคติและอารมณ์ แต่ในบางครั้ง ความที่เป็นนักเขียนนวนิยายอยู่ด้วย จึงอาจมีการเกริ่นโดยใช้สำนวนการประพันธ์แฝงอยู่ในนั้นบ้าง สารคดีท่องเที่ยวป่าชุด “ทุ่งโล่งและดงทึบ” เป็นการนำบุคคลจริงมาเป็นตัวละคร ซึ่งแตกต่างจากนวนิยายชุด “ล่องไพร”

2.2 แนวคิด

สารคดีประเภทต่างๆ ของมาลัยที่นำมาวิจัยนี้ แยกได้เป็นแนวคิดด้านการเมืองและแนวคิดด้านสังคม แต่แนวคิดแต่ละด้านนั้น ไม่สามารถนำมาแยกคิดเป็นเปอร์เซ็นต์ได้ เพราะในสารคดีเรื่องหนึ่งๆ นั้น ส่วนใหญ่จะสะท้อนทั้งแนวคิดด้านการเมืองและด้านสังคมผสมผสานกันอยู่ บางเรื่องเท่านั้นที่สะท้อนแนวคิดด้านการเมืองหรือด้านสังคมเฉพาะเพียงด้านเดียว แนวคิดของมาลัยอาจแบ่งได้เป็น 2 ประเภท ดังนี้

2.2.1 แนวคิดด้านการเมือง

แนวคิดด้านการเมือง
- ค้นหาข้อเท็จจริงของผู้นำรัฐ
- ประมวลเหตุการณ์และพฤติกรรมของนักการเมือง
- ค้นคว้าประวัติศาสตร์และยุทธศาสตร์ ยุทธวิธีการปกครอง
- แนวคิดของปราชญ์ตะวันตกที่มีต่อการปกครอง
- เบื้องหลังการเกิดสงคราม

จากการวิจัยแนวคิดด้านการเมืองของมาลัยนั้น จะเห็นได้จากการที่เขาต้องการค้นหาข้อเท็จจริงจากผู้นำในคณะรัฐบาล ดังเช่น “บันทึกจอมพล” ที่มาลัยไปสัมภาษณ์จอมพล ป. พิบูลสงคราม ด้วยตนเอง เพื่อคำตอบที่ต้องการทราบ เช่นเดียวกับที่คนไทยทั่วไปสนใจเหตุการณ์ที่รัฐบาลปล่อยให้ญี่ปุ่นเข้าประเทศในระหว่างสงครามโลกครั้งที่ 2 “X.O.Group” ก็เช่นกัน เป็นเรื่องพฤติกรรมของประชาชนคนไทย ที่อยู่ในช่วง

สงครามโลกครั้งที่ 2 ที่มีจอมพล ป. พิบูลสงคราม เป็นนายกรัฐมนตรี แล้วกระทำในสิ่งที่ประชาชนไม่เห็นด้วย จึงทำให้เกิดขบวนการเสรีไทย เพื่อต่อต้านการที่รัฐบาลประกาศตัวเป็นพวกเดียวกันกับญี่ปุ่น

ใน "X.O.Group" นี้จะเห็นได้ว่า มาลัยเล่าถึงเหตุการณ์เบื้องหลังการรู้จักวิธีต่อสู้เอาชีวิตรอดของประชาชนผู้รักชาติ ความรักชาติของเขาแสดงออกมาด้วยการสนับสนุนให้คนไทยร่วมกันต่อต้านญี่ปุ่น โดยเมื่อไม่สามารถกระทำแบบตรงไปตรงมาได้ ก็ต้องรู้จักวิธีต่อสู้เอาตัวรอด มาลัยชี้ให้เห็นพฤติกรรมอันไม่ถูกต้องของนักการเมืองบางคน รวมทั้งรายละเอียดเกี่ยวกับการก่อกำเนิดของขบวนการเสรีไทย ซึ่งสิ่งเหล่านี้ได้เร่งเร้าให้มาลัยเกิดความรักชาติอย่างแรงกล้า ต้องการสื่อข่าวให้ผู้อ่านรู้ถึงความถูกต้องและความจริงแท้ในเรื่องต่างๆ

ส่วนใน "ผู้พิชิตญี่ปุ่น" มาลัยก็นำเสนอข้อเท็จจริงในเรื่องที่สหรัฐอเมริกาสามารถเปิดประเทศญี่ปุ่น หลังจากก่อกำเนิดประเทศไปเป็นเวลานาน รวมไปถึงวิธีการที่สหรัฐอเมริกาเอาชนะญี่ปุ่น โดยชี้ให้เห็นถึงประวัติศาสตร์และยุทธวิธีในการเอาชนะ ส่วน "สงครามโลก พ.ศ.2482" ก็เป็นเรื่องราวที่สะท้อนให้เห็นความแตกต่างทางความคิดรวมทั้งวิถีชีวิตของผู้ปกครอง อันนำไปสู่สงครามในทวีปยุโรป และได้มีการทำนายว่าจะลุกลามเกิดเป็นสงครามโลกครั้งที่ 2 เพราะมีปัจจัยหลายๆ อย่าง บ่งบอกไว้

สำหรับชีวประวัติบุคคล "โสเครตีส : เจ้าลัทธิและมหาปราชญ์คนแรกแห่งกรีก" นั้น มาลัยได้เชื่อมโยงความคิดของปราชญ์ทางซีกโลกตะวันตก ว่ามีอิทธิพลต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยของประเทศในซีกโลกตะวันออกอย่างไรบ้าง

แนวคิดด้านการเมืองจากสารคดีของมาลัยนั้น จะอยู่ในช่วงเหตุการณ์หรือสถานการณ์ในขณะนั้น ไม่ว่าจะเป็นสงครามโลกครั้งที่ 2 ซึ่งเป็นสาเหตุจากภายนอก มาสู่รัฐบาลของไทยที่เข้าไปเกี่ยวข้อง ซึ่งเกิดจากความไม่เข้าใจ ความมีทิฐิ ในฐานะที่มาลัยเป็นนักหนังสือพิมพ์ จึงต้องการชี้ให้เห็นความสำคัญของการเมืองในด้านต่างๆ ที่ไทยเราได้รับผลกระทบ รวมไปถึงเบื้องหลัง ไม่ว่าจะเป็นการประมวลเหตุการณ์และพฤติกรรมของนักการเมือง การค้นหาข้อเท็จจริงของผู้นำรัฐ ยุทธวิธีและประวัติศาสตร์ในการปกครองเบื้องหลังการเกิดสงครามในยุโรป รวมทั้งแนวคิดจากตะวันตกสู่ตะวันออก

2.1.2 แนวคิดด้านสังคม

แนวคิดด้านสังคมที่สะท้อนจากงานเขียนสารคดีของมัลลีย์ ไม่สามารถคิดเป็นเปอร์เซ็นต์ได้ เพราะในสารคดีเพียงเรื่องเดียวอาจมีหลายแนวคิด แนวคิดบางอย่างมีการผสมผสานกลมกลืนกันไป โดยมีทั้งการอนุรักษ์ธรรมชาติสิ่งแวดล้อม และการใช้ชีวิตในสังคม

แนวคิดด้านสังคมของมัลลีย์ที่สะท้อนออกมาจากสารคดีนั้น สรุปผลได้ดังตาราง

แนวคิดด้านสังคม
- การใช้ชีวิตในสังคม
- การอนุรักษ์ธรรมชาติสิ่งแวดล้อม

แนวคิดด้านสังคมของมัลลีย์นั้น จะเห็นได้จากงานเขียนประเภทสารคดีท่องเที่ยวป่าซูดทุ่งโล่งและดงที่บมากกว่าสารคดีประเภทการเมือง อย่างไรก็ตาม สารคดีประเภทการเมืองอันได้แก่ บันทึกจอมพล, X.O.Group, ผู้พิชิตญี่ปุ่น, สงครามยุโรป พ.ศ.2482 และไฮเครติส : เจ้าลัทธิและมหาปราชญ์คนแรกแห่งกรีก ก็ยังสะท้อนให้เห็นถึงสภาพสังคมในช่วงนั้น ให้เข้าใจขนบธรรมเนียมประเพณีต่างๆ รวมทั้งการวางแผนการกอบกู้อิสรภาพ รวมไปถึงผลกระทบของสงครามและผลกระทบของผู้มีอำนาจที่มีต่อประชาชน มัลลีย์ต้องการชี้ให้เห็นถึงความโหดร้ายของสงคราม ซึ่งยุคที่มัลลีย์เขียนนั้นตรงกับช่วงสมัยสงครามโลกครั้งที่ 2

ในภาวะการณ์เช่นนั้น ทุกคนต้องปรับตัวให้เหมาะสม เพราะอยู่ในภาวะสงครามโลกครั้งที่ 2 และภาวะการปกครองแบบเผด็จการในสมัยจอมพล ป. ทุกคนถูกบีบบังคับให้ทำตามนโยบายเชื่อผู้นำ ซึ่งอาจไม่ถูกต้องนัก เกิดชนชั้นใหม่ขึ้นในสังคม เช่น พ่อค้าที่เกิดในช่วงสงคราม เมื่อสงครามสิ้นสุดก็เป็นเศรษฐกิจใหม่ และชนชั้นพ่อค้านี้ส่วนใหญ่เป็นผู้นำมาซึ่งการคอร์รัปชันระดับชาติ เพื่อกอบโกยผลประโยชน์เข้ากลุ่มตน

สังคมในช่วงเวลานั้นเปรียบเสมือนเรือที่ไร้หางเสือ ไร้ทิศทาง หนังสือพิมพ์จึงเป็นหนทางเดียวที่จะทำให้ศรัทธาของประชาชนกลับคืนมา มัลลีย์จึงเริ่มการชี้แนะถึง

แนวคิดในการใช้ชีวิต โดยนำหลักธรรมคำสั่งสอนของพุทธศาสนาบอกเล่าให้ง่าย ๆ เพื่อปฏิบัติตาม ไม่ว่าจะเป็นความซื่อสัตย์ ความเมตตากรุณา รวมไปถึงคุณธรรมที่ก่อให้เกิดสังคมเกิดความปกติสุข ได้แก่ ความกตัญญู ความมีน้ำใจช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ความยืดหยุ่น ความประนีประนอม นอกจากนั้นยังมีหลักการใช้ชีวิต เช่น การให้ต่อสู้กับความยากลำบาก ให้ถือคติว่า ชีวิตคือการต่อสู้ อีกทั้งการมองโลกในแง่ดี ไม่ว่าจะใครจะเป็นเช่นใด ทุกคนย่อมมีส่วนดีบ้างไม่มากก็น้อย ดังเห็นได้จากสารคดีเรื่อง บันทึกจอมพล, X.O.Group

นอกจากนี้สารคดีประเภทการเมือง คือ บันทึกจอมพล, X.O.Group, ผู้พิชิตญี่ปุ่น, สงครามยุโรป พ.ศ.2482 และโสเครติส ก็ได้สะท้อนให้เห็นสภาพสังคมในช่วงเวลาสงครามโลกครั้งที่ 2 ได้เด่นชัด ซึ่งนอกเหนือจากสะท้อนสภาพสังคมแล้วยังแสดงให้เห็นถึงการปรับเปลี่ยนตนเองในสังคม มนุษย์ได้ชื่อว่าเป็นสัตว์สังคม เมื่อจะติดต่อกันก็ต้องคำนึงถึงประเพณีวัฒนธรรมของอีกฝ่ายด้วย จะเห็นได้จากผู้พิชิตญี่ปุ่นที่สหรัฐอเมริกาต้องปรับเปลี่ยนตัวเองโดยหยิบยกเอาวัฒนธรรมญี่ปุ่นในเรื่องชั้นวรรณะขึ้นมา เพื่อให้ญี่ปุ่นยอมรับนับถือความมีวัฒนธรรมของตนเช่นกัน

ในบรรดางานเขียนสารคดีทุกประเภท สารคดีเกี่ยวกับการท่องเที่ยวป่าซูดทุ่งโล่งและดงทึบเป็นสารคดีที่สะท้อนให้เห็นแนวคิดด้านสังคมของมาลัยมากที่สุด

สารคดีท่องเที่ยวป่าซูดทุ่งโล่งและดงทึบ เป็นสารคดีที่มาลัยเขียนในยุคหลังเป็นการท่องเที่ยวเพื่อการพักผ่อนและคลายเครียดจากงาน อีกทั้งชีวิตในวัยเด็กที่เป็นเด็กต่างจังหวัด ได้ทำให้มาลัยชอบติดชีวิตเช่นนั้น เมื่อมีเวลาก็พยายามหวนกลับไปสู่อากาศแบบเดิม แม้จะไม่ทุกเวลา แต่อย่างน้อยก็ปีละหน สารคดีประเภทนี้ชี้ให้เห็นถึงบทเรียนจากการเข้าป่า และการอนุรักษ์ธรรมชาติของมาลัยมากที่สุด ชี้ให้เห็นถึงความสวยงามตามธรรมชาติที่ควรมิอยู่และการอยู่ร่วมกันของมนุษย์กับธรรมชาติ โดยให้มนุษย์เป็นส่วนหนึ่งของธรรมชาติ ไม่ให้ทำลายธรรมชาติ

สาเหตุอีกประการหนึ่งในการเข้าป่าทุกครั้ง จะเนื่องจากชาวบ้านป่าผู้เดือดร้อนเพราะถูกรบกวนจากสัตว์ร้ายซึ่งเข้ามาทำลายทั้งชีวิตและทรัพย์สินมาขอร้องให้ช่วยเหลือ ดังนั้นการยิงสัตว์แต่ละตัวในการเข้าป่าแต่ละครั้งนั้น มาลัยจะไม่ได้ยิงเพื่อความสนุก แต่เพื่อบรรเทาความเดือดร้อนให้ผู้อื่น นอกจากนี้จะนำอาหารที่จำเป็นเช่นเกลือไปแจก

จ่ายชาวบ้านป่าเหล่านั้นด้วย เพราะถือเป็นสิ่งมีค่ามากสำหรับเขา แสดงให้เห็นถึงความมีน้ำใจที่จะช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์ อีกทั้งบรรเทาทุกข์ของคนเหล่านั้น

สารคดีท่องเที่ยวป่าชุดทุ่งโล่งและดงดิบที่มัลลียเขียนไว้นั้น ทำให้เห็นถึงแนวคิดของเขาในความเป็นคนที่ไม่ถือตัวหรือไม่มีช่องว่างระหว่างชนชั้น มัลลียสามารถนอนกลางดินกลางทราย กินข้าวร่วมวงกับชาวบ้านป่าหรือชาวกะเหรี่ยงได้อย่างสนิทสนมกลมเกลียว ทำให้เกิดความรักเพื่อนและความยึดหยุ่น ประณีประนอม รู้จักผิดหวัง สมหวัง การผจญภัยทำให้เป็นคนช่างสังเกต ซึ่งทั้งหมดนี้คือหลายแนวคิดที่สะท้อนได้จากการเข้าป่า นอกจากนี้สารคดีท่องเที่ยวป่าของมัลลียยังแนะนำวิธีการใช้ปืน ใช้เซนโร จะยิงตรงไหนที่จะทำให้ตายทันทีโดยไม่ทรมานสัตว์ มัลลียสอนให้ป้องกันตัวเมื่อจำเป็น แต่ไม่ให้ใช้ปืนรังแกสัตว์ป่า

สมัยก่อนนั้นป่าในเมืองไทยยังอุดมสมบูรณ์ไปด้วยสัตว์นานาชนิด จึงมีค่านิยมในการล่าสัตว์โดยไมถือว่าเป็นการทำลายล้างเผ่าพันธุ์ มัลลียจะสอนผู้ที่เข้าป่ากับตนให้รู้จักลักษณะของสัตว์ป่าแต่ละชนิด บอกได้แม้กระทั่งการดำเนินชีวิตของมัน ตัวเมียหรือตัวผู้ โดยดูจากลักษณะที่สัตว์เหล่านั้นทิ้งร่องรอยเอาไว้

และจากการที่เป็นคนมีมิตรสหายมาก ทำให้มัลลียต้องเข้าป่าอยู่เสมอ เพื่อพามิตรสหายไปสัมผัสบรรยากาศของชีวิตกลางแจ้งในป่าเขา นอกจากนี้มัลลียยังสนิทสนมเป็นเพื่อนกับพรานป่าหัวหินอีกด้วย

“เมื่อสมัยหัวหินยังเต็มไปด้วยป่าเบญจพรรณ เตี้ยจะพาอามาลย์เข้าป่าเสมอ ซึ่งในขณะจะมีเพื่อนของอามาลย์ มาจากกรุงเทพฯ ที่อยากล่าสัตว์ ขณะเดียวกันอามาลย์ก็จะสอนไม่ให้ไปรังแกสัตว์ก่อน นอกจากจะถูกทำร้าย แม้อามาลย์พาเพื่อนมาล่าสัตว์ แต่เอาไม่ได้ล่าเอง เพียงนำคณะเพื่อนฝูงเข้าป่า นำทาง ขณะที่อามาลย์จะศึกษาธรรมชาติของสัตว์”²⁵

2.3 คุณลักษณะนักหนังสือพิมพ์

ในงานเขียนสารคดีของมัลลีย จะสะท้อนจริยธรรมของนักหนังสือพิมพ์ควบ

²⁵ สัมภาษณ์บุญชู หวังน้ำ, ลูกสาวพรานใช้ หวังน้ำ ซึ่งเคยนำทางเข้าป่า , 12 กุมภาพันธ์ 2543.

คู่ไปกับความมีเสรีภาพและความเป็นไท

สารคดีแต่ละเรื่องของมาลัย ชูพินิจ สามารถบ่งบอกความเป็นนักหนังสือพิมพ์ที่ดีมีคุณธรรมของมาลัยได้ดังนี้

คุณลักษณะนักหนังสือพิมพ์
- จริยธรรมของนักหนังสือพิมพ์
- ความมีเสรีภาพและความเป็นไท

จากตารางจะเห็นได้ว่าแนวคิดของมาลัยสะท้อนถึงคุณลักษณะนักหนังสือพิมพ์โดยออกมาในรูปจริยธรรม จากข้อเขียนสารคดีแสดงถึงความจริงใจและความมีมรรยาท การใช้ภาษาสละสลวย ไม่หยาบคาย ไม่กล่าวหาคน รวมทั้งความซื่อสัตย์ต่อจรรยาบรรณนักหนังสือพิมพ์ที่ตนดำรงอยู่ มาลัยนำเสนอแต่ความจริง มีความเที่ยงธรรม ไม่ลำเอียง ไม่มีการบิดเบือนข้อเท็จจริง มีน้ำใจเป็นนักกีฬา เปิดโอกาสให้ผู้ถูกกล่าวหาได้ชี้แจง แสดงถึงความรับผิดชอบในการนำเสนอเรื่องราวอีกด้วย เช่นในบันทึกจอมพลที่กล่าวไว้ว่า

"ในฐานะของนักหนังสือพิมพ์ หน้าที่ข้าพเจ้าในการเสนอรายงานการสัมภาษณ์กับจอมพล ป. พิบูลสงคราม ก็เสร็จสิ้นไปแล้ว รายงานบันทึกนั้นอาจจะไม่สมบูรณ์ ไม่มีรายงานบันทึกใดจะสมบูรณ์ได้ ในเมื่อท่านต้องรับผิดชอบต่อความรู้สึกผิดชอบและข้อผูกพัน ในการที่จะลงวันเรื่องบางเรื่อง ซึ่งอาจกระทบกระเทือนถึงบุคคลบางคนโดยยังไม่ถึงเวลา และโดยไม่จำเป็น หลายเรื่องเกี่ยวกับคนอื่น หลายเรื่องเกี่ยวกับชีวิตส่วนตัวของจอมพล และเพราะคนเราย่อมมีสิทธิที่จะใช้ชีวิตของตนอย่างหัวทักกันชีวิตอย่างไรก็ได้ ตราบใดที่มันจะไม่ก้าวท้าว บุกรุก หรือนำความเสียหายไปสู่ชีวิตของผู้อื่น ข้าพเจ้าก็ไม่เห็นมีความจำเป็นที่เราจะล่วงล้ำเข้าไปในสิทธิส่วนตัวของเขา แต่เราจะพูดอย่างเดียวกันไม่ได้ ในชีวิตสาธารณะของคนหนึ่งคนใดก็ตามที่นำความทุกข์ทรมานบ้านป่วนมาสู่ชีวิตบุคคลทั่วไป"

ความมีเสรีภาพและความเป็นไทอันเป็นคุณลักษณะของนักหนังสือพิมพ์ ซึ่งนอกจากถือว่าเป็นปากเสียงของประชาชนแล้ว ยังแสดงให้เห็นว่าที่มาลัยเป็นผู้รอบรู้เรื่องต่าง ๆ ก็เพราะการมีมิตรสหายและแหล่งข่าวมาก อีกทั้งความเชื่อมั่นที่มีเหตุผลของตนเอง เห็นได้จากการเขียนเรื่อง X.O. Group นั้น หลายคนแนะนำว่าไม่ควรจะเขียนในช่วงเวลาดังกล่าว แต่เพราะมาลัยมีความศรัทธาที่จะเสนอความจริงและแสดงถึงเสรีภาพของหนังสือพิมพ์ จึงเขียนเรื่องนี้ขึ้น โดยอาศัยแหล่งข้อมูลทั้งจากเพื่อนฝูงและงานเขียนต่าง ๆ

ที่ไม่เปิดเผย ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความเป็นผู้รอบรู้และเชื่อมั่นในจริยธรรม ความเป็นไทย และเสรีภาพของตน

“ ข้าพเจ้าเข้าใจว่า แม้ภาระอันหนักในการบันทึกเรื่องนี้ อยู่ที่ข้าพเจ้าจะต้องแสวงหาความจริงมาเสนอให้มากที่สุดเท่าที่จะแสวงหาได้ ”

นอกจากนี้มาลัยยังแสดงให้เห็นถึงความมีเสรีภาพของตน ที่จะทำหน้าที่นักหนังสือพิมพ์ที่ดีต่อไป เพราะเรื่องราวของขบวนการเสรีไทยจะเป็นประวัติศาสตร์ ที่ถ้าไม่ยึดถือความจริง ก็จะเป็นประวัติศาสตร์ที่บิดเบือนไม่ถูกต้องตามความเป็นจริง

“...หนังสือเล่มนี้มิได้มีความมุ่งหมายจะให้ประวัติศาสตร์มากไปกว่าการบันทึกสังเขปของงาน ซึ่งต่อไปจะเป็นประวัติศาสตร์ ถึงกระนั้นบันทึกก็ย่อมจะมีหน้าที่รับผิดชอบของมัน ทั้งในฐานะที่ตรงต่อความจริงอย่างที่เกิดขึ้น และเพียงเท่าที่กาลเทศะจะอนุญาติให้เสนอได้ และในฐานะความเที่ยงธรรมของความคิดเห็นส่วนตัว ซึ่งสิทธิของมนุษย์ผู้มีเสรีภาพในการคิด การพูด และการเขียนเปิดไว้ให้ข้าพเจ้าแสดง ”²⁶

แจกเช่นเดียวกับ “บันทึกจอมพล” ที่มาลัยกล่าวไว้ว่า

“ ท่ามกลางบรรยากาศเหล่านี้เอง การสัมภาษณ์ระหว่างท่านจอมพลและข้าพเจ้าได้เริ่มต้น มันเป็นการให้สัมภาษณ์ครั้งแรกที่อดีตนายกรัฐมนตรี สมัยใช้ลัทธิ ‘เผด็จการ’ ได้ให้แก่ผู้แทนหนังสือพิมพ์ นับแต่จากเวทีการเมืองไปใช้ชีวิตอยู่กับไว้กับนาที่หลักสี่ และสาธุกกา มันเป็นครั้งแรกที่เราได้สนทนากัน โดยไม่มีการขัดจังหวะจากบริวารใกล้ชิด หรือบุคคลผู้ระดับเหรียญตรา เดินซุกคอเข็ดหางเข้าออกนอกในอย่างพลุกพล่าน มันเป็นครั้งแรกตลอดเวลา 7-8 ปีมานี้ ที่ผู้แทนหนังสือพิมพ์จะตั้งกระทู้ถามอดีต ‘ผู้นำ’ ได้อย่างไม่เหลืออะไรไว้ให้เป็นที่สงสัย และอย่างเป็นเสรีภาพจากความหวั่นเกรงภัยของอำนาจมืดที่จะติดตามตัวเป็นเงามาภายหลัง ข้าพเจ้าเชื่อว่ามันอาจจะครั้งแรกด้วย ที่จอมพล ป.พิบูลสงครามได้พูดอย่างสิ้นไส้สิ้นฟุ้งแก่ผู้แทนหนังสือพิมพ์ใด ๆ ในการให้สัมภาษณ์ซึ่งกินเวลานานถึง 4 ชั่วโมงเต็มครั้งนี้ และบางทีมันอาจจะเป็นครั้งเดียวที่ท่านจอมพลได้ฟังความขาดตกบกพร่อง ความกตขี้ท้าวรูด และความสกปรก โสมมต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสมัยรัฐบาล ‘ว้อะไรว่าตามกัน’ ของท่าน จากปากคำของนักหนังสือพิมพ์คนหนึ่งด้วยตัวท่านเอง ”²⁷

²⁶ นายฉันทนา, X.O. Group เรื่องภายในขบวนการเสรีไทย , หน้า 5.

²⁷ นายฉันทนา, บันทึกจอมพล (กรุงเทพมหานคร.: สำนักพิมพ์กระท่อม ป.ล., 2543), หน้า 6.

ทั้งหมดที่กล่าวมาแสดงให้เห็นว่า มาลัยได้แสดงจุดยืนของแนวคิดและคุณลักษณะของนักหนังสือพิมพ์ในการเขียนสารคดีอย่างครบถ้วน

3.บทความ

เป็นงานเขียนที่แสดงข้อเท็จจริง มุ่งให้ความรู้หรือตีแผ่เรื่องราวเพื่อให้เกิดความเพลิดเพลินใจ บทความที่มาลัยเขียนมากที่สุด คือ ประเภทเล่าเรื่อง และการอธิบายวิธีปฏิบัติเพื่อให้ผู้อ่านทำตาม กับประเภทวิเคราะห์หาสาเหตุเพื่อต้องการให้ผู้อ่านทราบ

บทความในคอลัมน์ที่โด่งดังของมาลัยนั้น ได้แก่ คอลัมน์พูดกันฉันท์เพื่อน ใช้นามปากกาว่าผู้นำ, คอลัมน์ประชาชน, คอลัมน์ของนักคิด ใช้นามปากกานายดอกไม้ ม.ชูพินิจ, คอลัมน์แว่นใจ ใช้นามปากกา จิตรลดา ก.ก.ก., ฮ,ฮ,ฮ., ฐ.ฐ.ฐ., คอลัมน์บทเรียนจากชีวิต ใช้นามปากกา น.น.น., ส.ส.ส., คอลัมน์ชีวิตในเดือนนี้ ใช้นามปากกานายฉันทนา คอลัมน์อาณาจักรของข้าพเจ้า ใช้นามปากกา ม.ชูพินิจ, คอลัมน์ ป.ล. ใช้นามปากกา ม.ชูพินิจ, คอลัมน์ปัญหาชีวิต ใช้นามปากกาสุสติ, คอลัมน์ลอดเชือก ใช้นามปากกาสมิงกะหรั่ง

จากคอลัมน์ทั้งหมดที่กล่าวมา ผู้วิจัยค้นพบบทความในเพียงบางคอลัมน์อันได้แก่ คอลัมน์ ป.ล., คอลัมน์อาณาจักรของข้าพเจ้า คอลัมน์ปัญหาชีวิต คอลัมน์ลอดเชือก รวมทั้งหมด 268 เรื่อง จากจำนวนประมาณหลายพันชิ้น อุดม ชาติบุตร กล่าวไว้ว่า

“งานคอลัมน์ของคุณมาลัยมีมากนับหลายพันชิ้น แต่ประชามิตร –สุภาพบุรุษก็พันกว่าชิ้นแล้ว”

ตรงกับที่ชนิด สายประดิษฐ์ กล่าวว่า

“คุณมาลัยมีงานเขียนมาก แล้วยังได้ใช้นามปากกาว่า ‘มะกะโท’ ร่วมกับคุณกุหลาบอีก”

จะเห็นได้ว่า บทความในคอลัมน์ของมาลัยนั้นมีมากมาย แต่มีเอกสารหลักฐานเหลือเพียงจำนวนน้อย แม้ว่าจะไม่มีเอกสารหลักฐานให้ศึกษามากนัก แต่การที่ชื่อของ

คอลัมน์ยังคงอยู่ ก็เป็นการแสดงให้เห็นว่า มาลัยสามารถเขียนคอลัมน์ได้หลายประเภท และทุกคอลัมน์เป็นที่นิยมของผู้อ่านในยุคสมัยนั้น

3.1 สไตล์การเขียน

ในบทความหนึ่งๆ มาลัยได้เขียนสไตล์แบบบอกเล่ามากที่สุด แต่บางบทความก็มีหลายสไตล์ในบทความเดียว จึงไม่สามารถนำมาแจกแจงเป็นเปอร์เซ็นต์ได้

ผู้วิจัยได้ค้นหาบทความจากคอลัมน์ของมาลัยได้ทั้งหมด 268 เรื่อง เพื่อจำแนกสไตล์การเขียนของมาลัยดังตาราง

สไตล์การเขียน
- บอกเล่า
- ชี้นำะ สั่งสอน
- การใช้ภาษาสร้างอารมณ์
- วิจารณ์
- จดหมาย
- ตีความ
- ขำขันและเสียดสี
- ยกตัวอย่าง

จากตารางจะเห็นได้ว่ามาลัยมีการเขียนหลากหลายสไตล์ แต่จะใช้วิธีการเขียนแบบบอกเล่าเป็นส่วนใหญ่ ผสมผสานกับการชี้นำะสั่งสอน และการใช้ภาษาสร้างอารมณ์ นอกจากนี้ยังมีการวิจารณ์ ใช้การนำเสนอแบบจดหมาย ตีความ ขำขัน และเสียดสี รวมถึงการยกตัวอย่าง ทั้งนี้ในบทความแต่ละชิ้นอาจมีการเขียนได้หลายสไตล์

พบว่าในคอลัมน์ปัญหาชีวิต จะมีวิธีการเขียนเป็นแบบบอกเล่า ซึ่งเมื่อสังเกตให้ดี จะพบว่า การเขียนของเขาเป็นการเขียนบอกเล่าเชิงชี้นำะสั่งสอน แต่ไม่ได้บังคับว่าต้องทำ เพียงแต่บอกว่าทำแล้วผลจะเป็นเช่นไร วิธีการเขียนนั้นจะเป็นในรูปของจดหมาย ประจูดผู้่านหนึ่งอ่านจดหมายทุกๆ ไป

“ฉันใฝ่ใจการแสดงความคิดเห็นนอกเหนือใจ ฉันนั้นความสุภาพอ่อนโยนและการยกย่องสรรเสริญ แต่ที่คิดว่าอุทุมพรจะได้รับประโยชน์อยู่มากทีเดียวจากการศึกษาสังเกตเป็นรายๆ ไป เพราะนิสัยคนไม่เหมือนกัน ฉะนั้นในขณะที่เวลามีทุกข์ ชายคนหนึ่งต้องการอยู่เงียบๆ หรือแค่ลำพังคนเดียว อีกคนหนึ่งอาจต้องการคนสำหรับสนทนาระบายความในใจ และต้องการคนให้ปลอบโยนก็ได้”

“ที่หมายถึงจดหมายของผู้ชายที่อยู่ห่าง ไม่ว่าเขาจะเป็นคนรัก เป็นคู่หมั้น หรือสามีทำนอง ‘...อีกไม่กี่วันพี่ก็จะกลับมาดูตาที่สดใสเหมือนดวงดาว เพื่อฟังเสียงหัวเราะที่เพราะเหมือนระฆังเงิน...’ ทั้งๆ ที่ในขณะนั้นเขาอาจจะเพลินอยู่กับสุรา นารี หรือไปเกอร์ มันแตกต่างกว่าความจริงในการพบด้วยอะไรเช่นนั้น เมื่อเขาพบตาคู่เดียวกันที่ตุตัน หรือแห่งแล้ง เมื่อเขาพบเสียงที่แข็งกร้าวและกระด้าง เพราะความทนทานต่อชีวิตทุกข์ยาก”

นอกจากนี้ ส่วนภาษาในการเขียนจะเป็นแบบธรรมดา ออกจะเป็นภาษาพูดมากกว่าภาษาเขียน แต่ก็ยังแฝงไปด้วยความไพเราะแบบนวนิยาย อีกทั้งยังมีการสมมติว่ามาลัยเป็นผู้หญิง เพื่อแสดงให้เห็นถึงความเข้าใจผู้หญิงด้วยกัน คำขึ้นต้นเรื่องก็จะเป็นในลักษณะ “อุทุมพรน้องรัก” และลงท้ายว่า “จากพี่ผู้รักอุทุมพร – ผุสดี” แสดงถึงความเป็นกันเองและจริงใจ โดยการใช้ภาษาที่นุ่มนวล

สำหรับคอลัมน์การต่อสู้ที่ใช้นามปากกาว่า “สมิงกะหรง” นั้น มักใช้ในการเขียนเรื่อง กิฬา ประเภทหมัดมวย แต่ทว่าบางครั้งมีกีฬาประเภทอื่น เช่น มวยปล้ำ มีการให้คำแนะนำกีฬาประเภทนั้นๆ อีกด้วย ซึ่งสไตล์การเขียนคอลัมน์ชนิดนี้ก็เป็นแบบบอกเล่าเหตุการณ์เป็นฉากๆ ประจักษ์ผู้อ่านไปนั่งดูกีฬานั้นๆ ด้วยตนเอง²⁸ มีการใส่อารมณ์ไปในงานเขียนประเภทนั้น รวมไปถึงการวิจารณ์และทำนายผล นอกจากนี้ยังมีการสอดใส่สำนวนการประพันธ์แบบ นวนิยายไปด้วย

“การพบระหว่างผู้อ้างผู้แทนแห่งชาติอารยะอันเก่าแก่ที่สุดของโลกครั้งหลังที่สุด นับแต่สมัยพระถังซำจั๋งเดินทางจากประเทศจีนมาอัญเชิญพระไตรปิฎกถึงอินเดียคราวนี้.....”

“.....ฮาริบันชิงห์ ฉวยโอกาสนั่นเอง คว้ามือทั้งสองของไป๋ยก่ายฉับเข้าให้แล้วหักบังคับให้ว่องย่องตัวลงทำนองความที่บังคับข้างลากซุงจะขึ้นชื้อค้อ เปลี่ยนมือซ้ายมาช่วยมือขวา ล็อคข้อมืออาเสียไว้ ว่องบัคเขียงเอียงกะเท่เร่ลงกับพื้นเวทีตีหน้าเหมือนกับไป๋ยก่ายเอาจริง ๆ นายสมิงหนวดงามเจือเท่าซึ่งสวมเกือกยางในท่าเตะฟุตบอล ชะงักอยู่หน้อยหนึ่งอย่างแสนเสียดาย ลงท้ายจึงเปลี่ยนเป็นเหยียบหัวของไว้ ลงกระโทบอย่างสุดคิ้ว 5-6 ที เห็นศีรษะไป๋ยก่ายแข็ง

²⁸ สัมภาษณ์บุศย์ สิมะเสถียร, นักหนังสือพิมพ์ พิมพ์ไทย .16 มิถุนายน 2542.

กว่าหัวหมู ยอร์กเชียร์จึงขยับตัวจะจับตัววิธีอื่นต่อไป แต่ในชั่วพริบตาที่ขยับตัวนั้นเอง วงก็ พลิกตัวด้วยความเร็วของงูจงอางคว้าข้อมูลฉบับเข้าให้”

ในคอลัมน์ลวดเชือก ซึ่งใช้นามปากกาว่า “สมิงกะหรั่ง” เช่นกันนั้น เป็น คอลัมน์เกี่ยวกับมวย ซึ่งเป็นกีฬาโปรดของมาลัย สไตส์การเขียนจะเป็นการเขียนในเชิง บอกเล่า แต่ภาษาที่ใช้จะบรรยายจนสามารถให้เห็นภาพได้ เนื่องจากสมัยก่อนโทรทัศน์ยังไม่แพร่หลาย สื่อชนิดเดียวที่จะเข้าถึงประชาชนได้คือหนังสือพิมพ์ การจะให้ผู้อ่าน เห็นภาพได้นั้นต้องใช้ภาษาที่สละสลวย เข้าใจง่าย และก่อให้เกิดภาพพจน์ นอกจากนี้ ยังมีการเขียนแบบวิจารณ์คู่มวยนั้นๆ รวมไปถึงสอนเทคนิคในการชกมวยและทำนายผล อีกด้วย

“ นักมวยผู้ใดก็ตามผู้หวังจะก้าวไปไกล จะต้องรู้จักขงวใน หมายถึงก่อนของคู่ต่อสู้ที่ ท้องเท่าๆ กับความแม่นยำหนักหน่วงของการปล่อยหมัดที่หน้า”

“ มันเป็นการต่อสู้ระหว่างคาบกับกระบองหรือสากกะเบือ เพิกอาจจะถือสมพงษ์ที่ละ ขึ้นๆ ด้วยหมัดซ้ายและผีเท้าอันไวเป็นไฟของเขา.....ไม่ใช่ในการเตะ เพราะชกแบบฝรั่ง หากใน การเดินฉากและหลบ..... ไปจนยกสุดท้าย.....

.....อย่างไรก็ดี ข้าพเจ้าเชื่อว่าถ้าเพิกชกอย่างที่เคยชกด้วยความเยือกเย็น ด้วยความ ฉลาดและไม่ประมาท โอกาสของเขาก็มีอยู่เต็มประตูที่ผ่านการชิงชัยครั้งนั้นมาได้ในฐานะผู้ พิชิตแชมป์บนเวทีเตอร์เวทแห่งภาคตะวันออกเฉียง.....”

งานเขียนคอลัมน์ซึ่งโด่งดังอีกประเภทหนึ่งคือ คอลัมน์ ป.ล. เป็นคอลัมน์ที่ แสดงแนวคิด ปรัชญา ข้อคิดเห็นของเขา การเขียนนั้นจะเป็นลักษณะบอกเล่า แต่ในบาง ครั้งก็จะมีการชี้แนะสั่งสอน และวิจารณ์เรื่องราวต่างๆ เรื่องที่เขียนส่วนใหญ่เป็นเหตุการณ์ ในขณะนั้นที่เกิดขึ้นๆ ตัวช่วงหลังเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ.2475

ในช่วงแรกของการเขียนคอลัมน์ ป.ล. สไตส์การเขียนของเขา ยังเป็นการ เขียนแบบมีอารมณ์เข้าร่วม สไตส์การเขียนบอกเล่าแบบบทกวีกลอนเปล้า มองมนุษย์ใน แง่ดี มักเป็นเรื่องราวของความรัก

“ครั้งแรก’ ที่ฉันจำความได้

‘ครั้งแรก’ ที่ฉันได้สูญเสียของรักและบูชาไป

‘ครั้งแรก’ ที่ฉันเริ่มสำนึกในหน้าที่และความรับผิดชอบของฉันในฐานะที่เกิดมาเป็นคน

ไทย

‘ครั้งแรก’ ที่ฉันได้เขียนเรื่องลงหนังสือพิมพ์ และ

'ครั้งแรก' ที่ฉันได้รักผู้หญิง ฯลฯ

ฉันยังจำได้ดีถึง 'ครั้งแรก' ประการสุดท้าย ฉันจำได้ดียิ่งกว่า 'ครั้งแรก' อื่นใด ก็เพราะ การรักผู้หญิงเป็นการเริ่มต้นและลงเอยสำหรับวัยนิยายของฉัน ฉันทราบดีว่าภรรยาของฉันคง จะไม่ว่าอะไร เพราะว่ามันเป็นเรื่อง 'ในกาลครั้งหนึ่งนาน – นานมาแล้ว' เท่านั้น.....

.....ความคิดอย่างซันๆ และเซลา เมื่อหวนไประลึกถึงเหตุการณ์บนรถราง 10 กว่าปีมาแล้ว เมื่อฉันก็ลงมือกระเป๋าสตางค์สีฟ้าเล็กๆ ส่งให้แก่หญิงสาวตาคนคนหนึ่ง ซึ่งเห็นว่าความรักไม่จำเป็นจะต้องเกี่ยวกับการแต่งงาน

นั่นเป็น 'ครั้งแรก' ครั้งหนึ่งในบรรดา 'ครั้งแรก' ทั้งหลายในชีวิตของฉัน และอีก 'ครั้งแรก' หนึ่ง.....แต่ช่างเถอะ นั่นเป็นอีก 'ครั้งแรก' หนึ่งต่างหากจาก 'ครั้งแรก' นี้!"

แต่ในช่วงหลังได้มีการเปลี่ยนแปลงการเขียน โดยมีสไตล์เป็นจริงมากขึ้น ไม่มีอารมณ์ความรู้สึกเข้าไปเกี่ยวข้อง บางครั้งปล่อยให้ผู้อ่านคิด ตีความเอง แต่ยังมีดีการบอกเล่าเป็นพื้นฐานในการเขียน

" เป็นตัวของตัวเอง มิใช่แต่จะมีความหมายสำคัญและจำเป็นแก่การประพันธ์ การแสดงภาพยนตร์ ละครและการกีฬาเท่านั้น แต่สำคัญและจำเป็นแก่วิชาชีพทุกสาขา แม้กระทั่งในการผูกมิตรกับใคร "

" ทุกๆ วันถ้าเราเพียงแต่จะหยุดขี้ขังใจ คิดก่อนที่จะทำอะไรลงไปแม้แต่น้อย หรือลั่นวาจาออกไปสักคำเดียว เราก็ควรจะระงับการกระทำนั้นๆ หรือถลันวาทะที่ไม่สมควรออกไปบ่อยทีเดียว เพราะส่วนใหญ่มักเป็นการกระทำหรือวาทะที่มักจะทำให้เราออกไปด้วยอารมณ์ฉุนเฉียว หวาทะแรง และน้อยเนื้อต่ำใจ "

งานเขียนบทความประเภทต่างๆ ในคอลัมน์นั้น มักจะเป็นการแสดงความคิดเห็น ตลอดจนถึงทัศนคติของผู้เขียน ที่มีประสบการณ์มามาก

3.2 แนวคิด

แนวคิดของมาลัย ที่สะท้อนจากงานเขียนประเภทบทความของเขา จะสามารถแยกเป็นแนวคิดใหญ่ๆ ได้ 2 แนวคิด แต่ไม่สามารถนำมาคิดเป็นเปอร์เซ็นต์ได้ เนื่องจากมีการผสมผสานกันของแนวคิด บทความส่วนมากจึงไม่ได้มีเพียงแนวคิดเดียวในบทความนั้นๆ

แนวคิดของมาลัยก็เช่นกัน มีการแสดงความคิดเห็นแยกได้เป็น 2 แนวคือ

3.2.1 แนวคิดด้านการเมือง

จากบทความ 137 เรื่อง มาลัยจะสะท้อนแนวคิดด้านการเมืองในเรื่องประชาธิปไตยและสิทธิเสรีภาพเพียงอย่างเดียว

การนำเสนอบทความทางการเมืองในแง่เสรีภาพและประชาธิปไตยอย่างเต็มที่ของมาลัย จะเห็นได้จากบทความ "วินัยของเสรีชน" ซึ่งวิพากษ์วิจารณ์เกี่ยวกับการปกครองของเบนิโต มุสโสลินี ที่ให้กับพลเมืองของเขาว่า จงเชื่อฟัง และรบนั้น เป็นสิ่งที่มาลัยไม่เห็นด้วย เพราะว่าไม่ใช่ระเบียบวินัยตามสังคมในระบอบประชาธิปไตย

"นั่นไม่ใช่ระเบียบหรือวินัยตามความหมายของสังคมในระบอบประชาธิปไตย ซึ่งรากฐานอยู่ที่ความหวังและความทะเยอทะยานของประชาชน รากฐานซึ่งมิได้สร้างขึ้นด้วยความกลัว ในความทุกข์ทรมานหรือเคราะห์กรรม หากแสงแห่งความหวังถึงความสุขและเสรีภาพยิ่งๆ ขึ้นไป มีศรัทธาในสันติภาพและมนุษยธรรม วินัยเช่นนั้นเป็นวินัยของความรับผิดชอบ ความควบคุมตนเอง เพราะนั่นแหละวินัยของเสรีชน วินัยของประชาชาติที่เป็นประชาธิปไตยในโลกปัจจุบันและอนาคต"²⁹

หรือแม้แต่ความคิดที่จะต่อสู้เพื่อประชาธิปไตยที่สมบูรณ์ในประเทศไทย โดยไม่ยอมจำนนต่อการที่รัฐบาลเผด็จการปิดกั้นและจำกัดสิทธิเสรีภาพ

"ข้าพเจ้ามีศรัทธาว่า ประชาธิปไตยพร้อมด้วยความซื่อสัตย์ทุกประการ ก็ตาม เป็นระบอบการปกครองที่ดีที่สุด ที่โลกรู้จัก เพราะมันเปิดโอกาสให้มนุษย์ทุกคนได้บริหารคุณสมบัติใดๆ เท่าที่มีอยู่ในร่างกายของเราออกมาอย่างเป็นไทแก่ตัวเต็มที่"³⁰

บทความทั้ง 2 เรื่องนี้ ชี้ให้เห็นได้ว่า มาลัยเป็นผู้ที่มีความคิดอิสระ โดยมีความเป็นไทและอิสระเสรีภาพ ตามการปกครองระบอบประชาธิปไตยอย่างเต็มที่ ทั้งๆ ที่ยุคนั้นประเทศไทยมีการปกครองค่อนข้างเป็นเผด็จการ ในยุคจอมพลผู้ยิ่งใหญ่ทั้ง 2 คน

²⁹ ม. ชูพินิจ, ข้อคิดของ ม. ชูพินิจ (พระนคร : สำนักพิมพ์ก้าวหน้า, 2507), หน้า 49.

³⁰ เรื่องเดียวกัน , หน้า 127.

คือ จอมพล ป. พิบูลสงคราม และจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ แต่มาลัยก็ยังเขียนบทความเพื่อเสรีภาพและความเป็นไททางประชาธิปไตยออกมาให้ปรากฏได้

3.2.2 แนวคิดด้านสังคม

แนวคิดด้านสังคมของมาลัยนั้น จะเห็นได้ว่ามีแนวคิดการใช้ชีวิตที่เป็นเรื่องธรรมดาสามัญต่างๆ เป็นส่วนใหญ่ ซึ่งเป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิตในสังคม ประกอบไปด้วยการส่งเสริมหลักคุณธรรมเพื่อเพิ่มคุณภาพจริยธรรมของพลเมืองในสังคม หลักในการดำเนินชีวิต ครอบครัวและเด็ก กีฬา สติศาสตร์ เพื่อให้อยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข มาลัยเน้นความมีน้ำใจต่อกันโดยให้กระทำดีโดยไม่หวังผลตอบแทน ฟุ้งตนเองให้มากที่สุด มีนิสัยอ่อนน้อมต่อมตน มีความละเอียดในเรื่องที่สำคัญ รู้จักประหยัด เป็นคนยึดหยุ่นได้ ละทิ้ง มีความอดทน นอกจากนี้ยังได้ให้กำลังใจคนที่ท้อแท้ใจไม่ให้สิ้นหวัง อีกทั้งชี้แนะสั่งสอนและตักเตือนให้เลิกกระทำสิ่งที่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน รวมทั้งความไว้วางใจซึ่งกันและกันที่จะทำให้สังคมเป็นสุข

"อย่าขบถในเวลาที่มีนเมา มันจะทำให้ท่านผลาญชีวิต และความสุขของคนอื่นๆ อีกเป็นจำนวนมาก ถ้าหากเพียงเท่านั้นยังไม่พอ มันจะพาท่านไปสู่ตะราง!"³¹

"อย่าประมาทหรือละเลยเพิกเฉยต่อเรื่องเล็กๆ เพราะมันอาจสร้างหรือทำลายตัวท่านได้ มันอาจสร้างหรือทำลายโลกด้วยซ้ำไป"³²

"ถ้ามนุษย์เราทุกคนจะได้เรียนรู้ถึงคุณธรรมของความไว้วางใจซึ่งกันและกัน เชื่อมมันซึ่งกันและกัน โลกเราก็คงไม่ต้องมีเจ้าหน้าที่ตำรวจ ไม่ต้องมีโรงมิศาล ไม่มีคุกมีตะราง และในที่สุดเงิน ในระบอบเศรษฐกิจอันยุ่งเหยิงของเรา จะแก้มันมิได้ทีเดียวหรือ"³³

³¹ เรื่องเดียวกัน , หน้า 33.

³² เรื่องเดียวกัน , หน้า 89.

³³ เรื่องเดียวกัน , หน้า 88.

ในเรื่องของเด็กกับชีวิต มาลัยให้ข้อคิดในเรื่องที่ผู้ใหญ่ควรพยายามเข้าใจเด็กให้มากขึ้น และรู้โลกของเด็ก ต้องการให้เด็กเรียนรู้ชีวิตจริง ให้เด็กมีเสรีในความคิด มีการตัดสินใจ ซึ่งแสดงถึงความศรัทธาในเสรีภาพของมาลัย ในขณะที่ผู้ใหญ่หรือครูไม่ต้องการ และยังตีกรอบให้เด็กอยู่

“ชีวิตจริงที่บรรดาผู้เยาว์ควรจะรู้เท่ากับผู้ใหญ่ โดยจิตใจและจิตวิทยา ความคิดระหว่างคนสองรุ่น สองวัย อาจอ่อนไหว หรือเข้มแข็งไม่เท่ากัน นั้นเอง คือ ช่องโหว่ที่บรรดาครู อาจารย์ผู้ปกครองและผู้ควบคุมการศึกษาของชาติจะต้องช่วยอุดด้วยการพิจารณาและวินิจฉัยด้วยเหตุผลว่าอย่างไรเป็นเรื่องราวใดๆที่บริสุทธิ์ และอย่างไรเรื่องอุจาดลามกอนาจาร ซึ่งเป็นรายละเอียดปลีกย่อย มิใช่หลักการ”³⁴

หลักในการดำเนินชีวิตในสังคมให้คนอยู่ร่วมกันอย่างปกติสุขนั้น เป็นหลักสำคัญที่มาลัยเน้นมาก ดังเห็นได้จากการให้รู้จักรักษาของส่วนรวม

“ความลำบากยากใจอย่างหนึ่งในการตั้ง ‘หอสมุดประจำหมู่บ้านหรือตำบล’ ตลอดจนบ้านที่อยู่ร่วมกันเช่นนี้ มิใช่ความมากและน้อย หากอยู่ที่ความร่วมมือในการรักษาของกลางให้คงไว้ แต่เท่าที่ปรากฏนั้น บางท่านรักแต่การอ่าน ไม่เอาใจใส่ในการรักษา บางท่านรักอ่านแล้วก็รีบเป็นสมบัติส่วนตัวแต่คนเดียว ข้อนี้เองเป็นโรคร้ายที่ทำให้หอสมุดแห่งชาติไม่เป็นหอสมุดแห่งชาติโดยสมบูรณ์ไปได้ ข้อนี้เหมือนกันที่ทำให้เจ้าของตู้สมุดและหนังสือไม่ค่อยยินดีให้เพื่อนยืมอ่าน”

ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ความเมตตาปราณี ก็เป็นหลักในการดำเนินชีวิตด้วยประการหนึ่งที่มาลัยนำเสนอ

“โลกจะดีขึ้นได้ มิใช่ด้วยความโลภ ความโกรธ ความหลง และความเห็นแก่การเอาตัวรอด หากอยู่ที่ภราดรภาพ ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และความเมตตาปราณีเกื้อกูลแก่กันและกัน”

แนวคิดทางสังคมบางเรื่อง มาลัยมีมุมมองโดยเชื่อมโยงกับคอลัมน์กีฬา เช่นกัน เห็นได้จากในคอลัมน์ลวดเชือก ที่กล่าวถึงสิทธิของผู้จัดรายการมวย ที่การเลือกผู้ขึ้นชกมวย ต้องขึ้นอยู่กับสัญญาผูกมัดของสนามมวย ซึ่งในความเป็นจริง ควรจะให้ผู้จัดเป็นคนเลือกนักมวยและสนามมวยได้เองมากกว่า

³⁴ เรื่องเดียวกัน , หน้า 197-198.

3.3 คุณลักษณะของนักหนังสือพิมพ์

แนวคิดทั้งด้านการเมืองและด้านสังคมของมาลัย ชูพินิจ ที่นำเสนอในบทความผ่านคอลัมน์ต่าง ๆ นั้น ได้สะท้อนคุณลักษณะของนักหนังสือพิมพ์ดังตาราง

คุณลักษณะของนักหนังสือพิมพ์
- จริยธรรมของนักหนังสือพิมพ์
- ความมีเสรีภาพและความเป็นไท

จากตารางจะเห็นได้ว่าบทความของมาลัยสะท้อนถึงจริยธรรมของนักหนังสือพิมพ์อันประกอบไปด้วย ความจริงใจซึ่งเป็นหัวใจของการเป็นนักหนังสือพิมพ์ ความมีมรรยาท อีกทั้งยังมีความเที่ยงธรรม ความรับผิดชอบ โดยยึดหลักการบอกเล่าที่ถูกต้อง ซื่อสัตย์ ไม่บิดเบือนความจริง และยังเห็นได้จากความมีเสรีภาพและความเป็นไทในการวิพากษ์วิจารณ์และเสนอความคิดเห็นของมาลัย

นอกจากนี้แล้ว มาลัยยังสะท้อนให้เห็นถึงคุณลักษณะของนักหนังสือพิมพ์อีกประการหนึ่งซึ่งมักจะปรากฏอยู่ในบทความของเขาเสมอ คือ ความเป็นผู้ใฝ่ศึกษาหาความรู้ดังจะเห็นได้จากที่เขากล่าวไว้ว่า

“.....ชีวิตในวงการหนังสือพิมพ์ บางทีจะมีอิทธิพลอยู่อย่างสำคัญ ในการประพันธ์ของข้าพเจ้า ในวงการหนังสือพิมพ์ คนเราจะต้องสนใจศึกษาเรื่อยไป เพื่อที่จะแก้ไข เพื่อที่จะปรับปรุงตัวของเราให้กระปรี้กระเปร่าทันเหตุการณ์และความคิดประจำยุคประจำสมัยอยู่ตลอดเวลา ขณะใดที่คนเราพอใจว่าเก่งกล้า ขณะใดที่คนเราหยุดศึกษา และขณะใดที่เราคิดว่าหนังสือพิมพ์ของเราไม่มีใครสู้ได้ ขณะนั้นท่านก็หมดความสนใจต่อเพื่อนมนุษย์และเหตุการณ์ เพราะฉะนั้นจึงควรระวังมือไว้ ชื่นทำต่อไปก็มีแต่จะทรงและทรุด ซึ่งมีไขความหมายในการทำหนังสือพิมพ์ไม่ว่าในสมัยไหน....”

4.นวนิยาย

ในสมัยมาลัยนั้น การทำงานเป็นนักหนังสือพิมพ์และเป็นที่นักประพันธ์ไม่สามารถแยกกันออกให้เห็นอย่างเด่นชัดได้ เนื่องจากนักประพันธ์ต้องเริ่มเขียนนวนิยายลงในหนังสือพิมพ์ก่อน เพราะยังไม่มี การเขียนแบบพิมพ์เป็นเล่มเลย³⁵

เมื่อเป็นเช่นนั้น ความต้องการที่จะสะท้อนหรือเสนอแนวคิดของมาลัยจึงได้เริ่มจากการเขียนแนวคิดนั้นลงเผยแพร่ในหนังสือพิมพ์ แต่อาจจะไม่เป็นที่น่าสนใจ จึงนำเสนอในรูปแบบนวนิยาย โดยนำความเป็นความจริงจากข้อมูลในงานหนังสือพิมพ์ของเขา มาใช้ประกอบในการเขียนนวนิยาย³⁶

นวนิยายของมาลัยเท่าที่ผู้วิจัยค้นพบ 46 เรื่อง จะเป็นประเภทสมจริง (Realistic) มากกว่าประเภทเพื่อฝัน (Romantic) นวนิยายประเภทที่สมจริง แบ่งได้ดังนี้

1. ผจญภัย เป็นเรื่องจริงจากการเที่ยวป่าของมาลัย ที่นำมาผสมผสานกับจินตนาการของเขา³⁷ ได้แก่ ลูกไฟ และชุดล่องไฟ อันประกอบไปด้วย อ้ายเก งาดำ มนุษย์นาคา แคนสมิง หุบผามฤตยู ป่าช้าช้าง เจ้าแผ่นดิน จามเทวี เจ้าป่า ตึกตาผี มนุษย์หิมพานต์ เมืองลับแล มดแดง พรายตะเคียน เทวรูปชาวอินคา เสือกิ่งพุทธรักษา ทางช้างเผือก ผีตองเหลืองคนสุดท้าย วิมานฉิมพลี

2. สืบสวน ได้แก่ เสือจำศีล

3. สะท้อนชีวิตและสังคม ได้แก่ สามชีวิต ทુંมหาราช ตะวันหลังเลือด ฯลฯ

4. แสดงแนวความคิด ได้แก่ เมืองนิมิตร ดงเศรษฐี บ้านสร้าง ฯลฯ

5. ปัญหาครอบครัว ได้แก่ แก้วตา

³⁵ สัมภาษณ์อุดม ชาติบุตร, เจ้าของสำนักพิมพ์อุดมและผู้ร่วมก่อตั้งประชามิตร-สุภาพบุรุษ, 18 มิถุนายน 2542.

³⁶ สัมภาษณ์บุศย์ สิมะเสถียร, นักหนังสือพิมพ์ พิมพ์ไทย, 16 มิถุนายน 2542.

³⁷ สัมภาษณ์สรพรสิริ วิวศิริ, ผู้ใกล้ชิดและนับถือมาลัย อีกทั้งยังเคยเข้าป่าด้วย, 27 พฤษภาคม 2542.

ส่วนนวนิยายประเภทเพื่อฝัน (Romantic) แบ่งได้เป็น

1. ชีวิตรัก ได้แก่ ความรักลอยมา น้ำได้ตอก ชัยชนะของพิมพ์ ชั่วฟ้าดินสลาย แผ่นดินของเรา ศาสนารัก ชาติรัก คนที่เรารัก พยอมไพร สายทอง
2. อิงวรรณคดี ได้แก่ ชายชาติตรี ฯลฯ
3. อิงประวัติศาสตร์ ได้แก่ ศีกอนงค์ ล่าฟ้า

4.1 สไตล์การเขียน

สไตล์การเขียนนวนิยายของมาลัย นั้น แบ่งได้ดังตาราง

สไตล์การเขียน
- เล่าเรื่อง
- การใช้ภาษาสร้างอารมณ์
- ถ่ายทอดวัฒนธรรม
- สั่งสอน
- จดหมาย

จะเห็นได้ว่าสไตล์การเขียนนวนิยายของมาลัย มีหลากหลาย โดยจะเป็นสไตล์การเล่าเรื่องมากที่สุด แต่นวนิยายเรื่องต่อๆ มา อาจเป็นสไตล์การเขียนแบบอื่นๆ เช่น การใช้ภาษาสร้างอารมณ์ การถ่ายทอดวัฒนธรรมและเชื่อมโยงกับเหตุการณ์ของสังคมในช่วงนั้น อีกทั้งยังพบสไตล์การชี้แนะสั่งสอนและสไตล์การเขียนแบบจดหมายด้วย

ตัวละครในนวนิยายของมาลัยจะไม่สมบูรณ์แบบ มีทั้งดีและเลว กล่าวคือ ถ้าเป็นคนเลวก็ไม่เลวทั้งหมด ยังมีคุณความดีให้เห็น หรือเป็นคนดีก็จะต้องพลาดพลั้งในบางเรื่อง แต่สุดท้ายก็หนีไม่พ้นความเป็นมนุษย์ปุถุชนธรรมดา ยังรักตัวเองมากกว่าคนอื่น นอกจากนี้แล้วบางเรื่องจะไม่เขียนเหตุการณ์หรือบทบาทตัวละครตอนจบ แต่จบแบบค้างเอาไว้ให้ผู้อ่านคิดตีความและสรุปเรื่องเอาเอง

การใช้ภาษาในการสร้างอารมณ์ มาลัยมักใช้ถ้อยคำซ้ำๆ หรือบางทีพรรณนาจนเกิดจินตนาการตามไป อาจมีบทสนทนาเพียง 1-2 ประโยคในหน้าเดียวก็มี

นอกนั้นจะเป็นการพรรณนาถึงเหตุการณ์และบทบาทของตัวละครโดยใช้ภาษาไม่รุนแรงนัก ซึ่งสะท้อนอุปนิสัยของมาลัยที่ไม่ชอบความรุนแรง

ในการถ่ายทอดวัฒนธรรมและเชื่อมโยงกับเหตุการณ์ในสังคม มาลัยมักใช้บทบาทความเป็นนักหนังสือพิมพ์นำเรื่องราวเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น และหนังสือพิมพ์นำลงเป็นข่าวมาผูกเรื่อง เพื่อเป็นการชี้แนะสั่งสอน และให้คิดเตือนใจจากเหตุการณ์นั้นๆ อาจเป็นเพราะว่าการเสนอเป็นข่าวธรรมดา เขาไม่สามารถบอกเล่าหรือชี้แนะสั่งสอนได้ เพราะข่าวจะไม่สามารถถ่ายทอดอารมณ์ของเขาลงไปได้ ตรงกันข้ามกับนวนิยายที่อาจถ่ายทอดแนวคิดต่างๆ ที่จะบอกเล่าสั่งสอนและใส่อารมณ์ในเชิงศิลปะลงไปได้อย่างเต็มที่

4.2 แนวคิด

แนวคิดของมาลัยที่สะท้อนจากนวนิยายนั้น ไม่สามารถนำมาคิดเป็นเปอร์เซ็นต์ได้ เพราะบางเรื่องจะมีหลายแนวคิดในนวนิยายเพียงเรื่องเดียว

แนวคิดที่ได้จากนวนิยายของมาลัยจะแบ่งได้เป็น 2 ประเภท

4.2.1 แนวคิดด้านการเมือง

แนวคิดด้านการเมืองของมาลัย จะเห็นว่ามีหลายแนวคิด แต่ไม่สามารถนำมาคิดเป็นเปอร์เซ็นต์ได้ เพราะนวนิยายแทบจะทุกเรื่อง แม้จะเป็นแนวคิดด้านการเมือง ก็มักจะมีแนวคิดด้านสังคมผสมกลมกลืนอยู่ทั้งนั้น

แนวคิดที่ได้จากนวนิยายของมาลัยด้านการเมืองนั้น แบ่งได้ดังตาราง

แนวคิดด้านการเมือง
- สะท้อนการทำงานของเจ้าหน้าที่รัฐ
- ประชาธิปไตย และสิทธิเสรีภาพ
- ความรับผิดชอบของรัฐที่มีต่อประชาชนและประเทศชาติ

จากแนวคิดด้านการเมืองในนวนิยายของมาลัย ชูพินิจ จะสะท้อนการทำงานของเจ้าหน้าที่รัฐมากที่สุด ได้แก่ นาน้ำลาด เมืองนิมิตร น้ำเหนือเริ่มลด ตะวันหลังเลือด เลือดจ๋าศีล ดงเศรษฐี รองลงมาคือ การต่อสู้เพื่อการปกครอง เพื่อศักดิ์ศรีของชาติ ได้แก่ ล่าฟ้า ศีกอนงค์ ชายชาติ เมืองนิมิตร แนวคิดประชาธิปไตย ได้แก่ ดงเศรษฐี เมืองนิมิตร หรือแม้แต่การกอบกู้เอกราชของชาติ การปกครองบ้านเมือง และความรับผิดชอบของผู้นำที่มีต่อประชาชน ได้แก่ ศีกอนงค์ ล่าฟ้า

4.2.2 แนวคิดด้านสังคม

แนวคิดด้านสังคมของมาลัยก็เช่นกัน ไม่สามารถนำมาคิดเป็นเปอร์เซ็นต์ของแต่ละแนวคิดได้ เพราะในนวนิยายแต่ละเรื่องจะมีหลายแนวคิดผสมผสานกันอยู่

แนวคิดด้านสังคมที่ได้จากนวนิยายของมาลัย แบ่งได้ดังตาราง

แนวคิดด้านสังคม
- การดำรงชีวิต
- การอนุรักษ์ธรรมชาติ
- การอยู่ร่วมกันในสังคม
- สะท้อนสภาพสังคม

จะเห็นได้ว่า นวนิยายของมาลัยมักสะท้อนแนวคิดด้านสังคมในเรื่องการดำรงชีวิตแทบทุกเรื่อง ได้แก่ ความรักลอยมา สามชีวิต นาน้ำลาด น้ำใต้ศอก ชัยชนะของพิมพ์ รองลงมาคือ แนวคิดการอนุรักษ์ธรรมชาติในชุดล่องไพร – ลูกไพร นอกจากนี้ยังสะท้อนแนวคิดการอยู่ร่วมกันในสังคมแบบมีความสุข ได้แก่ ความรักลอยมา สามชีวิต น้ำใต้ศอก ชัยชนะของพิมพ์ ท่วมหาราช ยกสุดท้าย คนที่เรารัก สองพี่น้อง เล่นกับไฟ มาลัยจะเขียนถึงตัวอย่างของอุปนิสัยความประพฤติที่ดีและไม่ดี โดยให้ผู้อ่านคิดเอาเองว่าแบบไหนจะอยู่เป็นสุขมากกว่ากัน และจะชี้แจงถึงประโยชน์ของความประณีประนอม ความยืดหยุ่น ความเด็ดเดี่ยว ความมีน้ำใจ ความซื่อสัตย์ ความกตัญญู เป็นต้น

นอกจากนี้ยังสะท้อนสภาพสังคมในช่วงสงคราม , ชีวิตชนบท , ประเพณีต่างๆ เช่น ชาติรัก ชั่วฟ้าดินสลาย ท่วมหาราช เมืองนิมิตร น้ำเหนือเริ่มลด เป็นต้น อีกทั้ง

มาลัยยังมีแนวคิดเกี่ยวกับความรักไม่ว่าจะเป็นความรักเพื่อนมนุษย์ รักในอุดมคติ รักแบบความจริง เป็นต้น

4.3 คุณลักษณะของนักหนังสือพิมพ์

แนวคิดของมาลัยที่แสดงในนวนิยายของเขา สามารถสะท้อนคุณลักษณะของนักหนังสือพิมพ์คนหนึ่งได้ดังนี้

คุณลักษณะของนักหนังสือพิมพ์
-คุณธรรมของนักหนังสือพิมพ์
-ความมีเสรีภาพและความเป็นไท

เห็นได้ว่านวนิยายของมาลัยนั้นสะท้อนคุณธรรม จริยธรรม อันประกอบด้วย ความมีมรรยาท ความจริงใจ ความซื่อสัตย์ ความเที่ยงธรรม รวมทั้งให้ความเป็นธรรมกับทุกฝ่าย ตลอดจนยังยึดถือความเป็นไท และความมีเสรีภาพในการเขียนนวนิยายของเขาทุกเรื่อง

5. เรื่องสั้น

เรื่องสั้นของมาลัย ชูพินิจนั้น มีทั้ง 3 ประเภท คือ เรื่องสั้นขนาดยาว ซึ่งอาจจะมีหลายตอนจบ เรื่องสั้นแบบทั่วไป และเรื่องสั้น - สั้น คือจบในหน้าเดียว แต่ได้ใจความกระชับ สามารถรู้ได้ทันทีถึงความแนวคิด ทั้งนี้มาลัยเคยกล่าวไว้ว่า การเขียนเรื่องสั้น - สั้น ก็คล้ายกับการรายงานข่าวของหนังสือพิมพ์ ทว่าจะแตกต่างกันที่หนังสือพิมพ์เป็นการรายงานข่าวแบบ Pyramid หักกลับ แต่เรื่องสั้น - สั้น จะเป็น Pyramid หัวตั้ง ทั้งนี้ผู้เขียนต้องบอกถึงจุดประสงค์ที่จะให้ผู้อ่านทราบเพียงอย่างเดียว ซึ่งเรื่องสั้น - สั้น นี้ มาลัย เป็นผู้ริเริ่มเขียนลงพิมพ์ในประชาชาติรายสัปดาห์ก่อน 21 มี.ค.2480

ลักษณะเรื่องสั้นของมาลัย จะมีการแสดงแนวคิดให้ผู้อ่านต้องติดตามมากที่สุด บางครั้งจบแบบค้างไว้ให้ผู้อ่านคิดต่อกันเอง ซึ่งแต่ละคนอาจจะคิดไม่เหมือนกัน นอกจากนั้นยังแสดงให้เห็นเรื่องราวที่เป็นประสบการณ์ของมาลัย การที่มาลัยเป็นนักหนังสือพิมพ์ย่อมได้รับข่าวสารใหม่ๆ เข้ามาอยู่เสมอ ทำให้มาลัยนำข่าวสารนั้นมาผูกเขียนเป็น

เรื่องสั้น – สั้น และการเขียนอีกแบบหนึ่งของมาลัยก็คือ การเขียนแบบไม่มีโครงเรื่อง คือ เล่าให้ฟังธรรมดาตามเหตุการณ์ และแทรกแนวคิดโดยใช้ศิลปะในการเขียน

เรื่องสั้นอีกประเภทหนึ่งที่มาลัยมักจะเขียนคือ เรื่องสั้นที่มีการจบแบบหักมุม คือจบแบบที่ผู้อ่านไม่ได้คาดว่าจะเป็นเช่นนั้น ทำให้ผู้อ่านรู้สึกสนุกในการติดตามเรื่อง และคาดหมายตอนจบของเรื่อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้พยายามค้นหาเรื่องสั้นมาให้ได้มากที่สุด แต่ได้เพียง 123 เรื่อง จากจำนวนกว่า 3,000 เรื่อง ในนามปากกาต่างๆ ของมาลัย ได้แก่ เรียมเอง วิชนิ และ เรไร เป็นต้น น่าเสียดายที่เรื่องสั้นของมาลัยซึ่งถือว่าเป็นบรมครูของวงการเรื่องสั้นได้สูญหายไปเป็นจำนวนมาก ดังเช่นที่ สด กุระมะโรหิต กล่าวไว้ว่า

“.....เรารู้กันดีว่าในระหว่างชีวิต คุณมาลัยสามารถจะเขียนหนังสือพิมพ์ได้ทั้งฉบับโดยไม่ต้องอาศัยใคร คือ เขียนได้ตีทุกครสนั้นเอง นับว่ามีอัจฉริยภาพที่น้อยคนจะทำได้ตีเหมือนสำหรับเรื่องสั้น คุณมาลัยเป็นคนแรกที่เขียนเรื่องสั้น 5 นาที ได้มากที่สุดและดีที่สุด ในยุค ‘ประชาชาติ’ นั้น ‘เรื่องสั้นจบในหน้าเดียว’ ที่คุณมาลัยเขียนลงหนังสือพิมพ์ประชาชาติรายสัปดาห์ ในนามของ ‘เรียมเอง’ ได้เปิดยุคเรื่องสั้นขึ้นในเมืองไทย คนคิดกันมาก แล้วมีคนถือเป็นแบบเอาไปเขียนกันต่อๆ มา แต่คุณมาลัยหาได้ทราบไม่ ว่าเรื่องสั้นที่เขียนขึ้นอันมีจำนวนมาก มายนี้เป็น ‘งาน’ ขึ้นมาแล้ว คุณมาลัยได้เขียนไว้ในคำนำหนังสือรวมเรื่องสั้นว่า ไม่แน่ใจว่าเรื่องสั้นเหล่านี้จะเรียกว่าเป็นงานได้หรือไม่ คุณมาลัยอาจจะถ่อมตัว ซึ่งในความเป็นจริงแล้ว เรื่องสั้นของคุณมาลัยมีวิธีการเขียนที่เป็นแบบฉบับอันหนึ่งที่เดียวในวงวรรณกรรมของเรา.....”³⁸

5.1 สไตล์การเขียน

สไตล์การเขียนเรื่องสั้นของมาลัยนั้น จะมีหลายสไตล์ แต่ไม่สามารถนำมาคิดเป็นเปอร์เซ็นต์ได้

สไตล์ในการเขียนเรื่องสั้น ของมาลัย นั้น แบ่งได้ดังตาราง

³⁸ ระหว่างชีวิตของมาลัย ชูพินิจ (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ดำรงสิทธิ์, 2537), หน้า 69.

สไตล์การเขียน
- เล่าเรื่อง
- ชี้นำสั่งสอน
- ถ่ายทอดวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์
- ถ่ายทอดประวัติศาสตร์

เรื่องสั้นของมาลัยอาจมีได้หลายสไตล์ แต่ที่ต้องมีในทุกเรื่อง ก็คือ วิธีการเขียนแบบเล่าเรื่อง ในขณะที่เดียวกันก็มักจะสอดแทรกข้อคิดเตือนใจให้ผู้อ่านสามารถนำไปใช้ได้ในชีวิตจริงเสมอ นอกจากนี้ที่กล่าวมาแล้ว มาลัยยังเชื่อมโยงเค้าโครงเรื่องกับเหตุการณ์ในสังคมที่ผู้อ่านพบเห็นได้ทั่วไป รวมทั้งถ่ายทอดวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ของไทยไปด้วยในตัว ทำให้เรื่องสั้นของมาลัยมิใช่ให้แต่ความบันเทิงเริงรมย์ตามความหมายของเรื่องสั้นเท่านั้น แต่ยังให้ข้อคิดเตือนใจและสะท้อนแนวคิดทั้งทางด้านการเมืองและด้านสังคมอีกด้วย

5.2 แนวคิด

งานเขียนเรื่องสั้นของมาลัยจะเห็นได้ว่า ส่วนใหญ่แล้วจะมีแนวคิดทั้งด้านการเมืองและด้านสังคมหลายแนวคิด ไม่สามารถคิดเป็นเปอร์เซ็นต์ได้

แม้ว่าเรื่องสั้นจะเป็นการผูกเรื่องที่ไม่สลับซับซ้อน และไม่ยาว แต่มาลัยก็สามารถสอดแทรกแนวคิดไว้ในเรื่องสั้นได้ด้วยอย่างมีศิลปะ แบ่งได้เป็น 2 ประเภท ดังนี้

5.2.1 แนวคิดด้านการเมือง

แนวคิดด้านการเมืองจากเรื่องสั้นของมาลัย สรุปได้ดังนี้

แนวคิดด้านการเมือง
- ประชาธิปไตยและสิทธิเสรีภาพ
- ความรับผิดชอบของรัฐที่มีต่อประชาชน

จะเห็นได้ว่ามาลัยยังคงมีแนวคิดประชาธิปไตยและสิทธิเสรีภาพ อีกทั้งเรียกร้องความรับผิดชอบของรัฐที่มีต่อประชาชน รวมไปถึงข้าราชการเจ้าหน้าที่ทางการเมืองและฝ่ายปกครอง รวมทั้งพลเรือน จะต้องเสียสละประโยชน์ของตนเพื่อประเทศชาติด้วย

5.2.2 แนวคิดด้านสังคม

แนวคิดด้านสังคมที่สะท้อนจากเรื่องสั้นของมาลัยนั้น จะเป็นแนวคิดการใช้ชีวิตในสังคม การแสดงนิสัยและความประพฤติของคนในสังคม อันได้แก่ ความซื่อสัตย์ ความมีสติ ความเสียสละ การรู้จักกาลเทศะ ความรับผิดชอบ ความอดทนอดกลั้น ความสงสารเห็นใจต่อเพื่อนมนุษย์ ความกตัญญู ความมีน้ำใจ และเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เหล่านี้เป็นต้น

นอกจากนี้ เรื่องสั้นของเขายังสะท้อนการดำรงชีวิตให้อยู่รอดในสังคมอีกด้วย

แนวคิดดังกล่าวของมาลัยที่สะท้อนให้เห็นจากเรื่องสั้นของเขานั้น ได้มาจากการที่เขาเป็นนักหนังสือพิมพ์นั่นเอง ทำให้มาลัยมีความคิดหลากหลาย การนำเสนอโดยการเล่าเรื่องแบบธรรมดาอาจทำให้ไม่มีคนสนใจนัก แต่เพราะเขาต้องการจะให้คนในสังคมได้รับรู้ปัญหาต่างๆ มาลัยจึงนำมาผูกเป็นเรื่อง เพื่อชี้ให้เห็นแนวคิดต่างๆ ของเขา โดยไม่ต้องเกรงเกรียง

5.3 คุณลักษณะนักหนังสือพิมพ์

จากการวิจัยดังกล่าว เรื่องสั้นของมาลัย สามารถสะท้อนคุณลักษณะของนักหนังสือพิมพ์ได้ดังนี้

คุณลักษณะนักหนังสือพิมพ์
- จริยธรรมของนักหนังสือพิมพ์
- ความมีเสรีภาพและความเป็นไท

ตารางนี้แสดงให้เห็นว่า เรื่องสั้นของมาลัยได้สะท้อนคุณลักษณะนักหนังสือพิมพ์ในเรื่องจริยธรรมมากที่สุด ซึ่งประกอบไปด้วยความมีมรรยาท ความเที่ยงธรรม ความมีน้ำใจเป็นนักกีฬา ความรับผิดชอบต่อสังคม ข้อเขียนทุกชิ้นของเขาจะใช้ภาษาที่ไพเราะรื่นหู จนบางครั้งสามารถจินตนาการตามไปได้ นอกจากนี้ยังเห็นถึงความจริงใจที่แฝงอยู่ในข้อคิดเห็นต่างๆ ของตัวละคร เห็นถึงความเป็นไท ความเที่ยงธรรม ความมีเสรีภาพ ความมีน้ำใจเป็นนักกีฬา รวมถึงความรับผิดชอบ ความกตัญญูและความประนีประนอม ซึ่งเป็นลักษณะนิสัยของมาลัยอันแท้จริง

งานเขียนทั้งหมดของมาลัยเท่าที่พบ ไม่ว่าจะเป็นบทบรรณาธิการ สารคดี บทความ นวนิยาย และเรื่องสั้น จะเห็นได้ว่าสะท้อนถึงสไตล์การเขียนเรื่องในรูปแบบต่างๆ แนวคิดทั้งด้านการเมืองและสังคม อีกทั้งสะท้อนคุณลักษณะนักหนังสือพิมพ์ของเขาออกมาได้อย่างเด่นชัด

สไตล์การเขียนทั้งหมดของมาลัยจะเป็นการบอกเล่าแบบตรงไปตรงมาเป็นส่วนใหญ่ ก่อนข้างจะเนิบๆ ซ้ำๆ ดำเนินเรื่องไปเรื่อยๆ นอกจากนี้ยังมีการให้ความเอาใจเอง ไม่สรุปให้ผู้อ่าน เพราะต้องการให้ผู้อ่านคิดเอาเอง ซึ่งเป็นลักษณะการเขียนของเขามักจะสอดแทรกอารมณ์ขัน แซงเสียดสีอยู่ในทุกเรื่องที่เขาไม่เห็นด้วยในเรื่องนั้นๆ แต่ก็ต้องเปิดเผยเพื่อนำเสนอข้อเท็จจริง ลักษณะเด่นอีกอย่าง ก็คือ การนำสำนวนนวนิยายมาใช้ในบทความและสารคดี จนทำให้ภาษาสร้างอารมณ์ขึ้นมา เห็นได้ว่าในยุคสมัยนั้น การใช้ภาษาสร้างอารมณ์แบบนวนิยายมีค่อนข้างมาก จนทำให้นักหนังสือพิมพ์ยุคนั้นนำมาใช้เช่นกัน อีกทั้งความที่เขาเคยเป็นครูมาก่อน การเขียนของเขาจึงมีการชี้แนะสั่งสอนรวมอยู่ด้วย แต่จะไม่บอกว่าอะไรผิดอะไรถูกโดยตรง ให้ผู้อ่านใช้วิจารณญาณของตนเอง

ส่วนแนวคิดที่มาลัยถ่ายทอดออกมาจากข้อเขียนของเขานั้น แบ่งได้เป็น 2 แนว คือ แนวคิดด้านการเมืองและแนวคิดด้านสังคม ในด้านการเมือง มาลัยจะนำเสนอในเรื่องการปกครองแบบประชาธิปไตย และสิทธิเสรีภาพมาก ข้อเขียนของเขาแฝงไปด้วยความนึกคิดด้านการปกครองแบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข แต่ในขณะเดียวกันเขาก็จะตำหนิเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองในเรื่องที่ไม่ถูกต้อง อีกทั้งอธิบายถึงสิทธิอันชอบธรรมของคนเราที่อยู่ภายใต้การปกครองในระบอบประชาธิปไตย ไม่ว่าจะเป็นสิทธิส่วนตัวหรือสิทธิต่อส่วนรวม

สำหรับแนวคิดด้านสังคมของมาลัยก็พบว่า เขาจะเน้นคุณธรรมที่ส่งเสริมการพัฒนาให้ประชาชนมีคุณภาพทั้งด้านร่างกายและจิตใจ ทำให้ประชากรมีคุณภาพ การที่คนเราเป็นส่วนหนึ่งของสังคม จึงทำให้มาลัยมีแนวคิดที่ต้องนำเสนอหลักในการดำรงชีวิต ให้ชีวิตดำเนินไปอย่างสงบสุขในสังคม โดยให้ตระหนักถึง ความซื่อสัตย์ ความกตัญญู ความมีน้ำใจ ความอดทน ความยืดหยุ่น และความมีเมตตาต่อเพื่อนมนุษย์

นอกจากนี้มาลัยยังเสนอแนวคิดที่ให้คนเล่นกีฬา ให้เกียรติสตรี ให้ชีวิตครอบครัวเป็นสุข เพราะครอบครัวเป็นโรงเรียนและครูคนแรกของเด็ก เพื่อให้เติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่ดี ถ้าครอบครัวแตกร้างก็นำภัยมาสู่เด็ก และโตขึ้นก็ก่อปัญหาให้แก่สังคมได้ เช่นเดียวกับการศึกษาจะพัฒนาเยาวชนให้เติบโตขึ้นมาอย่างมีคุณภาพ

จากที่กล่าวมาทั้งหมด ได้สะท้อนตัวตนของมาลัยให้เห็นคุณลักษณะของความเป็นนักหนังสือพิมพ์ที่เขายึดถือ คือ ความมีจริยธรรม ทั้งนี้จะเห็นได้จากงานเขียนของเขาที่บ่งบอกถึงคุณธรรม จริยธรรม ด้านต่างๆที่เขามี ตรงตามที่สมาคมนักหนังสือพิมพ์กำหนดไว้ อันได้แก่ ความรับผิดชอบ ความเที่ยงธรรม ความมีมรรยาท ความจริงใจ ความมีน้ำใจเป็นนักกีฬา นอกจากนี้ ข้อเขียนของมาลัยยังแสดงให้เห็นถึงการประณีตประนอม ความเด็ดเดี่ยว ความรอบรู้ เพื่อเป็นแหล่งข้อมูลต่างๆ ในการเขียน ความเข้าใจผู้อื่น รู้จักมองบุคคลทั้งด้านดีและไม่ดี สิ่งเหล่านี้นำมาซึ่งความเป็นนักหนังสือพิมพ์อย่างแท้จริงของมาลัย

ความรักและห่วงแหนในเสรีภาพและความเป็นไทก็เช่นกัน ที่ทำให้มาลัยกล้าเสนอความจริงและความคิดเห็นโดยไม่กลัวใคร ซึ่งในยุคนั้นเป็นยุคแห่งการปกครองแบบเผด็จการ ความรักเสรีภาพของเขาเห็นได้จากงานเขียนที่เขาเรียกร้องให้มีการปกครองแบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข และการแสดงออกของมาลัยก็มีจริยธรรมควบคู่ไปกับการมีเสรีภาพและความเป็นไทด้วย

สิ่งต่างๆ เหล่านี้ แสดงให้เห็นว่า มาลัยมีคุณลักษณะเป็นนักหนังสือพิมพ์อย่างแท้จริง

ส่วนที่ 2 ปัจจัยที่กำหนดแนวคิดของมาลัย ชูพินิจ

สถานการณ์แวดล้อมและสถานภาพของมาลัย ชูพินิจ ในขณะนั้น

จากสถานการณ์ในยุคที่มาลัย ชูพินิจ เป็นนักหนังสือพิมพ์นั้น เป็นยุคแห่งการริเริ่มทำหนังสือพิมพ์ ซึ่งในตอนนั้นการทำหนังสือพิมพ์กับการประพันธ์ยังควบคู่ไปด้วยกัน โดยในยุคนั้นเป็นยุคที่มีสภาพสังคมที่ละเอียดอ่อน สิ่งจรรโลงใจไม่ได้มีมากมาย เช่นสมัยนี้ มีเพียงการอ่านหนังสือ ซึ่งก็มีทั้งจากต่างประเทศและในประเทศ ซึ่งเข้ามามีบทบาทกับนักหนังสือพิมพ์ในยุคนั้น เช่น 85 Short Stories of Guy de Maupassant, The Best of O 'Henry, Harold Robbins, Tennessee William, D.H. Lawrence, John O. Hara, Somerset Maugham เป็นต้น ต่างก็มีบทบาทแรงจูงใจให้เขาเหล่านั้นเป็นนักเขียน

การเป็นนักเขียนนั้น เมื่อเขียนเรื่องเรียบร้อยแล้วก็จะนำเรื่องของคนส่งไปลงหนังสือ นักเขียนหน้าใหม่หลายคน เมื่อเรื่องได้ลงในหนังสือก็ดีใจแล้ว ไม่ได้สนใจคำเรื่องหรืออะไรทั้งนั้น เพราะถือว่าได้เผยแพร่ความคิดของเขาแล้วก็พอใจ มาลัยก็เช่นกัน การได้เขียนเรื่องลงหนังสือก็เพื่อความพอใจของตนเอง

ในสมัยก่อนการเปลี่ยนแปลงการปกครอง หนังสือที่เปิดรับเรื่องของนักเขียนใหม่ๆ ที่ดังมากก็คือ 'เสนาศึกษาและแม่วิทยาศาสตร์' ซึ่งได้ให้นักเขียนหน้าใหม่ได้เขียนลง ต่อมาเมื่อมาลัยมีชื่อเสียงมากขึ้น ก็ได้เขียนลงในหนังสืออื่นๆ อีกด้วย

เฉกเช่นเดียวกับนักหนังสือพิมพ์คนอื่นๆ ในยุคนั้น ทุกคนเริ่มงานเขียนมาก่อน เมื่อต่อมาต้องการเผยแพร่ความคิดของคนให้ผู้อื่นรับทราบ จึงมีการริเริ่มตั้งชมรมขึ้นเพื่อก่อตั้งหนังสือพิมพ์ จากเดิมที่ทำหนังสือพิมพ์ไว้อ่านเล่นกันในห้องเรียน ได้เปลี่ยนมาสู่การทำหนังสือพิมพ์จริงจังขึ้น โดยได้ก่อตั้งสำนักพิมพ์นายเทพปรีชา แต่เพราะความที่มาลัยมีความรักอิสระภาพ ชอบแสวงหาสิ่งใหม่ๆ ไม่นานก็แยกตัวไปทำงานหนังสือพิมพ์ไทยใต้ที่สงขลา ต่อมากุลหลาย สายประดิษฐ์ได้ชักชวนให้มาทำหนังสือพิมพ์บางกอกการเมือง มาลัยจึงกลับมาร่วมงานด้วย แต่แล้วเมื่อมีความผิดพลาดจากการเสนอความคิดเห็นในหน้าหนังสือพิมพ์ กลุ่มนักเขียนเหล่านี้จึงลาออกทั้งหมด แต่เพราะความที่ยังรักการทำหนังสือพิมพ์อยู่ จึงมีโครงการจะทำหนังสือพิมพ์ต่อไป

" คณะผู้บริหาร 'บางกอกการเมือง' ชุดใหม่ได้ทำไปเช่นนั้นจริงๆ และจะเนื่องจากการประยุกต์วิชาการหนังสือพิมพ์ของพวกเขา ซึ่งแสดงออกโดยชาวจีนนี้ ได้ทำให้ฝ่ายท่านเจ้าของหนังสือพิมพ์ต้องร้อนใจ เพราะถูกผู้ใหญ่และมิตรสหายต่อว่าติเตียนเอาด้วย หรืออย่างไรไม่ทราบ ผลจึงสะท้อนมายังสำนักงานในทางไม่พอใจ และเป็นเหตุให้คณะบริหาร 'บางกอกการเมือง' ซึ่งมีอายุมาในตำแหน่งเพียงสามสี่เดือน ขอลาออกทั้งคณะในสัปดาห์เดียวกันนั่นเอง

การหกคะเมนของคณะบรรณาธิการ 'บางกอกการเมือง' ทั้งคณะ เนื่องมาจากข่าวหกคะเมนหน้าพระที่นั่งนี้ก็กลายเป็นข่าวอื้อฉาวทั่วไป ทั้งในวงการหนังสือพิมพ์และในหมู่ประชาชนคนอ่าน บางเสียงเข้าใจไปว่าพวกหนุ่มเลือดร้อนเหล่านี้ ตะใคร้ที่ชิงข้อต่อฝ่ายเจ้าของ ความจริงเราลาออกทั้งคณะเพื่อแสดงความรับผิดชอบร่วมกัน เมื่อการปฏิบัติหน้าที่ของเราถูกตำหนิว่าขัดกับแนวนโยบายแห่งผู้เป็นเจ้าของ, ไม่ใช่เราทำเพื่อแสดงกำลังอันปึกแผ่นของฝ่ายลูกจ้างสำหรับชมขวัญในการครองให้เจ้าของเปลี่ยนแปลงนโยบายควบคุมงานอย่างไรเลย. เรารู้ว่าทราบใดที่ช่างเรียง ช่างแท่น คนเข้าหน้า เสมียนพนักงาน ตลอดไปถึงคณะบรรณาธิการยังไม่ใช้ผู้ถือหุ้นในบริษัท ตราบนั้นผู้ถือหุ้นที่ได้รับมอบหมายให้บัญชางานของหนังสือพิมพ์ก็ย่อมมีอำนาจถือ 'พวงมาลัย' ดำเนินงานอย่างเด็ดขาดเสมอ ไม่เลือกว่าในทางธุรการหรือในทางนโยบายของหนังสือพิมพ์" ³⁹

ในที่สุด เมื่อกลุ่มนักเขียนยุคนั้นได้ตั้งหนังสือพิมพ์รายปักษ์สุภาพบุรุษขึ้นมาเป็นครั้งแรก โดยมีกุหลาบ สายประดิษฐ์เป็นบรรณาธิการ และมาลัย ชูพินิจเป็นผู้ช่วยบรรณาธิการ ก็ได้รับข้อเรื่องจากนักเขียนหน้าใหม่ๆ เพื่อให้โอกาสในการเขียนเรื่องลงในหนังสือพิมพ์ และเป็นการส่งเสริมงานเขียนหลากหลายมากขึ้น

" เพื่อที่จะให้หนังสือ 'สุภาพบุรุษ' อุณหภูมิผัดแข้งไปด้วยเรื่องอันมีค่ายอดเยี่ยม จึงขอประกาศไว้ในที่นี้ว่า เราปรารถนาเป็นอย่างยิ่งที่จะรับข้อเรื่องจากนักประพันธ์ทั้งหลาย ทั้งที่เป็นเรื่องบันเทิงคดีและสารคดี ส่วนอัตราวาราคานั้นไม่แน่นอนตายตัว มากหรือน้อยแล้วแต่กรรมกรของหนังสือนี้จะวินิจฉัยและกำหนดให้....

.....สำหรับหนังสือพิมพ์ที่ออกเป็นรายปักษ์หรือรายเดือน ดูเหมือนยังไม่เคยมีฉบับใดได้นำประเพณีการซื้อเรื่องเข้ามาใช้ การซึ่งเราจะกระทำขึ้นเป็นครั้งแรกนี้ ก็เพราะเห็นว่า ถึงเวลาอันสมควรที่จะกระทำแล้ว อะไรทุกอย่างจะเกิดขึ้นได้ย่อมต้องอาศัยการตั้งต้นทั้งสิ้น ถ้าปราศจากการตั้งต้นเสียแล้ว อะไรซึ่งน่าจะเกิดขึ้นหรือจำเป็นต้องให้เกิดขึ้นก็ไม่อาจที่จะเกิดขึ้นได้ การประพันธ์ของชาวเราทุกวันนี้เป็น 'เล่น' เสียตั้ง 90 เปอร์เซ็นต์ ที่จัดว่าเป็น 'งาน' เห็นจะได้สัก 10 เปอร์เซ็นต์ดอกกระมัง บัดนี้จึงควรเป็นเวลาที่เราจะช่วยกันเปลี่ยนโฉมหน้าการประพันธ์ให้หันจาก 'เล่น' มาเป็นงานอีกสักอย่างหนึ่ง

ในขั้นต้นนี้เราคงจะซื้อเรื่องด้วยราคาอันไม่สู้มากมายอะไรนัก และถึงแม้ราคาสำหรับเรื่องหนึ่งๆ จะไม่ช่วยให้ผู้แต่งภูมิใจในผลที่ได้รับ แต่ก็คงจะช่วยให้ผู้แต่งรู้สึกได้ว่า ได้ใช้เวลาของตนให้เป็นเงินเป็นทองขึ้นบ้าง หรืออย่างน้อยที่สุดก็ชวนให้รู้สึกได้ว่า ได้มีการตั้งต้นขึ้นแล้วสำหรับ

³⁹ สนิท เจริญรัฐ, ไอ้ว่า...อาณาประชาราษฎร์ ชุดความหลังของนักหนังสือพิมพ์ผู้หนึ่ง (พระนคร : แพรวพิทยา, 2507) , หน้า 48-49.

อาชีพของนักประพันธ์ ถึงแม้การดังค้นครั้งนี้ก็จะสำเร็จเป็นรูปวางอันแท้จริงขึ้นได้ในเวลาอีก
สัก 10 หรือ 20 ปีข้างหน้าก็ตาม ก็ยังน่าจะเห็นว่า ดีกว่าไม่มีหวังเสียเลย”⁴⁰

ต่อมากุหลาบ สายประดิษฐ์ ได้ไปทำหน้าที่สื่อพิมพ์ไทยใหม่ แต่ก็ไม่ได้ยุติ
การทำหนังสือพิมพ์ของสุภาพบุรุษ เพราะขายดีมาก ซึ่งมาลัยก็ไปทำด้วย ในที่สุดก็ต้อง
ยุติสุภาพบุรุษ เพราะว่าคณะผู้จัดทำได้ไปเริ่มต้นทำหนังสือพิมพ์ไทยใหม่ทั้งหมด แต่ก็
ต้องลาออกจากหนังสือพิมพ์ไทยใหม่อีกครั้ง เพราะขัดแย้งกับเจ้าของนายทุน ซึ่งเมื่อมาทำ
ผู้นำได้ไม่นานก็เลิกกิจการ ประกอบกับเวลานั้นเป็นเวลาที่มีการเปลี่ยนแปลงการปกครอง
จากสมบูรณาญาสิทธิราชย์ มาเป็นประชาธิปไตย จึงทำให้ ม.จ.วรรณไวทยากร วรวรรณ
ได้ชวนกุหลาบ สายประดิษฐ์ ออกหนังสือพิมพ์ประชาชาติ เพื่อเผยแพร่แนวคิด
ประชาธิปไตย ส่วนกุหลาบ สายประดิษฐ์ ก็ชักชวนเพื่อนฝูงมาทำประชาชาติต่อไป

นายกรัฐมนตรีในยุคนั้นก็คือพระยาพหลพลพยุหเสนา ซึ่งเป็นนายกรัฐมนตรี
มนตรี โดยการยึดอำนาจจากพระยามโนปกรณนิติธาดา ซึ่งก็เปิดเสรีให้มากขึ้น แต่สุดท้ายก็เช่นเดิม คือ ลิดรอนสิทธิหนังสือพิมพ์ เหตุการณ์ในช่วงนั้น การเมืองมีความไม่แน่นอน คณะสุภาพบุรุษที่ทำประชาชาติได้ลาออกจากประชาชาติ เพราะว่าได้มีแนวคิดการเมืองเริ่มขัดแย้งกับรัฐบาล แต่อยู่ได้ไม่นานก็มารวมกลุ่มทำประชามิตร

ที่ประชามิตร เป็นยุคของจอมพล ป.พิบูลสงคราม ซึ่งมาลัยได้เข้าสู่แวดวงหนังสือพิมพ์อย่างเต็มที่ทั้งในการเสนอความคิดเห็นทางการเมือง แม้ยุคนั้นเป็นยุคเผด็จการ แต่ภาวะสงครามโลกได้เกิดขึ้น การขาดแคลนกระดาษรุนแรง จนทำให้การทำหนังสือพิมพ์เริ่มลดลง หนังสือพิมพ์หลายฉบับได้ปิดตัวไปก็มาก อีกทั้งลัทธิชาตินิยมที่จอมพล ป.พยายามให้หนังสือพิมพ์ปรับปรุงตาม เช่น การปรับอักษรอักษรไทย ส่งผลให้หลายฉบับปิดต่อไป

ในที่สุดเมื่อสิ้นสงครามโลก มาลัย ก็มาอยู่พิมพ์ไทย กับอารีย์ ลีวีระ ที่พิมพ์ไทยนี้เอง มาลัย มีงานเขียนมากมายในคอลัมน์ต่างๆ รวมถึงหนังสือพิมพ์และนิตยสารในเครือของพิมพ์ไทยด้วย ซึ่งยุคนั้นเป็นยุคต่อระหว่างจอมพล ป. กับจอมพลสฤษดิ์

ทั้งหมดที่กล่าวมาจะเห็นได้ถึงสถานภาพของมาลัยขณะนั้นว่าช่วงชีวิตของ

⁴⁰ กุหลาบ สายประดิษฐ์, “เชษฐจักกับเรา”, สุภาพบุรุษ 1 (1 มิถุนายน 2472): 6-8.

เขา ทำไม่ถึงได้มาทำหน้าที่พิมพ์ ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษาเพื่อหาปัจจัยที่ทำให้มาลัย ชูพินิจ เป็นนักหนังสือพิมพ์ในช่วงเวลานั้น

ในส่วนนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาโดย 2 วิธี

1. การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (Depth Interview)
2. การศึกษาจากเอกสารชั้น 2 (Secondary Source)

ทั้งสองวิธีนี้ ผู้วิจัยได้ทำควบคู่กันไป ซึ่งจะแสดงให้เห็นถึงปัจจัยที่กำหนดแนวคิดด้านการเมืองและสังคมของมาลัย อันสะท้อนคุณลักษณะนักหนังสือพิมพ์ที่เขามี ดังนี้

1. มิตรสหายและสภาพแวดล้อม
2. สถานการณ์ทางการเมืองและสังคม
3. อิทธิพลแนวคิดจากหนังสือและข้อเขียนต่างประเทศ
4. การดำเนินชีวิตและครอบครัว
5. การศึกษาและประสบการณ์
6. อุปนิสัยส่วนตัว

1. มิตรสหายและสภาพแวดล้อม

ชีวิตในวัยเด็กของมาลัยนั้นได้เข้ามาเรียนหนังสือในกรุงเทพฯ โดยพักอาศัยในบ้านพระยามหาอำมาตยาธิบดี ดันตระกูลวิริยศิริ ซึ่งดำรงตำแหน่งเสนาบดีกระทรวงมหาดไทยในขณะนั้น และมาลัยได้รับการฝากฝังให้เขาพักอยู่ที่บ้าน⁴¹

1.1 มิตรสหายในวัยเด็ก ล้วนเป็นนักอ่านหนังสือ ทำให้ได้ปฏิบัติตาม จึงได้กล่อมเกลาคำความรู้สึกนึกคิด และมีความคิดอ่านที่ดี ถูกต้อง --เกิดสไตล์การเขียนหลากหลายเพราะมีการแลกเปลี่ยนความรู้กัน อีกทั้งกระตุ้นให้ความคิดกว้างไกล อยากรเป็นนักเขียนเพื่อเสนอความคิดที่ตนมี

⁴¹ สัมภาษณ์ดรพรพิริ วิริยศิริ, ผู้ใกล้ชิดและนับถือมาลัย อีกทั้งยังเคยเข้าป่าด้วย, 27 พฤษภาคม 2542.

ที่บ้านพระยามหาอำมาตยาธิบดีนี้เอง ทำให้มาลัยมีเพื่อนรุ่นเดียวกันหลายคน ที่ล้วนแล้วแต่เป็นนักเขียนและนักหนังสือพิมพ์ต่อมา เช่น สด คุรุมาโรหิต ซึ่งก็ได้ก็มีการแนะนำให้รู้จักคนอื่นๆ เช่น ร.วุฒากิพย์ (เจริญ วุฒากิพย์)---นักหนังสือพิมพ์ นักเขียนเรื่องสั้น , นวนาค (ฉุน ประภาวิวัฒน์) ---นักแปลเรื่องจากต่างประเทศ , แสงทอง (หลวง บุญยมานพพานิชย์)---นักวิเคราะห์วรรณคดี สารคดี เขียนนวนิยาย บทกวี บทความทางด้านวรรณคดี คนที่กล่าวมาทั้งหมดมาจากโรงเรียนสวนกุหลาบ ในส่วนที่มาจากโรงเรียนเทพศิรินทร์ เช่น ยาขอบ (โชติ แพร่พันธุ์) ---นักเขียนนวนิยายอิงประวัติศาสตร์ เรื่องสั้น สารคดี เรื่องแปล , หม่อมเจ้าอากาศดำเกิง---นักเขียนนวนิยาย เรื่องสั้น, กุหลาบ สายประดิษฐ์--- นักเขียนนวนิยาย บทความ , เฉลียง เศวตะทัต---นักหนังสือพิมพ์ นักเขียนสารคดี, สนิท เจริญรัฐ---นักหนังสือพิมพ์ , หม่อมหลวงต๋อย ชุมสาย (น้อย อภิรุณ)---นักเขียนและนักถ่ายภาพ มีผลต่อสไตล์การเขียนสารคดีภาพข่าวของมาลัยต่อมา , อุเทน พูนโกตา (ช่อมาลี) ---นักเขียนนวนิยาย เรื่องสั้น เป็นต้น บุคคลเหล่านี้ล้วนเป็นแรงบันดาลใจในการเขียนหนังสือและทำหนังสือพิมพ์ของมาลัย

สรรพสิริ วิรยศิริ บุตรชายเจ้าพระยามหาอำมาตยาธิบดี กล่าวไว้ว่า

“เมื่อครูมาลัยยังหนุ่มๆ เพื่อนฝูงของครูมาลัยไปจับสาวกัน บางคนถึงกับอกหัก จึงทำให้แต่ละคนหันมาเขียนหนังสือบรรยายความผิดหวัง จนเริ่มการเขียนนวนิยายขึ้น และมีความคิดที่จะตั้งหนังสือพิมพ์เองหลังจากที่เคยส่งเรื่องไปลงที่เสนาศึกษาแล้ว”⁴²

จากการที่สรรพสิริกกล่าวไว้เช่นนั้น แสดงว่ามิตรสหายเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้มาลัยได้ทำหนังสือพิมพ์ในช่วงยุคแรก และความที่ต้องการบรรยายถึงความผิดหวังจากการไปจับสาว จึงต้องกลั่นกรองเป็นคำพูดที่ไพเราะสละสลวย ซึ่งได้ส่งผลถึงภาษาที่ใช้ในการประพันธ์ของมาลัยในช่วงต่อมา

1.2 เพื่อนนักเรียน เป็นนักจัดทำหนังสือในโรงเรียน ทำให้มีโอกาสได้เขียนเรื่องแสดงความคิด ความอ่าน และการประพันธ์ ---มีผลต่อแนวคิดทั้งด้านการเมืองและสังคม อีกทั้งสไตล์การเขียนสร้างสรรค์มากขึ้น เพราะอยู่ในแวดวงหนังสือ โอกาสพบนักเขียนด้วยกันจึงเกิดทั้งความคิดและสไตล์

⁴² อ้างแล้ว .

ในตอนแรกๆ นั้น กุหลาบ สายประดิษฐ์และ ม.จ.อากาศดำเกิง ทำหนังสือพิมพ์ “ศรีเทพ” แข่งกับที่สด กุระมะโรหิตทำ “ดรุณสาส์น” เป็นแรงบันดาลใจให้มาลัยอยากทำหนังสือพิมพ์บ้าง จึงได้เขียนเรื่องส่งไป แม้จะไม่ได้เงินตอบแทน แต่การทำหนังสือพิมพ์ลงเรื่องให้ นั่นถือว่าเป็นการตอบแทนที่คุ้มค่าในตัว นอกเหนือจากได้เป็นสมาชิกอ่านฟรีๆ

สด กุระมะโรหิต กล่าวไว้ว่า

ขณะที่คุณกุหลาบ สายประดิษฐ์ และ ม.จ.อากาศ ดำเกิง ทำหนังสือพิมพ์ ศรีเทพ แข่งกันในยุคหนึ่ง คุณมาลัยก็ได้ทำหนังสือพิมพ์อะไรอยู่ที่ท่าแพงเพชรและสวนกุหลาบ⁴³

นอกจากจะทำหนังสือพิมพ์เล่นกันเองในชั้นเรียนขณะเรียนหนังสืออยู่นั้น เขายังส่งงานเขียนประเภทต่างๆ ไปลงพิมพ์ในหนังสือที่มีชื่อเสียง ในขณะที่อายุเพียง 20 ปี ทำให้บรรณาธิการหนังสือพิมพ์ต่างๆ สนใจได้ขอให้ส่งเรื่องไปตีพิมพ์ในหนังสือพิมพ์ของตน ดังที่กล่าวไว้ว่า

“...ทักบ่อย ผู้แทนบรรณาธิการมาบอกว่า คุณเกษม เล่ม 2 ควรจะให้มีเรื่องของข้าพเจ้าปรากฏเป็นตัวพิมพ์รวมอยู่ด้วย และควรจะให้เขียนเป็นเรื่องพิเศษเพราะเป็นฉบับพิเศษ...”⁴⁴

ต่อมากุหลาบ สายประดิษฐ์ ได้ไปบุกเบิกหนังสือพิมพ์เสนาศึกษาและเปิดสำนักพิมพ์ “นายเทพปรีชา” มาลัยจึงเขียนเรื่องสั้นไปลงด้วย

ชนิด สายประดิษฐ์ ภารรยากุหลาบ สายประดิษฐ์ เล่าว่า

“คุณมาลัยรู้จักกับคุณกุหลาบ ก็เพราะว่าเป็นเพื่อนนักเรียนด้วยกัน และเมื่อมาทำสำนักพิมพ์นายเทพปรีชาอีก คุณมาลัยก็ถามมาทำด้วย”⁴⁵

⁴³ ระหว่างชีวิตของมาลัย ชูพินิจ , หน้า 60.

⁴⁴ แม่อนงค์, “หัตถ์รักผู้หญิง”, ตรนเกษม 1 (7 พฤศจิกายน 2489) : 248.

⁴⁵ สัมภาษณ์ ชนิด สายประดิษฐ์, ภารรยากุหลาบ สายประดิษฐ์.

ที่สำนักพิมพ์เทพปรินานัน มีนักเขียนหลายคน เช่น สด คุรมะโรหิต, สนิท เจริญรัฐ, สุกรี พยัคฆนันท์, ทองคำ รงคสุวรรณ จึงทำให้ประสบความสำเร็จอย่างมาก เมื่อหนังสือขายดี มาลัยจึงต้องเขียนให้หนังสือพิมพ์หลายฉบับด้วยกัน บางครั้งเขียนไม่ทัน มาลัยจึงต้องออกอุบายว่าทำต้นฉบับหาย ซึ่งเมื่อเพื่อนฝูงจับได้ในภายหลัง จึงเป็นที่ล้อเลียนกันอยู่ในขณะนั้น

จะเห็นได้ว่า มิตรสหาย เป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้มาลัยได้พัฒนาการเขียนได้หลายสไตล์ สไตล์การเขียนมิใช่จะฝึกกันได้ฝ่ายๆ การที่มิตรสหายหลายคนมีความหลากหลาย ไม่ว่าจะเป็นยาขอบ (โชติ แพร่พันธุ์) ผู้เขียนสำนวนนักประพันธ์, สนิท เจริญรัฐ ผู้มีสำนวนสั้น กระชับ ได้ใจความ สด คุรมะโรหิต ม.จ.อากาศดำเกิง ทั้ง 2 คน เป็นผู้ที่มีรู้จักดีในแวดวงการประพันธ์ จึงทำให้มาลัยเองได้พูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และเป็นต้นแบบให้มาลัยฝึกสไตล์การเขียนแบบต่าง ๆ ในเล่มเดียว ทำให้ไม่น่าเบื่อ

1.3 มิตรสหายวัยทำงานชักชวนไปทำหนังสือพิมพ์และให้เขียนคอลัมน์ต่าง ๆ ทำให้เพิ่มพูนประสบการณ์และความคิด ---ส่งผลต่อแนวคิดทั้งด้านการเมืองและสังคม สไตล์การเขียนจึงเกิดหลากหลาย บางครั้งจะมีการพบปะพูดคุยจนเกิดแลกเปลี่ยนสไตล์กัน เพราะการจะเขียนหนังสือให้ผู้อื่นอ่านย่อมต้องค้นคว้ามาก ก่อให้เกิดความรู้กว้างขวาง และสามารถจุดประกายเป็นแนวคิดของตน

ต่อมา มาลัยก็ได้งานที่หนังสือพิมพ์ไทยใต้ ซึ่งที่นี้เอง ที่มาลัยได้ทำงานหนังสือพิมพ์ที่เขาชอบมากที่สุด ดังที่กล่าวว่า

".....ชีวิตนักหนังสือพิมพ์ของผมเริ่มที่ไทยใต้ ของอาร์เจ็ง ที่ถนนนครใน สงขลา ผมรู้จักเขียนข่าวก็ที่นี่ ได้สัมภาษณ์เชช ยอห์นสัน ระหว่างบินเดี่ยวรอบโลก ไปหยุดพักที่ไฮเดิลบรอน เขาบอกก็ที่นี่ ชีวิตการประพันธ์ของผมเริ่มอย่างจริงจังก็ด้วยเรื่องความรักกับหน้าที่ในไทยใต้ ผมยังจำได้ตึงจนกระทั่งเดี๋ยวนี้ ก็เพราะมันเป็นครั้งแรกในชีวิตของผม"⁴⁶

ระหว่างนั้นเอง กุหลาบ สายประดิษฐ์ ก็ชวนกลับมาทำหนังสือพิมพ์ "บางกอกการเมือง" และ "สุภาพบุรุษ" มาลัยจึงกลับมาทำอีก ดังที่ชนิด สายประดิษฐ์ กล่าวไว้ว่า

⁴⁶ โอิหาร , "ชมรมนักประพันธ์", พิมพ์ไทยรายเดือน (3 พฤศจิกายน 3494) : 85.

“คุณกุหลาบเล่าให้ฟังว่า ระหว่างที่คุณมาลัยทำงานที่ “ไทยใต้” ได้ชวนคุณมาลัยกลับมา ทำหนังสือพิมพ์ “บางกอกการเมือง” ร่วมกัน ทั้งๆ ที่คุณมาลัยมีอาชีพเป็นครู เงินยังมีประจำ แต่ก็ ออกเพราะรักหนังสือพิมพ์ คุณกุหลาบมาเป็นบรรณาธิการบางกอกการเมือง ส่วนคุณมาลัยมาช่วย ดูแล “สุภาพบุรุษ” ให้จนเลิกไป”⁴⁷

จะเห็นได้ว่า มาลัยเองก็พูดถึงการที่เขาเข้ามาทำหนังสือพิมพ์เต็มตัวนั้น นอกจากใจรักแล้ว ที่สำคัญอีกประการคือขาดเพื่อนฝูงไม่ได้

“การตัดสินใจในครั้งนั้นจะผิดหรือถูกก็ตาม แต่ฉันก็ได้ตัดสินใจไปแล้ว และได้นำฉันมา อยู่ในที่ที่ฉันได้อยู่ ณ บัดนี้ กับวิชาชีพที่ฉันพอใจ และบรรดาเพื่อนฝูงที่ฉันรักใคร่ เคยร่วมทุกข์ ร่วมสุขกันมาตั้งแต่สมัยแรกออกจากโรงเรียน ฉันคิดว่า 2 ประการนี้เอง ที่มีอิทธิพลอยู่ในการ ปาเพ็ญชีวิตของฉัน เป็นเครื่องยึดเหนี่ยวใจไม่ยอมห่างไปทางอื่น ในขณะนี้ท่านที่มีเพื่อนดี มีความรักหนังสืออย่างเดียวกัน รสนิยมอย่างเดียวกัน ย่อมจะทราบได้ดี”⁴⁸

1.4 มิตรสหายเป็นผู้มีอุดมคติและรักวิชาชีพหนังสือพิมพ์ เป็นผู้มึนคุณธรรม จริยธรรม ทำให้ประพฤติปฏิบัติและคิดไปในทำนองเดียวกันที่ถูกต้อง---ส่งผลต่อแนวคิดทั้งด้านการเมืองและสังคมในสิ่งที่ดีงาม โดยเฉพาะเมื่อมีเพื่อนที่ดี มีคุณธรรม ก็ชักจูงกันไปในเรื่องที่ถูกต้อง ดังคำกล่าวที่ว่า “คบคนพาล พาลพาไปหาผิด คบบัณฑิต บัณฑิตพาไปหาผล” เมื่อเขามีแนวคิดที่ดี ย่อมก่อให้เกิดการกระทำที่ดีเช่นกัน ส่งผลสะท้อนต่อคุณลักษณะนักหนังสือพิมพ์ ทั้งคุณธรรม อันได้แก่ข้อเขียนของเขาจะไม่หยาบ โหลน มีความเที่ยงธรรม สุจริต ซื่อสัตย์สุจริต มีความเข้าใจผู้อื่น มีน้ำใจเป็นนักกีฬา มีความรับผิดชอบต่อข้อเขียนนักเขียน อีกทั้งความจริงใจ เสรีภาพและความเป็นไท

มิตรสหายที่มาลัยกล่าวถึงนี้ ล้วนเป็นแรงบันดาลใจต่อแนวคิดด้านต่างๆ เพราะมิตรสหายเหล่านั้นของเขา ไม่ว่าจะเป็นกุหลาบ สายประดิษฐ์ สด กุรมะโรหิต โชติ แพร่พันธุ์ เป็นมิตรสหายที่ทำให้มาลัยได้สั่งสมแนวคิดต่างๆ มากมาย

⁴⁷ อังแล้ว .

⁴⁸ เรียมเอง, “คำปราศรัย”, ประชามิตร - สุภาพบุรุษ 1 (21 มีนาคม 2481) : 5.

ในตอนแรก มาลัยก็เป็นผู้ช่วยบรรณาธิการที่หนังสือพิมพ์รายปักษ์ "สุภาพบุรุษ" แต่เมื่อกุหลาบได้ไปทำ "บางกอกการเมือง" ในปี พ.ศ.2473 จึงให้มาลัยเป็นบรรณาธิการแทน⁴⁹ แต่ก็ยังเขียนเรื่องลงในบางกอกการเมืองด้วย

เพื่อนร่วมงานในบางกอกการเมือง เช่น พโยม โรจนวิภาค, สนิท เจริญรัฐ และเจวียง เสวตะทัต เป็นต้น ได้เขียนบทความที่รุนแรง จนนายทุนเจ้าของกิจการขอให้ลาออก ทำให้ต้องลาออกพร้อมพรรคพวก นอกจากนี้แม้ว่าหนังสือพิมพ์สุภาพบุรุษรายปักษ์จะขายดี เพราะมีนักเขียนอย่างกุหลาบ สายประดิษฐ์, อป ไชยวสุ---นักเขียนเรื่องชาขันซึ่งมีผลต่อมาลัยในสไตล์การเขียนเรื่องให้ชาขัน, โชติ แพร่พันธุ์, บุญทอง เลขะกุล---นักเขียน, สนิท เจริญรัฐ, สันต์ เทวรักษ์---นักเขียนนวนิยาย เรื่องสั้น สารคดี งานแปล, พัฒน์ เนตรรังษี---นักเขียนนวนิยาย เรื่องสั้น สารคดี, หอม นิลรัตน์ ณ อยุธยา---นักหนังสือพิมพ์ และนักเขียนสารคดี, สถิตย์ เสมานิล---นักเขียนสารคดี บทกวี วิเคราะห์วรรณคดี, เสนอ บุญเกียรติ --- นักเขียน เป็นต้น แต่ทว่าก็ยังต้องเลิกกิจการ เนื่องจากทุกคนไม่มีหัวการค้า ดังมาลัยได้กล่าวไว้ว่า

"เนื่องจากพวกเราแลเห็นเงินเป็นก้อนกรวดไปเสียหมด"⁵⁰

ประจวบกับเวลานั้น เอก วิสกุล แนะนำให้ออกหนังสือพิมพ์ไทยใหม่อีกครั้ง ชาวคณะสุภาพบุรุษก็ไปออกไทยใหม่ด้วยกัน มาลัยได้กล่าวไว้ว่า

"เป็นการทดลองความทะยานอยากของชาวคณะเราในการทำหนังสือพิมพ์รายวัน
อย่างจริงจึงเป็นครั้งแรก"⁵¹

ซึ่งตรงกับคำกล่าวของชนิด สายประดิษฐ์ ที่ว่า

"เมื่อทำไทยใหม่เป็นปีกผ่านแล้วก็เลิกสุภาพบุรุษ เพราะเอก วิสกุล นายทุนชอบคบกับ

⁴⁹ สัมภาษณ์ ชนิด สายประดิษฐ์ , ภรรยากุหลาบ สายประดิษฐ์.

⁵⁰ เรียมเอง , "คำปราศรัย", ประชามิตร - สุภาพบุรุษ 1 (21 มีนาคม 2481) : 5.

⁵¹ เรื่องเดียวกัน, หน้า 5.

นักเขียน”⁵²

แต่ในที่สุดมีข้าราชการผู้ใหญ่ต้องการควบคุมนโยบายของหนังสือพิมพ์ โดยให้นายทุนเข้ามาเป็นหุ้นส่วน ชาวคณะไทยใหม่ที่ย้ายมาจากสุภาพบุรุษและบางกอก การเมืองไม่ต้องการ จึงพากันลาออกโดยไม่มีจุดหมาย⁵³

1.5 มิตรสหายมีความไว้วางใจ รักใคร่หนักถือ จริงใจต่อกัน ทำให้ได้ แลกเปลี่ยนความคิดในการเขียนหนังสือ---มอบหมายงานให้ ส่งผลต่อแนวคิด คุณลักษณะนักหนังสือพิมพ์ เช่น ความรับผิดชอบต่อหน้าที่ที่ตนต้องกระทำ แม้ว่าข้อเขียนนั้น จะไม่ใช่ของตนก็ตาม แต่ทว่าเมื่อเป็นเพื่อนร่วมงานกัน เมื่อพวกเขากระทำผิด ตนก็ต้องรับผิดชอบด้วย

มาลัยเคยไปเป็นทหารสังกัดกรมเสนารักษ์ แต่แล้วก็กลับมาทำหนังสือพิมพ์ผู้นำ ซึ่งเขาเป็นคนตั้งชื่อ โดยมีนายทองอิน บุญยเสนา เป็นบรรณาธิการ ในระหว่างนั้นเอง พระเจ้าวรวงศ์เธอกรมหมื่นนราธิปพงศ์ประพันธ์ หรือ ม.จ.วรวงศ์ไวทยากร วรวรรณ ได้ให้คนมาตามกุหลาบไปพบเพื่อออกหนังสือพิมพ์ใหม่ โดยมีจุดประสงค์จะซื้อหนังสือพิมพ์ประชาชาติเผยแพร่ความรู้ในเรื่องระบอบการปกครองประชาธิปไตย ให้กุหลาบ สายประดิษฐ์ เป็นบรรณาธิการ และมาลัย ชูพินิจ เป็นหัวหน้าแผนกสารคดีและบันเทิงคดี⁵⁴

มาลัยได้กล่าวถึงประชาชาติไว้ว่า

“เป็นมหาวิทยาลัยในการทำหนังสือพิมพ์ของเรา มหาวิทยาลัยที่ได้จากความชำนาญ ได้จากการต่อสู้ ตื่นรน และการบำเพ็ญกรณียกิจของหนังสือพิมพ์ตามความหมายของมัน”⁵⁵

⁵² อ่างแล้ว.

⁵³ สนิท เจริญรัฐ, ไอ้ว่า...อาณัติประชาธิปไตย ชดความหลังของนักหนังสือพิมพ์ผู้หนึ่ง, หน้า 48-49.

⁵⁴ สัมภาษณ์ ชนิด สายประดิษฐ์, ภรรยากุหลาบ สายประดิษฐ์.

⁵⁵ เรียมเอง, “คำปราศรัย”, ประชามิตร-สุภาพบุรุษ 1 (21 มีนาคม 2481) : 5.

แม้ว่ามัลลย์จะรู้สึกสบายใจที่ทำงานกับเพื่อนฝูง แต่เมื่อทั้งคู่จะถูกบีบให้ ออก กุหลาบ สายประดิษฐ์ มัลลย์ ชูพินิจ และคณะกองบรรณาธิการจึงลาออกด้วยกัน โดย ที่สำนึกว่าการเมืองกับหนังสือพิมพ์หนักันไม่พ้น⁵⁶

หลังจากออกจากหนังสือพิมพ์ประชาชาติ มัลลย์ได้หันหลังให้กับหนังสือพิมพ์ ไปทำไร่ถั่วเหลืองที่หัวหินแต่ไม่ประสบความสำเร็จ จึงต้องกลับมาทำหนังสือพิมพ์อีกครั้ง หนึ่ง

การกลับมาเริ่มงานหนังสือพิมพ์ของมัลลย์นั้น อุดม ชาดบุตร กล่าวไว้ว่า

“การทำงานของคุณมัลลย์นั้น ได้มาออกหนังสือพิมพ์ของโรงพิมพ์อักษรนิติ ซึ่งผู้ร่วม งานได้แก่ กุหลาบ สายประดิษฐ์ มัลลย์ ชูพินิจ โชติ แพร่พันธุ์ สด คุรมะโรหิต อบ ไชยวสุ เจริญ เศวตะทัต และนงเยาว์ ประภาสกิต โดยมีประชามิตรเป็นกรอบเข้า ส่วนสุภาพบุรุษ เป็นกรอบ บ่าย”⁵⁷

ซึ่งตรงกับที่ชินิต สายประดิษฐ์ กล่าวไว้ว่า

“พอคุณกุหลาบมาทำงานที่โรงพิมพ์อักษรนิติ ตรงบางขุนพรหม ก็ได้ทำให้คิดว่าน่าจะมี สุภาพบุรุษด้วย จึงใช้ชื่อเดิมที่เคยทำหนังสือพิมพ์สุภาพบุรุษรายปักษ์มาก่อน พอเกิดสงคราม กิจการไม่ดี จึงมารวมกันเป็นประชามิตร สุภาพบุรุษขึ้น”⁵⁸

อุดม ชาดบุตร กล่าวเช่นกันถึงเรื่องนี้ว่า

“เมื่อแรกเริ่มที่จะทำหนังสือพิมพ์ประชามิตรกันนั้น ได้รวบรวมเงินทุนกันคนละนิดละ หน่อย เช่น มัลลย์ 500 กุหลาบ 500 โชติ 300 อุดม 1,000 เป็นเช่นนี้ เพื่อให้เกิดความรู้สึกว่าทุก

⁵⁶ ระหว่างชีวิตของมัลลย์ ชูพินิจ , หน้า 89.

⁵⁷ อ่างแล้ว.

⁵⁸ อ่างแล้ว.

คนเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน คือ เจ้าของหนังสือพิมพ์”⁵⁹

เช่นเดียวกับที่ชนิด สายประดิษฐ์ เล่าให้ผู้วิจัยฟังว่า

“ตอนที่ขายสอนหนังสืออยู่ เจอโจทย์เลขของครูบ ซึ่งสอนที่เดียวกันว่า เมื่อคุณ กุหลาบทำหนังสือใหม่ขึ้นมา สมมติว่าลงทุน 3,000 บาท มาลัยลงทุน 2,000 บาท โชติ ลงทุน 2,000 บาท จะเป็นสัดส่วนเท่าไร โดยมีชื่อ 3 คนนี้ อยู่ในข้อสอบนักเรียนด้วย.....ตั้งแต่นั้นมา เมื่อมีอะไรใหม่ๆ คุณกุหลาบก็รู้สึกว่าคุณมาลัยเป็นคนทำงานแทนได้ รับช่วงแทนได้ ถ้าคุณ กุหลาบไม่ทำ ไม่รับอะไร คุณมาลัยก็จะรับช่วงแทนเสมอ”⁶⁰

จากที่กล่าวมาทั้งหมด จะเห็นได้ว่าแนวคิดประชาธิปไตย และความมีเสรีภาพนั้น มิตรสหายมีบทบาทอย่างมาก ดังเห็นได้จากการที่คนเราจะคบกันอย่างน้อยที่สุด แนวคิดต่างๆ ต้องมีส่วนละม้ายคล้ายกันบ้าง แม้จะไม่ทั้งหมด พื้นฐานเช่นนี้ ทำให้มาลัยมีมิตรสหายที่มีแนวคิดเดียวกับเขา เช่น การไม่เห็นด้วยกับนายทุนที่พยายามบีบบังคับนโยบาย จึงรวมกันแสดงความรับผิดชอบโดยการลาออก เช่น -กรณีไทยใหม่ และบางกอกการเมือง เพื่อนบางคนที่มีหัวรุนแรง เช่น เฉวียง เศวตะทัต ทั้งพโยม โรจนวิภาค ได้เขียนบทความเสียดสีนายทุน กุหลาบ สายประดิษฐ์ ที่มีแนวคิดแน่วแน่เกี่ยวกับเสรีภาพ รวมทั้งสด กูรมะโรหิต สถิตย์ เสมานิล สนิท เจริญรัฐ บุคคลเหล่านี้ล้วนแล้วมีผลกระทบต่อนโยบายด้านการเมืองของมาลัย และเริ่มสำนึกว่า การเมืองกับหนังสือพิมพ์เป็นเรื่องเกี่ยวข้องกันเสมอ

นอกจากนี้ อบอุ่น ไชยวสุ โชติ แพร่พันธุ์ สันต์ เทวรักษ์ นงเยาว์ ประภาสติด ก็เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่มีผลต่อสไตล์ของมาลัย โดยได้แลกเปลี่ยนสไตล์การเขียนต่อกัน

1.6 มิตรสหายชักจูงไปพบผู้ใหญ่ที่มีคุณวุฒิ และเป็นปัญญาชน ทำให้ความคิดอ่านแตกฉานและลึกซึ้งในปรัชญาการทำงานและการดำเนินชีวิต ---ส่งผลต่อนโยบายของผู้ใหญ่เหล่านั้นได้เน้นต้นกำเนิดแนวคิดของมาลัยทั้งด้านการเมืองและสังคม โดยมาลัยได้นำหลักต่างๆ นั้นมาปรับปรุงใช้กับตน

⁵⁹ อ่างแล้ว.

⁶⁰ อ่างแล้ว.

บุคคลที่สำคัญที่สุดในขณะนั้น คือ ม.จ.วรรณไวทยากร วรวรรณ ซึ่งได้ทรงริเริ่มออกหนังสือพิมพ์เพื่อเผยแพร่ประชาธิปไตย ความคิดของท่าน ได้ชี้นำมาลัยให้เห็นถึงความสำคัญด้านจริยธรรมของนักหนังสือพิมพ์ตามระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย

แต่ไม่นาน ผลของสงครามและการเปลี่ยนแปลงทางสังคม ทำให้มาลัยต้องทิ้งภาระด้านหนังสือพิมพ์เบนเข็มไปทำสวนมะพร้าวที่ชุมพร และกั๊กแหลวเช่นเคย จึงต้องกลับมากรุงเทพฯ เช่นเดิม และได้มาร่วมงานกับอารีย์ สีวิระ ที่บริษัทไทยพาณิชย์การ จำกัด เพื่อออกหนังสือพิมพ์พิมพ์ไทย ร่วมกับชนวนต์ จาคูประยูร จนกระทั่งวาระสุดท้ายแห่งชีวิต นับว่าเป็นมือขวาของอารีย์ สีวิระโดยแท้

ในยุคหลังที่มาลัยได้มาร่วมงานกับอารีย์ สีวิระ นี้ แนวคิดด้านสังคมของเขาได้เกิดมากขึ้น เห็นได้จากคอลัมน์อันหลากหลายของมาลัยที่มีในหนังสือของเครือบริษัทไทยพานิชการนั่นเอง อารีย์เป็นเพื่อนสนิทมากดังที่ชนิษฐา ณ บางช้าง บุตรสาวผู้ใกล้ชิดเล่าว่า

“ความรักของพ่อที่มีต่อคุณอารีย์นั้นมาก เพราะเวลาที่บ้านที่ไร่ก็จะนั่งคุยกันครั้งละนานๆ หลายชั่วโมง ไม่รู้ว่าคุยอะไรกันหนักหนา เพราะไม่ออกไปก็ครั้งก็ตาม ก็เห็นทั้งคู่ นั่งอยู่ที่เก้าอี้หวายตัวเก่า ตัวเองคิดว่าพ่อคงจะมีจิตใจผูกพันกับคุณอา มาก เพราะหลังจากคุณอาถูกลอบยิงตายจากผู้มีอิทธิพลในยุคนั้น ก็เห็นพ่อขริบลงมาก และจะต้องแวะไปเยี่ยมเยียนคุณอาที่วัดเสมอ ตลอดระยะเวลาสิบกว่าปีที่คุณอาอนอนอยู่ที่นั่น บางครั้งไปไหนกันพ่อจะปล่อยเราออกรอในรถ ส่วนพ่อก็หายเข้าไปในสุสานนานจนน่าเบื่อ เคยสงสัยว่าพ่อเข้าไปทำอะไรอยู่ในนั้น จนต้องลงจากรถเดินตามเข้าไปดู ก็พบพ่อยืนนั่งอยู่หน้า قبرบรรจุศพคุณอา พ่อเห็นเรา พ่อก็จะเอื้อมมือมาโอบเข้าไปใกล้ๆ และเราเองก็ไม่กล้าทำร้ายน้ำใจพ่อโดยแรงให้พ่อกลับเช่นที่ตั้งใจไว้แต่แรก เราจะยืนกันอยู่เงียบๆ โดยที่เราไม่ล่วงรู้ความคิดของพ่อเลย”⁶¹

ตรงกันกับคำบอกเล่าของสุคัด ชูพินิจ บุตรชายคนโต

“บางครั้ง เราไปคุยมวยกับพ่อ กลางวันอย่างนี้ก็ยังดี แต่บางครั้งมวยเลิกตั้ง 2 ทุ่ม 3 ทุ่ม ผ่านก็ดกพรา ก็ยังอุตส่าห์แวะไปวัด ให้เราไม่อยากเข้าไป คอยอยู่ข้างนอก ยุงก็กัด หมากก็หอมกัน เกรี้ยวจนขนลุกไปหมด ไม่รู้ว่าพ่อเข้าไปทำอะไรอยู่ได้”⁶²

⁶¹ สัมภาษณ์ชนิษฐา ณ บางช้าง, บุตรสาวมาลัย ชูพินิจ, 22 ตุลาคม 2542.

⁶² สัมภาษณ์สุคัด ชูพินิจ, บุตรชายมาลัย ชูพินิจ, 22 ตุลาคม 2542.

ความที่อารีย์ เป็นลูกจีนที่อยู่อาศัยในไทย จึงมีความกตัญญูต่อผืนแผ่นดินไทยและต้องการรับใช้สังคม ซึ่งเขาถือว่าเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้เขาประสบความสำเร็จในชีวิต เขามีแนวคิดที่จะส่งเสริมคุณธรรมที่ทำให้สังคมเป็นสุข มาลัยเองก็ได้แนวคิดเหล่านี้ จึงนำมาสู่การก่อตั้งหนังสือพิมพ์ที่มีคุณภาพในยุคสมัยนั้น

ความริเริ่มของทั้งมาลัย และอารีย์ ผู้มีแนวคิดคล้ายๆ กัน ดังที่บุศย์ เล่าไว้ว่า เขาจะคิดค้นคอลัมน์ใหม่ๆ เพื่อตอบสนองต่อบุคคลในสังคมหลายๆ กลุ่ม ซึ่งก็เป็นการชี้ให้เห็นถึงความพยายามที่มาลัยจะนำเสนอแนวคิดด้านสังคมต่อบุคคลหลากหลายกลุ่ม

จากที่กล่าวมาทั้งหมดจะเห็นได้ว่า มิตรสหายของมาลัยเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้เขาได้ทำงานหนังสือพิมพ์มากมายหลายฉบับ และด้วยความรักเพื่อนฝูง เมื่อใครก็ตามถูกขับให้ออกจากหนังสือพิมพ์ที่ทำอยู่ มาลัยก็ออกตามพร้อมๆ กับทุกคนด้วย จึงทำให้ยุคสมัยนั้น เป็นสมัยที่นักหนังสือพิมพ์มีความรักใคร่ห่วงใยและความรับผิดชอบร่วมกัน

ในยุคสมัยแรกที่มาลัยและมิตรสหายทำหนังสือพิมพ์ เนื่องจากยังอยู่ในวัยหนุ่ม จึงมีแนวคิดด้านการเมืองแบบประชาธิปไตยและเสรีภาพสูง และได้นำเสนอในสไตล์ที่ค่อนข้างเพื่อผืน อาจเป็นเพราะวัยหนุ่มของเขา และไม่ได้มองเห็นสังคมเท่าไรนัก แต่ต่อมามีอายุมากขึ้นและมีประสบการณ์ชีวิตที่แกร่งกล้า กลุ่มมิตรสหายที่คบหากันอยู่จะเห็นความสำคัญของสังคมมากขึ้น ส่งผลให้แนวคิดด้านสังคมของเขาเพิ่มขึ้นด้วย สไตล์การเขียนของเขาก็เปลี่ยนไปเป็นเพิ่มการสั่งสอนและให้ตีความเอง ส่งให้ข้อเขียนของเขาเป็นข้อเขียนที่อ่านแล้วสมจริงสมจังมากกว่าเพื่อผืนในยุคแรก

นับว่ามิตรสหายและสิ่งแวดล้อมเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีผลต่อแนวคิดและสไตล์การเขียนของมาลัยเป็นอย่างยิ่ง

ปัจจัยแรกสุดที่มีความสำคัญมากและผลักดันให้เกิดความคิดที่อยากทำหนังสือพิมพ์ก็คือมิตรสหาย เห็นได้จากการที่มาลัยมีมิตรสหายมากมายแล้วแต่ทำหนังสือพิมพ์อยู่ด้วยกันในช่วงเวลานั้น

มิตรสหายแต่ละคนก็ล้วนแต่มีความจริงใจรักใคร่ต่อกัน มีอุดมคติและรักวิชาชีพหนังสือพิมพ์เหมือนกัน จึงทำให้ได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นในการเขียนหนังสือ นอกจากนี้ยังขยายวงกว้างออกไปสู่บุคคลภายนอก ซึ่งมีทั้งผู้ใหญ่ที่ทรงคุณวุฒิและปัญญาชน ทำให้มีความคิดแตกฉานลึกซึ้งในปรัชญาการดำเนินชีวิต ซึ่งแม้จะรักงานเขียนเพียงใด แต่ถ้าไม่มีเพื่อนฝูงช่วยกันผลักดัน ก็คงไม่มีชื่อมาลัย ชูพินิจ ในฐานะนักหนังสือพิมพ์ เช่นปัจจุบัน

2. สถานการณ์ทางการเมืองและสังคมในขณะนั้น

สถานการณ์ทางการเมืองนั้น เริ่มจากก่อนปี พ.ศ.2475 กระแสประชาธิปไตยมาแรงมาก ผู้คนเริ่มตื่นตัวในการเรียกร้องประชาธิปไตย ดังจะเห็นได้จากข้อเขียนของปรีดี พนมยงค์ที่กล่าวไว้ว่า

“...เมื่อข้าพเจ้ากลับประเทศไทย ใน พ.ศ.2470 หลังจากที่ไปอยู่ฝรั่งเศส เกือบ 7 ปีนั้นแล้ว ปรากฏว่าชนรุ่นหนุ่มสมัยนั้น ชนิตที่ไม่เคยไปเห็นระบบประชาธิปไตยในประเทศ แต่ก็มีคามตื่นตัวที่ต้องการเปลี่ยนแปลงระบบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ ทั้งนี้ก็แสดงถึงว่าผู้ที่มิได้มีความเป็นอยู่ของระบบศักดินาเกิดจิตสำนึกที่เขาประสบแก่ตนเอง ถึงความไม่เหมาะสมของระบบนั้น และอิทธิพลที่เขาได้รับจากสื่อมวลชนที่มีลักษณะก้าวหน้าในสมัยนั้น เรียกร้องให้มีการเปลี่ยนระบบศักดินามาเป็นระบบประชาธิปไตย ภายใต้รัฐธรรมนูญ เพราะเหตุ นั้น พวกข้าพเจ้าจำนวนน้อยที่กลับมาจากยุโรป จึงไม่มีความลำบากมากนัก ในการชวนผู้ตื่นตัวในเมืองไทยให้เข้าเป็นสมาชิกในคณะราษฎร เพราะเขามีพื้นฐานแห่งความต้องการนั้นอยู่แล้ว...”⁶³

2.1 ประเทศอยู่ในช่วงแรกจากการเปลี่ยนแปลงการปกครอง ทำให้มีการวิพากษ์วิจารณ์รัฐบาลอย่างรุนแรง และแสดงความคิดเห็นอย่างกว้างขวางในหนังสือพิมพ์ ---ในช่วงเวลานั้น มาลัยทำหนังสือพิมพ์บางกอกการเมือง ไทยใหม่ เมื่อขัดกับนโยบายของนายทุน จึงทำให้ลาออก เพราะไม่ยอมให้นายทุนมาบีบบังคับให้กระทำในสิ่งที่ตนไม่ต้องการ ส่งผลต่อคุณลักษณะนักหนังสือพิมพ์ในด้านความมีเสรีภาพและความเป็นไท

⁶³ ปรีดี พนมยงค์, บางเรื่องเกี่ยวกับการก่อตั้งคณะราษฎรและระบบประชาธิปไตย (พระนคร : นิติเวช, 2515) , หน้า 18.

เนื่องจากการเคลื่อนไหวของผู้คนที่สนใจในประชาธิปไตยยังไม่เปิดกว้างนัก ด้วยเหตุผลหลายประการ จึงต้องจำกัดอยู่ในวงแคบ ๆ แต่หนังสือพิมพ์ก็ได้มีส่วนช่วยให้เกิดการเปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์มาเป็นระบอบประชาธิปไตยเช่นกัน ซึ่งมาลัยมีบทบาทมากในช่วงนี้ ด้วยการนำเสนอข้อเขียนให้ผู้อ่านที่ไม่รู้เรื่องราวเสรีภาพคืออะไร ประชาธิปไตยเป็นเช่นไร ประชาชนมีสิทธิเสรีภาพเพียงไหน ความนิยมประชาธิปไตยของมาลัยมีอยู่แรงกล้า และยึดถือคุณธรรมประจำใจอันเป็นจุดยืนของนักหนังสือพิมพ์อย่างแท้จริง จึงทำให้เขาไม่หวาดหวั่นต่อภัยการเมือง

ในช่วงเวลาที่มาลัยเริ่มต้นทำหนังสือพิมพ์นั้น เป็นช่วงเวลาที่ จอมพล ป. พิบูลสงคราม เป็นนายกรัฐมนตรี ก่อนหน้าการเปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์มาเป็นประชาธิปไตย ได้มีการใช้หนังสือพิมพ์เป็นปากเสียงกันมาก ซึ่งขณะนั้นมาลัยเองยังไม่มีบทบาทเท่าไรนัก เพราะไปทำงานให้หนังสือพิมพ์ไทยใต้อยู่ที่สงขลา เขาเริ่มมีบทบาทเมื่อถูกลอบ สายประติษฐ์ ชักชวนมาทำบางกอกการเมือง และก็ลงเอยด้วยการลาออกพร้อมเพื่อนร่วมงาน เช่นเดียวกับที่ไทยใหม่ ด้วยปัญหาขัดแย้งกับนายทุน ทั้ง ๆ ที่ต้นเหตุไม่ได้มาจากเขา ทั้งนี้แสดงให้เห็นถึงความรับผิดชอบของมาลัยต่อเพื่อนักหนังสือพิมพ์

การลาออกเพื่อแสดงความรับผิดชอบในสิ่งที่ไม่ถูกต้องนั้น แสดงให้เห็นถึงคุณลักษณะของนักหนังสือพิมพ์ด้านจริยธรรมที่มาลัยมีอยู่เต็มเปี่ยม และการทำหนังสือพิมพ์ที่ทำให้มาลัยมีอิสระเสรีภาพมากที่สุด เพราะไม่มีความกดดันใดๆเลย ตามที่เขากล่าวไว้ก็คือ สุภาพบุรุษ

2.2 ผู้มีอำนาจปกครองขัดแย้งกัน ทำให้มีผลกระทบต่อเสรีภาพของหนังสือพิมพ์ ---มีผลต่อแนวคิดโดยเฉพาะด้านการเมือง เพราะเสรีภาพของหนังสือพิมพ์ในเวลานั้นขึ้นอยู่กับนโยบายและความชอบของผู้นำ ส่งผลต่อคุณลักษณะนักหนังสือพิมพ์ที่มาลัยมี คือ ความมีเสรีภาพและความเป็นไทที่เขาต้องรู้จักอดทน รอเวลาที่จะนำเสนอแนวคิดนั้นได้ เพื่อมีโอกาสได้หลายๆ ครั้ง แต่เขาจะไม่ทำให้ถูกจับ เมื่อขัดกับรัฐบาลก็หยุดทำ เมื่อสถานการณ์ดีขึ้นก็กลับมาทำใหม่ ไม่ยอมให้การกระทำของรัฐบาลมีผลต่อแนวคิดเสรีภาพของเขา

ช่วงเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ.2475 ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่มัลย์ยังไม่ได้เข้าสู่การเป็นนักหนังสือพิมพ์เต็มตัวนั้นเป็นยุคของพระยามโนปกรณนิติชาดา ซึ่งไม่ชอบหนังสือพิมพ์นัก ทั้งนี้กุหลาบ สายประดิษฐ์ ได้กล่าวไว้ว่า

“...การทำงานของนักหนังสือพิมพ์หนุ่มชุดนี้ ในส่วนที่จะปาเรอหน้าใจผู้อ่านให้เป็นสุขนั้น เขาได้ชนะมาแล้วทุกเกม แต่ในด้านการครองตัวรักษาตัวให้เหมาะเจาะกับความต้องการของโลก เขามักเป็นฝ่ายแพ้เสมอ ถ้าโลกนี้เป็นโลกที่สกปรก คนพวกนี้ก็มีความสะอาดมากเกินไป จึงเข้ากันไม่ได้สนิท และเหตุดังนี้ มักล้มตัวของเขาลงในท่ามกลางความเจริญรุ่งเรืองของกิจการที่เขาได้ก่อสร้างไว้ด้วย ความสามารถของเขา เขาเป็นผู้อภัพในข้อนี้...

...งานทำหนังสือผู้นำ เป็นงานเล็กกว่าที่ได้เคยทำๆ กันมาแล้ว แต่ครั้งนี้เขาทำด้วยความระมัดระวังอย่างดี.....นี่เป็นการตั้งต้นจากเล็กไปหาใหญ่ อีกครั้งหนึ่ง...”⁶⁴

คำพูดนี้แสดงให้เห็นถึงสังคมการเมืองซึ่งอำแย่มาก ประจวบกับการที่หนังสือพิมพ์ผู้นำประสบปัญหาขาดทุน กุหลาบจึงได้ชักชวนมัลย์มาทำหนังสือพิมพ์ประชาชาติของหม่อมเจ้าวรรณไวทยากร วรวรรณ ซึ่งต่อมาพระยามโนปกรณนิติชาดาได้ถูกพระยาพหลพลพยุหเสนา ทำรัฐประหารยึดอำนาจแทน และได้เปิดเสรีภาพแก่หนังสือพิมพ์อีกครั้ง รวมทั้งยอมรับฟังความเห็นและคำแนะนำอย่างตรงไปตรงมาของหนังสือพิมพ์อีกด้วยว่ารัฐบาลควรทำอะไรบ้าง ดังกล่าวว่า

“...ข้าพเจ้าเองให้สิทธิแก่หนังสือพิมพ์เต็มที่ ข้าพเจ้าไม่ชอบการใช้อำนาจปิดปากกัน ถ้าว่าจะมีการปิดหนังสือพิมพ์ต่อไป ก็จะมีการไต่สวนพิจารณากันอย่างชัดเจนเสียก่อน ว่าหนังสือพิมพ์ฉบับนั้นมีเจตนามุ่งร้ายต่อชาติเป็นแน่แท้ ข้าพเจ้าจะให้หนังสือพิมพ์ตีพิมพ์อย่างเต็มที่ ขออย่างเดียวว่าให้มีความยุติธรรมตรงไปตรงมา ข้าพเจ้ามีน้ำใจเป็นนักกีฬาพอจะทนฟังคำติชมได้ แม้แต่ข้าพเจ้าเองจะถูก‘ตำ’จากหนังสือพิมพ์ ข้าพเจ้าก็เต็มใจฟัง แต่ขอให้เหตุผลตักเตือนให้เป็นประโยชน์ ไม่ใช่แกล้งกล่าวเสียดสีใส่ร้าย สิ่งใดที่เป็นคำเตือน ซึ่งเห็นเป็นประโยชน์แก่ชาติแล้ว ขอให้กล่าวออกมาเถิด ข้าพเจ้าขออย่าอีกครึ่งหนึ่งว่า ข้าพเจ้าไม่นิยมการใช้อำนาจ ถ้าว่าจะได้มีการปิดหนังสือพิมพ์กันต่อไปก็ไม่ใช่เพื่อปิดปาก แต่จะปิดกันด้วยความยุติธรรม ที่เห็นว่าหนังสือพิมพ์ฉบับนั้นมีจุดปรารถนาให้ร้ายแก่ชาติอย่างแท้จริงแล้ว...”⁶⁵

จะเห็นได้ว่าพระยาพหลพลพยุหเสนา แสดงความใจกว้างก็จริงอยู่ แต่ทว่าในการปฏิบัติกลับไม่ได้ทำเช่นนั้น เพราะรัฐบาลเองก็กล่าวหาว่าพระยามโนปกรณนิติชาดา อาจใช้หนังสือพิมพ์เป็นเครื่องมือในการกลับมาสู่อำนาจอีกครั้ง รวมไปถึงได้เกิดเหตุ

⁶⁴ ผู้นำรายสัปดาห์ 1 (30 เมษายน 2475) :1.

⁶⁵ เสรีภาพ , 22 มิถุนายน 2476.

การณ้กบฏบวรเดช อดีตเสนาบดีกระทรวงกลาโหมขึ้น รัฐบาลจึงใช้เป็นข้ออ้างในการใช้อำนาจควบคุมหนังสือพิมพ์ จนทำให้รัชกาลที่ 7 ทรงขอร้องให้รัฐบาลให้เสรีภาพในการพูด การเขียน และการโฆษณา

“.....ตามที่เป็นมาแล้ว หนังสือพิมพ์ที่พูดอะไรไม่เป็นที่พอใจของรัฐบาลก็ถูกปิด และหนังสือพิมพ์ที่คัดค้านนโยบายของรัฐบาลก็ต้องล้มเลิก เช่น หนังสือพิมพ์เดลิเมล์ เป็นต้น ต่อไปขออนุญาตให้หนังสือพิมพ์ออกความเห็นได้จริงๆ และให้ตีขมนโยบายของรัฐบาลได้จริง จะถูกปิดได้ต่อเมื่อยุบให้เกิดการจลาจลอย่างชัดๆเท่านั้น เมื่อครั้งก่อนมีรัฐธรรมนูญ หนังสือพิมพ์มีเสรีภาพกว่าเดี๋ยวนี้เป็นอันมาก”^{๑๑}

สถานการณ์ทางสังคมนั้น สังคมในช่วงเวลาดังกล่าวมีการเปลี่ยนแปลงการปกครอง แต่เดิมไทยเราปกครองแบบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ แต่มาเปลี่ยนเป็นประชาธิปไตย แต่ก็ยังเป็นประชาธิปไตยแค่ครึ่งๆ กลางๆ ไม่เต็มใบ เพราะการปกครองอยู่ใต้การปกครองของสถาบันทหาร ไม่ให้สิทธิเสรีภาพแก่หนังสือพิมพ์ และไม่ให้ประชาชนมีเสรีภาพในการวิพากษ์วิจารณ์ใดๆ เลย

จากการที่เมื่อแรกมาลัยต้องการเพียงนำเสนอความรู้ด้านประชาธิปไตยให้แก่ผู้อ่านเท่านั้น เมื่อทหารได้ปฏิวัติเปลี่ยนแปลงการปกครอง และครอบงำไม่ให้คนส่วนใหญ่รับรู้เรื่องราวแท้จริง มาลัยเห็นว่าการทำงานของรัฐบาลไม่ถูกต้อง ขัดกับรากฐานของประชาธิปไตย ทำให้สังคมพลอยเสื่อมทรามตามไปด้วย จึงได้นำเสนอบทความเชิงตักเตือนตามความเป็นจริง แม้จะค่อนข้างเสี่ยงต่อความปลอดภัยของตนเอง แต่มาลัยก็ไม่หวาดหวั่น ข้อเขียนของมาลัยในช่วงเวลานั้นจึงเป็นการเน้นระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยและเสรีภาพเป็นส่วนใหญ่

นับว่าสถานการณ์ทางการเมืองและสังคม เป็นปัจจัยต่อการเขียนเรื่องไม่ว่าหนักหรือเบาของมาลัย ชูพินิจ นอกจากนี้ ยังมีผลต่อสไตล์การเขียนที่ไม่ยอมเขียนหรือเปลี่ยนไปตามผู้นำในขณะนั้น คือ จอมพล ป. พิบูลสงคราม เป็นการสะท้อนคุณลักษณะนักหนังสือพิมพ์อีกประการหนึ่งคือ ความเด็ดเดี่ยว ไม่ยอมอยู่ใต้กฎเกณฑ์ใดๆ ซึ่งไม่ถูกต้อง ดังเห็นได้จาก

^{๑๑} กรมเลขาธิการคณะรัฐมนตรี, แถลงการณ์เรื่องพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาประชาธิปกเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงสละราชสมบัติ (พระนคร : โรงพิมพ์ท่าพระจันทร์, 2478).

“.....ภายหลังแผ่นดินของเราเริ่มลงไปในประชามิตร - สุภาพบุรุษ ได้ไม่ทันจะจบภาค
ต้นดี ก็ปรากฏว่าได้มีการปฏิวัติภาษาไทยกันขนานใหญ่ บรรดาบทประพันธ์ซึ่งแต่ก่อนไม่เคย
ได้รับการเซ็นเซอร์ ตัวละคร ที่มีบรรดาศักดิ์ของข้าพเจ้าถูกถอดสรพนาม และคำตอบรับหรือ
ปฏิเสธถูกแก้ไข ตัวสะกดการันต์ไม่อยู่ในที่ทางของมัน ข้าพเจ้าไม่ขัดข้องในการปฏิบัติหน้าที่
ตามนโยบายและคำสั่งของรัฐบาลสมัยนั้น แต่ในขณะเดียวกัน ข้าพเจ้าอ่านเรื่องของตนเองแล้ว
ตะขิดตะขวงอย่างไรอยู่ เมื่อมีโอกาสขึ้นมาจากสวนมะพร้าว อ่าวพั่งตัก จึงได้ขอร้องคุณ
กุหลาบ สายประดิษฐ์ ผู้อำนวยการและบรรณาธิการ หลังจากข้าพเจ้าขอลาพ้นจากตำแหน่งไป
ว่า ขอขุดแผ่นดินของเราไว้เพียงแต่ภาคต้นก่อนชั่วคราว จนกว่าภาษาไทยจะค่อยสบายหาย
อลเวง และข้าพเจ้าหายเวียนหัวแล้ว”⁶⁷

**2.3 สงครามโลกครั้งที่ 2 รัฐบาลเป็นเผด็จการมากขึ้น ทำให้หนังสือ
พิมพ์ต้องหาวิธีการวิพากษ์วิจารณ์อย่างระมัดระวัง ไม่รุนแรง ---มีผลต่อสไตลการ
เขียนต้องระมัดระวัง หันมาเขียนเสียดสี ที่เล่นที่จริงปนไปกับบอกเล่าเชิงสั่งสอน ทำให้ผู้
นำไม่ว่าเขา เพราะเห็นถึงความจริงใจที่เขาเขียน**

ในที่สุด อำนาจในการปกครองบ้านเมืองก็ตกอยู่กับทหารอีกครั้ง แสดงให้
เห็นถึงความก้าวร้าวต่อเสรีภาพหนังสือพิมพ์ ซึ่งขณะนั้นมาลัยเป็นบรรณาธิการประชา
ชาติอยู่แล้ว แต่ถูกขุนพลดปรปักษ์คุมทหารขั้บรถเกราะมาจับตัวไปฐานลงข่าวทหารทุบตี
คนขับสามล้อ เนื่องจากจอมพล ป. พิบูลสงคราม หรือหลวงพิบูลสงคราม (ยศในขณะนั้น)
ซึ่งเป็นรัฐมนตรีกระทรวงกลาโหม ต้องการจะสร้างผลงานอันโดดเด่นแก่ตนเองในปีนั้น⁶⁸

ต่อมาเมื่อจอมพล ป. ได้ขึ้นมาดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี มาลัยก็ได้ละ
จากวงการหนังสือพิมพ์เพราะความเบื่อหน่ายและไปทำไร่ถั่วเหลืองที่หัวหิน จนเมื่อ พ.ศ.
2481 จึงกลับเข้ามาทำหนังสือพิมพ์ประชามิตรอีกครั้ง และทำอยู่จนถึงปี พ.ศ. 2486 แม้
ว่าในระหว่างนั้นหนังสือพิมพ์ประชามิตร-สุภาพบุรุษ จะมีเรื่องระหองระแหงกับรัฐบาล
เรื่องการปันกระดาษในภาวะสงคราม ดังเห็นได้จากที่อุดม ชาตบุตร กล่าวไว้ว่า

“ประชามิตรไม่ยอมจะถูกกดตัน เลยทำให้ลดหน้ากระดาษกันมากกว่า จนไม่ไหวจริงๆ

⁶⁷ แม่อนงค์, ต้นเล่ม, แผ่นดินของเรา (พระนคร: โรงพิมพ์ไทยพานิช, 2494), หน้า ก-ข.

⁶⁸ ระหว่างชีวิตของมาลัย ชูพินิจ, หน้า 68.

ก็ค่อย ๆ หายลงไป^{๑๑}

ในระหว่างนั้น จอมพล ป. ได้มีความคิดให้ใช้ระบบทหารเข้าปกครอง รวมไปถึงระบบชาตินิยม อาทิการให้เลิกการกินหมาก เลิกนั่งโจงกระเบน ให้สวมหมวก และกล่าวคำทักทาย เช่นเดียวกับที่เยอรมันมีลัทธินาซี ซึ่งถือว่าเป็นเผด็จการ ทำให้เสรีภาพในความคิดเห็นถูกลดทอนมากขึ้น มีการเซ็นเซอร์หนังสือพิมพ์ มาลัยเองก็หนีไม่พ้น แต่ด้วยความรักในเสรีภาพ จึงทำให้มาลัยยึดมั่นต่อการนำเสนอด้วยวิธีการหลบเลี่ยงไม่ให้ถูกจอมพล ป. สั่งปิดหนังสือพิมพ์ได้ โดยเบี่ยงเบนการเขียนเป็นแง่เสียดสี และซับซ้อนเหมือนตบหัวแล้วลูบหลัง ใช้วิธีการเขียนเชิงนวนิยายเหมือนดูเป็นเรื่องเล่นๆ แต่แฝงไปด้วยแนวคิดทางเสรีของเขา ยิ่งประชาชนถูกกดขี่ ถูกลดทอนสิทธิเสรีภาพมากเพียงใด เขາเหล่านั้นก็ต้องหลีกเลี่ยงจากโลกความจริง ประจวบกับการที่เกิดเหตุการณ์สงครามโลกครั้งที่ 2 มาลัยจึงได้เขียนนวนิยายอิงเหตุการณ์บ้านเมือง ได้แก่ เมืองนิมิตร ดงเศรษฐี เพื่อหลีกเลี่ยงการถูกจับนั่นเอง

ยุคจอมพล ป. เสรีภาพของหนังสือพิมพ์แทบไม่มี เพราะต้องตามนโยบาย "ว่าอะไรว่าตามกัน" ถือว่าเป็นยุคทมิฬ ซึ่งในขณะนั้นก่อให้เกิดแนวคิดประชาธิปไตยและเสรีภาพในใจของมาลัย สิทธิเสรีภาพเป็นสิ่งที่นักหนังสือพิมพ์หวงแหนมาก มาลัยก็เช่นกัน เมื่อเป็นเช่นนี้ เขามองว่าสถานการณ์ต่างๆถูกบีบคั้น และเขาต้องการนำเสนอแนวคิดนี้ แต่ไม่สามารถนำเสนอได้โดยตรง

แต่ความที่เขามีศรัทธาต่อระบบการปกครองประชาธิปไตย ทำให้เขาต้องเขียนโดยสไตล์บอกเล่า ยึดถือหลักจริยธรรมของนักหนังสือพิมพ์ในการสะท้อนความจริงใจ ความรับผิดชอบ ความไม่มีอคติ ความมีมรรยาทของเขามิได้ต่อประชาชน ทำให้สไตล์การเขียนในช่วงนี้ผู้อ่านต้องตีความเอาเอง นำมาสู่การแสดงถึงความคิดเห็นของเขา ในสไตล์การเขียนอันไม่ล้ำสมัย และก็คงการเขียนลักษณะนี้ต่อมาแม้ในช่วงเวลาที่มาลัยได้มาทำงานที่พิมพ์ไทยแล้ว ได้มีนายกรัฐมนตรีคนอื่นๆ เช่น ควง อภัยวงศ์ ทวี บุณยเกตุ พล.ร.ต.ถวัลย์ ชำรงนาวาสวัสดิ์ ม.ร.ว.เสนีย์ ปราโมช และปรีดี พนมยงค์ ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่ยาวนาน เห็นได้จากที่บุศย์ สิมะเสถียรกล่าวว่า

^{๑๑} ย่างแล้ว .

“ทุกมัลย์และคนอื่นๆ ที่พิมพ์ไทย ไม่ถูกปิดกั้นทางความคิด เป็นยุคที่ตื่นมากในการมีอิสระ”⁷⁰

แต่ที่สุด จอมพล ป. ก็กลับมาเป็นนายกรัฐมนตรีอีกครั้งหนึ่ง นับว่าจอมพล ป. ครองตำแหน่งนายกรัฐมนตรีนานที่สุด ทว่าการกลับมาครั้งนี้ แม้จะมีการให้อิสระภาพแก่หนังสือพิมพ์ในช่วงแรกๆ แต่ต่อมาก็ถูกลิดรอนสิทธิจนอารีย์ ลีวีระ ซึ่งมีความเห็นไม่ลงรอยกับจอมพล ป. ถูกลอบสังหาร ซึ่งตรงกับที่บุศย์ สิมะเสถียร กล่าวไว้ว่า

“สมัยจอมพล ป. เป็นนายกรัฐมนตรี พล.ต.อ.เผ่า ศรียานนท์ เป็นอธิบดีกรมตำรวจ ได้จับนักหนังสือพิมพ์ไปหลายคน พิมพ์ไทยเองก็โดนเหมือนกัน เพราะตอนนั้นมีอิทธิพลต่อผู้อ่านมาก คุณสงค์ บรรจงศิลป์ เป็นบรรณาธิการคนแรก แต่ต่อมามีต้องกลับไปอยู่ที่เชียงใหม่ ทำให้คุณอารีย์ ลีวีระมาเป็นแทน ควบคุมไปกับเป็นผู้ช่วยนายการ ต่อมาก็ให้ผมเป็นแทน จนคุณอารีย์ ถูกจับ ผู้ที่รักษาการแทนต่อมาก็คือคุณมัลย์ ต้องคอยติดต่อกับทางบ้านให้รับทราบข่าวคราว และต้องเป็นผู้ไปเยี่ยมเยียนคนเหล่านั้น ความแต่ละสถานการณ์ที่ถูกจับ เช่น คุณอารีย์ อยู่ที่สันติบาล แต่ก็ย้ายโรงเรียนสืบสวนสอบสวนไปอยู่ที่พระที่นั่งนงคราญสโมสร แล้วนำมาสอบสวนที่ปทุมวัน การจับกุมนั้นได้เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วมาก มาจับพวกหนังสือพิมพ์ไปหลายคน ซึ่งไม่รู้จักกันมาก่อนก็มี แคมป์ย้ายห้องขังไปเรื่อยๆ ในที่สุดก็ปล่อยคุณอารีย์ คุณอารีย์ก็คิดว่าไม่ยุ่งแล้ว แต่ก็ถูกยิงตาย”⁷¹

การที่จอมพล ป. กลับมาเป็นนายกรัฐมนตรีอีกครั้งหนึ่งนั้น คอรัลัมน์ของมัลย์ก็ถูกกีดกันไปด้วย เห็นได้จากการที่มัลย์พูดไว้ในคอรัลัมน์ระหว่างบรรทัด เมื่อ 24 พ.ค.2492 ว่า คอรัลัมน์ของเขาถูกกระแทกกระแทงจาก “เหตุการณ์และดินฟ้าอากาศเมืองไทย” ซึ่งแสดงให้เห็นว่าต้องทำตามนโยบายของผู้นำ การจะเสนออะไรตามความคิดต้องระมัดระวังมากขึ้น ตรงกับที่บุศย์ สิมะเสถียร กล่าวไว้ว่า

“ส่วนใหญ่ตอนเช้าก็ต้องอ่านหนังสือพิมพ์ ตรวจดูทั้งของเราและก็ของคนอื่นว่าดกข่าวหรือเปล่า เมื่อแต่ละคนอ่านเขามีหน้าที่จะวิจารณ์อะไรที่เกิดขึ้นกับแต่ละวัน ตามแหล่งข่าว สมัยนั้นก็เขียนไม่ได้มากนัก เป็นยุคเผด็จการ”⁷²

⁷⁰ สัมภาษณ์บุศย์ สิมะเสถียร, นักหนังสือพิมพ์พิมพ์ไทย.

⁷¹ อ้างแล้ว.

⁷² อ้างแล้ว.

นายกรัฐมนตรีคนต่อมา คือ พจน์ สารสิน และ พล.ท.ถนอม กิตติขจร (ยศ ในขณะนั้น) อีกทั้งจอมพล สฤษดิ์ ธนะรัชต์ ซึ่งมีความเข้มงวดเช่นกัน แต่สถานการณ์ไม่รุนแรงนัก เพราะจอมพล สฤษดิ์ก็เป็นผู้ที่ได้อ่านมาจากหนังสือพิมพ์ ขอเพียงให้หนังสือพิมพ์วิจารณ์โดยสุจริตใจ ต่อมาเมื่อนักหนังสือพิมพ์ก้าวร้าวมากขึ้น จอมพลสฤษดิ์จึงออกกฎหมายลิดรอนสิทธิไปเช่นเดิม และก็มีกำกวมตามมา ทำให้หนังสือพิมพ์ต้องเสนอข่าวทางไร้สาระวนเวียนอยู่เช่นนี้

2.4 การเมืองในประเทศแบ่งเป็นพรรคเป็นพวก และต้องการหนังสือพิมพ์เป็นปากเป็นเสียงให้ ทำให้หนังสือพิมพ์ต้องวางตัวเป็นกลางในการวิพากษ์วิจารณ์ ---ผู้นำในขณะนั้นแบ่งเป็นพรรคเป็นพวก ต้องการมีหนังสือพิมพ์ของตน เช่น ชาวไทย ของ พล.ต.อ.เผ่า ศรียานนท์ สารเสรี ของจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ธรรมาธิปไตย ของ จอมพล ป. พิบูลสงคราม มาลัยผู้เป็นนักหนังสือพิมพ์ในเวลานั้น จึงต้องอ้างตัวเป็นกลางไม่เข้าข้างผู้ใด ยึดมั่นแต่แนวคิดของเขามีสต่อประชาชน ดังเห็นได้จากคุณลักษณะนักหนังสือพิมพ์ที่ว่า เขาไม่ยอมเปลี่ยนไปไม่ว่าจะเป็นเช่นไร เช่น สมัยจอมพล ป. มาลัยได้ถูกทาบทามให้เป็นประชาสัมพันธ์ เพื่อจะปิดปากหนังสือพิมพ์ แต่เขาก็ไม่ยอม

แม้มาลัยจะได้ถูกสถานการณ์ทางสังคมและการเมืองบีบการเขียนของเขาให้อยู่ในกรอบและไม่รุนแรง แต่แนวคิดของมาลัยก็ยังคงอยู่ตามที่เขาเป็นอย่างไม่เปลี่ยนแปลง ไม่ว่าจะเป็นการรักเสรีภาพ รักอิสระ มีความเป็นประชาธิปไตยสูง ความประนีประนอมของเขา ทำให้สามารถรอดพ้นภัยทางการเมืองมาได้เสมอ ซึ่งคุณลักษณะอย่างหนึ่งของนักหนังสือพิมพ์ทางด้านจริยธรรม อันได้แก่ความจริงใจ ความรับผิดชอบ ความเที่ยงธรรม ความมีมรรยาท และความมีน้ำใจเป็นนักกีฬา รวมไปถึงความมีเสรีภาพ และความเป็นไท ทั้งหมดนี้สะท้อนได้จากข้อเขียนของมาลัยอย่างเด่นชัดในยุคที่ผู้คนต่างแสวงหาความเป็นประชาธิปไตยและความมีเสรีภาพ ดังเห็นได้จาก

“ในยุคและสมัยเช่นนั้น หลายปากและหลายเสียงพยายามจะยึดเยียดให้พิมพ์ไทยเป็นของค่ายนี้หรือพรรคนั้น เพราะเหตุนี้พวกเรากล้าพอที่จะเผชิญกับความจริง และพยายามเป็นตัวของเราอยู่ตลอดเวลา ไม่ว่าต่อหน้าสรรเสริญเยินยอหรือคำวิพากษ์วิจารณ์ กาล

เวลาเป็นอย่างเดียวที่จะพิสูจน์ความจริงทั้งหลายให้ประจักษ์ และมันก็ได้พิสูจน์แล้วในกรณีของ
พิมพ์ไทย”⁷³

เมื่ออยู่ในยุคเผด็จการ มาลัยก็ต้องนำเสนอแนวคิดของเขาออก มาในสไตล์
หลักเสียงความจริง อันจะนำไปสู่การลงโทษหรือถูกเก็บ และได้เพิ่มการเสียดสีหรือฮาชั้น
ปนไปกับการบอกล่าและตีความ นับว่าสถานการณ์ทางสังคมเป็นปัจจัยหนึ่งที่กำหนดแนว
คิด และสไตล์การเขียนของมาลัย ซึ่งสะท้อนออกมาเป็นคุณลักษณะนักหนังสือพิมพ์ของ
เขา ตรงกับที่พอใจ ชัยะเวฬุ กล่าวไว้ว่า

“ครูมาลัยฉลาดมากที่รู้จักกาลเทศะ ถ้าแข็งเกินไป ชัดแย้งกับรัฐบาลเวลานั้น ก็เจ็บตัว
ถูกขังขังหรือถูกเก็บ แต่ถ้าเอาตัวรอดได้ ก็จะเขียนหรือเสนอความคิดได้ทุกวัน แสดงถึงความ
เป็นผู้มีการประนีประนอม”⁷⁴

2.5 ลัทธิการปกครองที่ผิดกฎหมาย ได้แทรกซึมเผยแพร่มากขึ้น
หนังสือพิมพ์ที่เป็นแนวร่วมถูกกดตันบับบังคับมาก ทำให้นักหนังสือพิมพ์ต้อง
แสดงจุดยืนและอุดมการณ์ของตนออกมาอย่างเด่นชัด--แนวคิดของมาลัยที่ไม่ยึดถือ
ลัทธิอื่นใดนอกจากประชาธิปไตย เขายึดแต่ความเป็นประชาธิปไตยควบคู่ไปกับการรัก
ชาติไทย แต่ทว่าสมัยจอมพล ป. มีลัทธิชาตินิยม แม้มาลัยรักชาติเช่นใด แต่ถ้าขัดกับหลัก
การประชาธิปไตย เขาก็ไม่ยอม หรือลัทธิสังคมนิยมที่เข้ามาในตอนนั้นมาก จนมันักคิดนัก
เขียนหลายคนฝึกใฝ่กัน แต่มาลัยคงยึดมั่นในอุดมการณ์ของเขา

ในช่วงเวลาปฏิวัติ 2475 สถานการณ์ทางการเมืองและสังคมก็ไม่มีที่น่า
ไว้วางใจ อีกทั้งในต่างประเทศก็เช่นกัน เพราะขณะนั้นมีการปฏิวัติ ดร.ซุนยัตเซนในจีน
กบฏบอลเชวิคในรัสเซีย รวมทั้งการที่อังกฤษมีอาณานิคมมากและมาลงทุนกิจการต่างๆ
ในไทย ทำให้ลัทธิต่าง ๆ ได้แพร่หลายเข้ามาสู่ในไทย จนอาจทำให้หนังสือพิมพ์ถูกใช้
เป็นสื่อได้ นักหนังสือพิมพ์หลายต่อหลายคนจึงได้แนวคิดเช่นนั้น ในขณะนั้น คณะ
ราษฎรได้ปกครองประเทศจึงได้ประกาศใช้พระราชบัญญัติสมุดเอกสารและหนังสือพิมพ์
เพิ่มเติมพุทธศักราช 2475 มาตราที่ 4 และ 5 ที่รัฐบาลต้องควบคุม การลงข่าวทางราชการ
ทหาร และต่างประเทศ ต้องได้รับอนุญาตจากเจ้าหน้าที่เสียก่อน อีกทั้งยังมีการสั่งปิดโรง

⁷³ น้อย อินทนนท์ , “ระหว่างปี ” , พิมพ์ไทย (15 ต.ค.2498).

⁷⁴ สัมภาษณ์พอใจ ชัยะเวฬุ , นักหนังสือพิมพ์อาวุโส .

พิมพ์ได้ถ้าทำผิดพระราชบัญญัติ แต่ก็ผ่อนผันให้หนังสือพิมพ์ที่กระทำผิดนำข่าวมาให้พนักงานตรวจก่อนและดำเนินงานต่อไป ทำให้นักหนังสือพิมพ์หลายคนได้ตามกระแสไปทั้งๆ ที่ในความเป็นจริงแล้วอาจเพียงต้องการเปลี่ยนแปลงการปกครองประเทศเท่านั้น แต่ไม่ใช่ต้องการเป็นฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง มัลลย์เองก็เพียงต้องการประชาธิปไตยโดยไม่สนใจว่าลัทธิใดจะเข้ามาสู่ไทยบ้าง เขาไม่ได้ฝึกฝนและคิดจะเผยแพร่ลัทธิใด ๆ นอกจากประชาธิปไตยที่เขาเห็นว่าเหมาะสมกับประเทศไทยในเวลานั้น

3. อิทธิพลแนวคิดจากหนังสือและข้อเขียนจากต่างประเทศ

สังคมในเวลานั้นเป็นช่วงแห่งความสับสนอลหม่าน ผู้คนไม่แน่ใจในสภาพความเป็นอยู่ของตน อีกทั้งเป็นช่วงต่อยุคระหว่างชาวตะวันตกและตะวันออก ทำให้เกิดแนวคิดแลกเปลี่ยนความคิดกัน ข้อเขียนต่างประเทศกำลังเป็นที่นิยมแพร่หลาย มีการแปลเป็นภาษาไทยมากมาย แสดงถึงความนิยมในข้อเขียนเหล่านั้น ข้อเขียนบางชิ้นที่เป็นภาษาต่างประเทศ มัลลย์ต้องนำมาปรับพื้นฐานโดยเขียนใหม่ให้เข้ากับสังคมไทย จึงนับว่าเป็นการบุกเบิกการแปลข่าวและสารคดีในวงการหนังสือพิมพ์ไทยคนหนึ่ง⁷⁵

3.1 ความรู้ภาษาอังกฤษที่ดี ทำให้นักหนังสือพิมพ์ได้รับข้อมูลข่าวสารที่กว้างขวาง ทันเหตุการณ์และถูกต้อง -- รู้ข่าวสารใหม่ๆ มีผลต่อแนวคิดทั้งด้านการเมืองและสังคม ความคิดกว้างไกลมากขึ้น รู้จักการวิเคราะห์และประยุกต์ใช้กับสังคมไทย และมีผลต่อสไตล์การเขียนโดยนำเอามาจากต่างประเทศ แบบเสียดสีทางการเมือง ที่เล่นทีจริง

ขนิษฐา ณ บางช้าง กล่าวไว้ว่า

"คู่มือหนังสือของพ่อจะมีตำราต่าง ๆ มากมาย มีเวลาว่างเมื่อไรพ่อจะเปิดคู่มือเล่มนั้นออกมาอ่าน เอาเล่มเก่าใส่คืน พ่อจึงมีความรู้มากมาย ราวกับ Encyclopedia ของลูก เวลานั้นคู่มือวิทยากรตอบคำถามอะไร เช่น ชองนาโซค หรือ หมะหมี่ ซึ่งเหมือนกับรายการการบินไทยไซจักรวาล หรือ ไอคิว 180 ของสมัยนี้ พ่อจะตอบถูกหมดทุกคำถาม ไม่เคยที่พ่อจะตอบพลาด พ่อจึงเป็นฮีโร่ของลูกๆ บางครั้ง พ่อยังเล่าให้ลูก ๆ ฟังว่า การแก้ปัญหาบางอย่างของฝรั่ง

⁷⁵ สัมภาษณ์อุทุม ชาติบุตร, เจ้าของสำนักพิมพ์อุทุมและผู้ร่วมก่อตั้งประชามิตร-สุภาพบุรุษ, 18 มิถุนายน

สามารถนำมาประยุกต์ใช้กับไทยเราก็ได้ แต่ตอนนั้นเรายังเด็กกันก็ไม่สนใจเท่าไรนัก สนใจ
แต่ว่าฟอตอบคำถามถูกต้อง "

วิลาศ อยู่ถนอมเล่าไว้เช่นกันว่า

" สมัยก่อน พวกเราเด็ก ๆ ต้องช่วยกันทำ Index หนังสือ เพราะเพื่อคุณน้ามาลัย จะ
ค้นหนังสือ จะได้ค้นได้ง่าย หนังสือจากต่างประเทศทั้งนั้น "

3.2 ข้อเขียนจากต่างประเทศ ทำให้ได้รับรู้มุมมองที่แตกต่างไป ทำให้
ทัศนะกว้างไกลในการวิพากษ์วิจารณ์ วิจัยปัญหา ทำให้เกิดสติปัญญา และจุด
ประกายความคิดที่ดี --- รู้ข่าวสารใหม่ มีผลต่อแนวคิด ก็จะส่งผลต่อแนวคิดที่เข้าใจ
สถานการณ์และเหตุการณ์รอบตัว รู้จักคิด วิเคราะห์ ทำให้ทราบถึงปัญหาและหาวิธีแก้ไข
โดยจะแนะนำความคิดเห็นของเขาในหน้าหนังสือพิมพ์ ซึ่งเป็นความเห็นของเขาเพียงคน
เดียวต่อเหตุการณ์นั้นๆ เพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นกับประชาชนคนไทย และเกิดสไตล์การ
เขียนใหม่ วิพากษ์วิจารณ์เสียดสีที่เล่นทีจริง และการใช้ภาษาสื่ออารมณ์ในงานเขียนต่างๆ

ข้อเขียนจากต่างประเทศที่ทำให้มาลัยเกิดแนวคิดใหม่ๆ ขึ้น เห็นได้จากที่
บุศย์ สิมะเสถียร กล่าวไว้ว่า

"....คุณมาลัยริเริ่มการเขียนบางแนวจากที่ต่างประเทศเขาทำ เราก็มารู้ว่าไอ้เรื่อง
อย่างนี้มันควรจะต้องมีไหน สมัยก่อนไม่ค่อยมีสารคดีที่มาจากต่างประเทศมาก สารคดีที่
มาจากต่างประเทศ ส่วนใหญ่จะมีความรู้ใหม่ๆ ซึ่งคนเราเองไม่ค่อยสนใจกัน คุณมาลัยก็เอามา
แนะนำให้มันมีในหนังสือ แล้วเราก้ทำให้คนหันมาสนใจ อย่างสมัยก่อนมันจะไม่มีไอ้ท่านาย
อากาศ ซึ่งพิมพ์ไทยจะมีอยู่ในช่วงแรกเท่านั้น แล้วทีนี้บางเวลาเราก้มีเขียนถึงเวลาเปิดสะพาน
ให้ฝั่งธนรู้บ้างว่าเปิดเวลาไหน จะปิดเวลาไหน เป็นแนวคิดใหม่ ข้อเขียนเกี่ยวกับต่างประเทศนี้
ส่วนใหญ่คุณมาลัยใช้นามปากกานายฉันทนา....."⁷⁶

จะเห็นได้ว่าอิทธิพลจากข้อเขียนต่างประเทศนั้น ได้นำมาเล่าสู่การใช้เป็น
นามปากกา "นายฉันทนา" ซึ่งทำให้มาลัยมีคอลัมน์ใหม่ๆ ซึ่งให้ความรู้เกี่ยวกับต่าง

⁷⁶ อ่างแล้ว.

ประเทศเสมอ เช่น คอลัมน์ “รอบโลกใน 5 นาที” ในหนังสือพิมพ์ผู้นำ⁷⁷ ที่นำเรื่องที่ใกล้ตัวหรือสิ่งที่คนไทยควรรู้เข้ามาอธิบายให้ผู้อ่านได้รู้

ข้อเขียนจากต่างประเทศที่มาล้วยได้จากการอ่านนั้น ทำให้เขาเป็นผู้มีหูตากว้างไกล มีแนวคิดใหม่ๆที่จะปรับปรุงหนังสือพิมพ์ให้ดียิ่งขึ้น ไม่ว่าจะเป็นคอลัมน์ใหม่ๆ การปรับข้อเขียนหรือบทความบางอย่างให้เข้ากับสังคมไทย ล้วนแล้วแต่ทำให้มาล้วยได้ชื่อว่าเป็นผู้เริ่มต้นบุกเบิกวงการหนังสือพิมพ์คนหนึ่ง

3.3 บทประพันธ์ต่าง ๆ จากต่างประเทศ ทำให้เกิดการสร้างสรรค์การเขียนหนังสือ พัฒนาขึ้น มีรูปแบบใหม่ๆ มีความลึกซึ้งในวิธีการและแนวความคิดแปลกใหม่ที่เป็นสากล ---งานเขียนใหม่ๆจากต่างประเทศ ทำให้เขาเห็นถึงแนวคิดของนักเขียนต่างประเทศ ซึ่งเขาก็นำมาเสนอ แต่ถ้าไม่ดีก็นำเสนอและชี้แนะให้เห็นเช่นกัน อีกทั้งยังทำให้งานเขียนมีสไตล์ใหม่ๆ เกิดขึ้น ทำให้เขานำเสนอสไตล์ใหม่ๆ กับคนไทย เช่น การแปลงเรื่องราวหรือนำเหตุการณ์มาเล่าไว้ในบทความ ยกตัวอย่าง แล้วจะให้ผู้อ่านคิดเอง ซึ่งสามารถนำเหตุการณ์เหล่านั้นมาประยุกต์ใช้กับคนไทยได้

ขนิษฐา ณ บางช้าง กล่าวถึงความเป็นนักอ่านไว้ว่า

“...ตู้หนังสือของพ่อทำด้วยไม้สีดาบรรจุแน่นเอียดไปด้วยหนังสือต่างประเทศเกือบทุกชนิด มีทั้งประวัติศาสตร์ ศาสนา ปรัชญา ศิลปะ นวนิยายและเรื่องสั้น ส่วนหนังสือภาษาไทยนั้นก็ล้วนแล้วแต่เรื่องที่พ่อเขียนเอง และเรื่องที่นักเขียนคนอื่นมอบให้พ่อ ในส่วนนักเขียนที่พ่อชื่นชอบก็มี O' Henry ชาวอเมริกัน เขียนแบบมีอารมณ์ขัน เรื่องสั้นจะหักมุมจบ โดยสะท้อนใจปนเศร้าหรือผสมอารมณ์ขันด้วย ส่วน Guy de Maupassant ชาวฝรั่งเศส จะเขียนแบบเสียดสี และให้ความความซัดแย้ง มักหักมุมจบ William Somerset Maugham ก็เป็นนักเขียนชาวอเมริกันอีกคนหนึ่งที่พ่อชอบ

นอกจากนี้ยังมีงานเขียนของ Marie Corelli นักเขียนสตรีด้วย พ่อมักจะแปลงงานออกมาโดยใช้ภาษาสละสลวย อ่านแล้วรื่นหู เช่น ผู้คงแก่เรียน จาก *The Stepping Stone*, ชาติหญิง จาก *The Withering of a Rose*, ไปสวรรค์ จาก *The Distance Voice*, แก้วสาวท จาก *The Wormwood*, เตลมา แปลจาก *Thelma*, อีกทั้งพ่อยังคิดว่าควรแปลงเรื่องบางอย่างให้เข้ากับอุปนิสัยไทยๆ และวัฒนธรรมของเรา เช่น คำของคน จาก *The Sorrow of Satan* เป็นต้น”⁷⁸

⁷⁷ นายฉันทนา, “รอบโลกใน 5 นาที”, หน้า 1 (21 พฤษภาคม 2475) : 19.

⁷⁸ อ้างแล้ว.

นักเขียนต่างประเทศหลายๆ คน ทำให้มาลัยได้มีสไตล์การเขียนเช่นนั้น เรื่องสั้นส่วนใหญ่ของเขาจะจบแบบหักมุม โดยให้ผู้อารมณ์เข้าขั้นสอจดแทรกด้วยเช่นเดียวกับการเขียนของ O' Henry นอกจากนั้นแล้วยังมีการขึ้นเรื่องแบบชีวิตในวัยเด็ก โดยใช้สถานที่เปิดเรื่องก่อน สไตส์ ของ Guy de Maupassant ที่ชอบเขียนแบบเสียดสี ก็ได้นำมาสู่สไตล์การเขียนในบทบรรณาธิการของมาลัยเช่นกัน ซึ่งส่วนใหญ่มักเสียดสีเรื่องการเมือง จึงเห็นได้ว่าบทประพันธ์ต่างประเทศ ได้เป็นปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลต่อสไตล์การเขียนของมาลัยไม่น้อย รวมทั้งได้จุดประกายความริเริ่มใหม่ ๆ แก่เขาในการนำเสนออีกด้วย

4. การดำเนินชีวิตของตนเองและครอบครัว

มาลัย ชูพินิจ ได้แต่งงานกับสงวน จันทรังสิห์ ซึ่งรู้จักกันเมื่อมาลัยเป็นครูสอนวิชาภาษาอังกฤษอยู่ที่โรงเรียนรวมการสอน และสงวนไปเรียนพิเศษอยู่ในวันที่ 1 พ.ย. 2479 มีบุตรธิดา 5 คน คือ

- สุดศุ ชูพินิจ นิติศาสตร์บัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- กิตติ ชูพินิจ รัฐศาสตร์บัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ชนิษฐา ณ บางช้าง ศิลปบัณฑิต (โบราณคดี) มหาวิทยาลัยศิลปากร
- โสมนัส ชูพินิจ อักษรศาสตร์บัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- สมภาพร ชูพินิจ ศิลปศาสตร์บัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ชีวิตครอบครัวของมาลัย เป็นชีวิตครอบครัวใหญ่ มีคนอยู่อาศัยมากมายหลายคน บางคนเป็นญาติมาเรียนหนังสืออยู่ รวมไปถึงเพื่อนฝูงของบุตรชายและบุตรสาว ทำให้สนิทสนมคุ้นเคยกันเหมือนญาติสนิท

4.1 ครอบครัวใหญ่เป็นบ้านเปิด จึงมีผู้คนอยู่อาศัยไปมามากมาย ทำให้ได้สังเกตพฤติกรรม บุคลิกลักษณะ และวิถีชีวิตของบุคคลเหล่านั้นได้อย่างใกล้ชิด เป็นประโยชน์ในการประพันธ์และการวินิจฉัยบุคคล ---แนวคิดโดยเฉพาะด้านสังคม ส่งผลต่อแนวคิดโดยเฉพาะด้านสังคมที่มีการกระทำระหว่างกัน วิถีชีวิตคน โดยมาลัยจะสังเกตและจินตนาการ นำมาสู่การนำเสนอข้อเขียนของเขาในงานเขียนแบบต่างๆ เนื่องจากคนในบ้านมีหลายกลุ่ม หลายวัย เมื่อพบปะพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันก็

จะได้ทราบถึงความคิดเห็นของคนในวัยนั้น และเมื่อนำมาเขียนนวนิยาย เขาก็นำแนวคิดของคนวัยเหล่านั้นที่มองสังคมและการเมืองมาใส่ไว้ด้วย

ไพบุลย์ อรรถยุติ เพื่อนของกิตติ ชูพินิจ ซึ่งเป็นหนึ่งในผู้เคยอยู่ที่บ้านมาลัย กล่าวไว้ว่า

“คุณน้ามาลัยเคยให้คำแนะนำกับฉลาด วงษ์ประเสริฐ ถึงการเขียนนวนิยายหรือบทความลงในหนังสือชุมนุมวรรณศิลป์ของจุฬาฯ บางครั้งเขียนเสร็จก็ให้ถือเอาไปให้ดู พอคุณน้าดูแล้วก็จะแนะนำให้มาแก้ไขหรือติชมต่างๆ แต่ก่อนกิตติชอบพาเพื่อน ๆ ไปบ้าน พวกนักเขียนนักกลอนของจุฬาฯ จะรู้จักคุณน้าทุกคน อย่างอำพล สุวรรณธาดา นภาลัย ฤกษ์ชนะ อธิยา สุตบรรทัด”⁷⁸

การที่มีคนในบ้านมากมายเช่นนี้ ทำให้มาลัยได้ประโยชน์จากการสังเกตพฤติกรรมของคนในบ้านเป็นส่วนใหญ่ แล้วนำมาผูกเป็นนวนิยายหรือข้อเขียนในคอลัมน์ต่างๆ ที่ให้ทั้งแง่คิดและปรัชญาในการดำรงชีวิต เช่น คอลัมน์ ป.ล. คอลัมน์ครอบครัว เป็นต้น

4.2 ภรรยาเป็นผู้หญิงเข้มแข็งอดทนและจิตใจงดงาม จึงเป็นแบบฉบับตัวละครในบทประพันธ์ และบทความต่าง ๆ ที่สนับสนุนยกย่องบทบาทของสตรี และความเสมอภาคทางเพศ--แนวคิดโดยเฉพาะด้านสังคมที่เห็นถึงสิทธิเสรีภาพของสตรีเก่งเป็นผู้เคียงข้างสามีทั้งยามทุกข์ยาก และยามสุข ทำให้ชีวิตครอบครัวราบรื่นเมื่อเห็นตัวอย่างจากภรรยา จึงคิดว่า สิทธิสตรีถูกละเมิดไม่ได้ ก่อให้เกิดความนับถือ สังเกตและจินตนาการ จึงนำเสนอในงานเขียนของเขา

ในสมัยก่อน การรับสตรีเข้าทำงานเป็นเรื่องที่ค่อนข้างยาก มาลัยเองก็มีแนวคิดเช่นนี้ แต่ทว่า จากการที่ครอบครัวของเขาเป็นปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลให้เขาเข้าใจผู้หญิงมากขึ้น จนกลายเป็นอุปนิสัย ซึ่งก็ทำให้เขาเปิดใจกว้างเรื่องเสรีภาพของมนุษย์ไม่ว่าจะเป็นเพศใดก็ตาม

แนวคิดด้านสังคมในการส่งสอนคุณธรรมต่างๆ ของมาลัยนั้น ได้แบบอย่าง

⁷⁸ สัมภาษณ์ไพบุลย์ อรรถยุติ, เพื่อนกิตติ ชูพินิจ .

จากสงวน ชูพินิจ ผู้เป็นภรรยาที่ได้ร่วมทุกข์ร่วมสุขตลอดมาไม่ว่าจะเกิดเหตุการณ์ต่างๆ ที่ทำให้ต้องออกจากงานไปทำสวนมะพร้าวที่พندق ชุมพร หรือไปทำไร่ถั่วเหลืองที่หัวหินก็ตาม สงวนก็คอยเป็นกำลังใจตลอดมา จนทำให้มาลัยได้แนวคิดการดำรงชีวิต หลักในการครองชีวิตคู่ ซึ่งนำมาสู่แนวคิดด้านสังคม คนที่มีความสุขในชีวิตก็จะทำให้ชีวิตสังคมเป็นสุข เพราะสังคมนั้นจะต้องเริ่มจากในบ้าน ในครอบครัว นั่นเอง

ชีวิตครอบครัว เป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุด ที่ทำให้มาลัยมีแนวคิดในการช่วยเหลือผู้อื่น แบบฉบับใกล้ตัวที่เป็นสื่อให้มาลัยได้หยิบยกมาเป็นแนวคิดต่อการเขียนหนังสือของเขาก็คือ สงวน ชูพินิจ ผู้เป็นภรรยา ซึ่งเป็นผู้มีน้ำใจเมตตากรุณาและเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ นอกจากแก่คนในบ้านแล้ว ยังมีแก่บุคคลภายนอกด้วย ดังที่วิลาศ อยู่ถนอมเล่าไว้

“ บางครั้ง คุณนำเห็นหน้าเราจ้อย ๆ เพราะจะต้องเสียค่าเทอมแล้ว แต่ชานนิตทางบ้านยังไม่มา คุณนำก็จะเรียกไปตาม แล้วก็ส่งเงินให้ไปลงทะเบียนเรียนทันทีโดยไม่พูดอะไรมาก ”⁸⁰

“ ที่บ้านมีคนไปมาหาสู่มาก และอยู่กันเหมือนญาติ ไม่ว่าจะเพื่อนฝูงของใครมาก็ตาม ถ้ามีกับข้าวอะไรที่รู้ว่าใครชอบแล้ว คุณนำจะสั่งให้ตักใส่ถุงเอากลับบ้านด้วย ”⁸¹

“ แม่เป็นคนใจดีมาก และก็ทำให้บ้านเราเป็นที่เกรงใจรักใคร่ของทุกคน ครั้งหนึ่งเรียกขานเล็งรับซื้อของเก่าเข้ามาเอาของหลังแม่ตายแล้ว แทนที่ลุงแก่จะซื้อกระดาษหรือเก็บขวด กลับยืนมองหน้ามองหลังทั้งบ้าน แล้วก็ถามว่านี่บ้านคุณนายสงวนหรือเปล่า พอรู้ว่าใช่ก็เล่าว่า เมื่อแม่รู้ว่าแก่ไม่มีข้าวกิน ก็ให้เด็กในบ้านแบกข้าวสารไปให้แกทั้งถัง ”⁸²

“ เรื่องในบ้านคุณนำผู้หญิงจะจัดการ คุณนำผู้ชายไม่ค่อยพูด แต่จะสั่งทางคุณนำผู้หญิงถ้าต้องการอะไร ตั้งแต่อยู่มาในบ้าน คุณนำผู้ชายเคยพูดด้วย 2 ประโยคเท่านั้น ”⁸³

⁸⁰ สัมภาษณ์วิลาศ อยู่ถนอม, ผู้เคยอาศัยในบ้าน..

⁸¹ สัมภาษณ์วิจิตร แก้วกระจ่าง, ผู้เคยอาศัยในบ้าน.

⁸² สัมภาษณ์ชนิษฐา ณ บางช้าง, บุตรสาวมาลัย ชูพินิจ.

⁸³ สัมภาษณ์บัณฑิต ชูนิกราย, เพื่อนกิตติ ชูพินิจ.

“คุณป้าเป็นคนเอื้อเฟื้อ ใจดี ใครเดือดร้อนเข้ามาหาเป็นไม่ผิดหวัง คนขายถ่านไม่มี
เงินซื้อนมให้ลูกก็มาหา ลูกเจ๊กขายปลาซูไม่สบาย ก็คุณน้าทั้งนั้น”⁸⁴

จากจุดนี้เองที่ทำให้มาลัย เห็นถึงความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อคนอื่น จึงทำให้
มาลัยได้นำแนวคิดด้านสังคมนี้มาเขียนบอกให้คนอ่านรับรู้ถึงคุณธรรมที่มาลัยต้องการนำ
เสนอ

นอกจากนี้แล้ว มาลัยยังได้นำภรรยาของเขามาเป็นแบบในการสะท้อน
ความเป็นผู้หญิงเก่งอีกหลายอย่าง แม้ว่าผู้หญิงของมาลัยในข้อเขียนจะดูทันสมัยกว่าในยุค
นั้นที่สตรียังมีการจำกัดอยู่ แต่งานเขียนของเขาหลายต่อหลายชิ้นได้สะท้อนความ
เก่งของผู้หญิงว่าสามารถเป็นช่างที่เดินด้วยเท้าหน้าไปพร้อมๆ กับสามีได้

บางครั้งการตอบปัญหาชีวิตของมุสตี ซึ่งเป็นคอลัมน์หนึ่งซึ่งโด่งดังมากใน
อดีต ก็มาจากการที่เขาได้ล่วงรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้หญิงว่า แม้จะเก่งแสนเก่งเพียงใด
ก็ยังคงอาศัยความแข็งแกร่งจากเพศชายอยู่นั่นเอง แล้วผู้หญิงส่วนใหญ่ในนวนิยายของ
เขาจะเป็นนักสู้ เช่นเดียวกับสงวน ชูพินิจ ดังที่ชนิษฐา ณ บางช้าง กล่าวไว้ว่า

“แม่เป็นคนที่ย่อนโยน ภายนอกดูเหมือนอ่อนแออบบาง แต่จริงๆ เข้มแข็งมาก เป็น
คนพูดง่าย ตรงไปตรงมา ตัดสินใจแน่วแน่ แต่ถึงอย่างไรก็ยังยกให้พ่อเป็นใหญ่ ทำให้พ่อมี
ความรู้สึกว่าตัวเองเป็นหัวหน้าครอบครัว”⁸⁵

**4.3 ครอบครัวที่อบอุ่นและมีความเข้าใจกัน ทำให้มีเวลาสร้างสรรค์
งานที่ดีและทำงานหนังสือพิมพ์ได้ผลเป็นจำนวนมาก** --- การที่ครอบครัวสงบทำให้
มีสมาธิในการเขียนเรื่องต่างๆ ได้ดี เพราะไม่มีเรื่องกวนใจ ก่อให้เกิดอารมณ์สุนทรีย์สร
สร้างงานเขียนได้หลากหลายประเภทและหลายสไตล์ อีกทั้งสะท้อนคุณลักษณะนัก

⁸⁴ สัมภาษณ์ณฉลาด วงษ์ประเสริฐ, เพื่อนกิตติ ชูพินิจ.

⁸⁵ อ่างแล้ว.

หนังสือพิมพ์ คือ ต้องอ่านมาก เขียนมาก ครอบครัวจึงต้องเข้าใจจุดนี้ เช่นเดียวกับครอบครัวของมาลัยที่เข้าใจถึงงานของเขา

งานเขียนคอลัมน์ส่วนใหญ่ นั้น มาลัยได้แนวคิดต่างๆจากชีวิตครอบครัว รวมไปถึงประสบการณ์จากผู้ใกล้ชิดบ้าง จึงทำให้เขามีมุมมองใหม่ๆ ถึงแม้ว่าบางครั้งอาจเป็นเรื่องส่วนตัวไปบ้าง ดังเช่น เขียนถึงลูกชายคนโตในคอลัมน์ "ข้อคิดของม.ซูพินิจ" หรือ เก็บพฤติกรรมของลูกสาวคนเล็กมาเขียนเป็นตัวเอกในนวนิยายเรื่องสุดท้ายคือ "แก้วตา"⁸⁶

ชีวิตครอบครัวที่เป็นสุขได้ก่อให้เกิดอารมณ์สุนทรีย์ ซึ่งมีผลต่อสไตล์การเขียนเช่นกัน ดังเห็นได้จากที่ขนิษฐา กล่าวไว้ว่า

"เมื่อก่อนเรามีบ้านที่พัทธา ก็ไปกันจนเมื่อ บางครั้ง 4-5 ทุ่มเขียนต้นฉบับเสร็จ พอก็ปลุกลูกๆ ให้ตื่นแล้วขับรถไปกัน โดยไม่มีใครนึกสนุกเลยเพราะว่างมาก ขับรถไปกันเรื่อย ๆ แวะกินอะไรที่เมืองชลก็สองยามแล้ว พอถึงสะพานข้ามแม่น้ำบางปะกงพอก็จอดรถ สมัยนั้นรถราไม่ได้มากมายเหมือนเดี๋ยวนี้ นาน ๆ จะมีรถผ่านมาสักคัน แล้วพอก็จะเรียกลูกๆ ให้ลงไปดูว่า น้ำในแม่น้ำบางปะกงสวยแค่ไหน ไร่เราก็ว่างมากไม่เห็นสวยเลย แต่พอก็บรรยายจนทำให้นึกภาพออกมาได้"⁸⁷

4.4 ครอบครัวที่ไม่มีปัญหา ทำให้รู้สาเหตุของปัญหาครอบครัวทำให้เขียนงานสร้างสรรค์เกี่ยวกับเรื่องราวของครอบครัว เพื่อสังคมได้อย่างมีเหตุผลสมจริงและน่าเชื่อถือ --- เมื่อครอบครัวไม่มีปัญหา มาลัยก็อยากทราบปัญหาว่าปัญหาใดที่ไม่เกิดขึ้นกับตน จึงทำให้เขานำเสนอแนวคิดอีกด้านที่ไม่ได้เกิดขึ้นกับเขา ทำให้มีผลต่อสไตล์ การเขียนที่เขาเสนอมุมมองทั้ง 2 ด้าน ด้านที่ดีและไม่ดี อีกทั้งยังส่งผลต่อคุณลักษณะนักหนังสือพิมพ์ที่ต้องมีความยุติธรรม มองใครต้องมองทั้ง 2 ด้าน

ชีวิตครอบครัวของมาลัย ได้เป็นปัจจัยอันหนึ่งต่อแนวคิดด้านสังคมและสไตล์การเขียนของเขา อีกทั้งยังส่งผลต่อลูกชายลูกสาวดังที่พอใจ ชัยะเวทกุลกล่าวไว้ว่า

⁸⁶ สัมภาษณ์ขนิษฐา ณ บางช้าง, บุตรสาวมาลัย ซูพินิจ.

⁸⁷ อ่างแล้ว.

“ บทพิสูจน์หนึ่งของครุมาลัยก็คือว่า ถ้านักหนังสือพิมพ์ไม่จริงจัง จะถ่ายทอดแนวคิดต่าง ๆ และสไตล์การเขียนให้ถูกหลานได้อย่างไร ทายาทของเขา 2 คน สุกต-แดง กับ กิตติ -น้อย จะมาอยู่ในวงการหนังสือพิมพ์ได้อย่างไร กิตตินะ เขาเป็นประธานสมาพันธ์นักหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทยคนแรกและนายกสมาคมนักหนังสือพิมพ์ถึง 2 สมัย ปกติเขาต้องเป็นนายกสมาคมก่อนจึงเป็นประธานสมาพันธ์นักหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทยได้ ถ้าพ่อไม่จริงจัง จะถ่ายทอดมาถึงลูกหรือ ? อีกทั้งสุกตยังเข้าสู่วงการโทรทัศน์ด้วย ส่วนนิค - ชนิษฐา ก็ เป็นนักเขียนใช้นามปากกาสมัยก่อนนี้โด่งดัง แต่อยู่ ๆ ก็หายไป น่าจะกลับมาเรียกชื่อคืน ”^{๘๘}

คำว่าครอบครัวในความหมายของมาลัยนั้น ไม่ได้หมายถึงแค่ชีวิตในวัยหนุ่มของเขาเท่านั้น แต่ยังหมายถึงชีวิตในวัยเด็กด้วย หลายครั้งที่มาลัยมักจะเอาเรื่องราวชีวิตชนบทของครอบครัวในวัยเด็กมาเล่าเป็นคติเตือนใจ รวมทั้งสะท้อนสภาพสังคมชนบทในยุคนั้นด้วย ตลอดจนนำมาผูกเป็นนวนิยาย เช่น ต่อมหาราช หรือมักเขียนเล่าเรื่องในคอลัมน์ต่างๆ ที่เขียน เช่น คอลัมน์ ป.ล.

สภาพชีวิตวัยเด็กของมาลัย เป็นการสะท้อนชีวิตในชนบทอันเรียบง่าย มีความสุขสงบและสวยงามตามธรรมชาติ จุดนี้เองที่มาลัยนำมาถ่ายทอดแนวคิดด้านสังคมของเขาถึงความเมตตากรุณา ความมีน้ำใจ มีคุณธรรม ความเสียสละ ความอดทน ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และความเอื้ออาทร โดยดำรงอยู่ในศีล 5 ตามหลักพุทธศาสนา

สรุปได้ว่า ครอบครัว เป็นปัจจัยหนึ่งที่สำคัญและมีอิทธิพลต่อแนวคิดของมาลัยในการดำรงชีวิตในสังคม คือ ความอดทน มาลัยเองก็นำแนวคิดเรื่องความอดทนต่อเรื่องต่างๆ มาใส่ในนวนิยายและเรื่องสั้นอันหลากหลายของเขาด้วย

5. การศึกษาและประสบการณ์ชีวิต

การศึกษาในระบบของมาลัยนั้น ได้ศึกษาเพื่อจะเป็นครู แต่เพราะความรักในหนังสือพิมพ์ จึงเป็นจุดหักเหให้เขามาสู่วงการหนังสือพิมพ์ การที่เขาได้เรียนรู้ถึงวิชาชีพครู เขาจึงเข้าใจในจิตวิทยาของคนประเภทต่างๆ ซึ่งเป็นผลดีต่อการเขียนของเขา ในข้อเขียนหลากหลายของเขา ผู้อ่านจำนวนมากได้เข้าใจถึงสิ่งที่เขาเขียน รวมไปถึงเข้า

^{๘๘} สัมภาษณ์พ่อใจ ชัยะเวฬุ , นักหนังสือพิมพ์อาวุโส .

ใจถึงจิตใจของคนประเภทต่างๆ ด้วย เมื่อสังคมมีความเข้าใจต่อกันมากขึ้น ก็ไม่เกิดความแตกต่างแบ่งแยกในสังคมขึ้น

5.1 ความขยันหมั่นอดทนในการศึกษา ทำให้ได้พัฒนาตนเองไปในทางที่ดี และกว้างขวางในวงการเขียน และสังคมของนักหนังสือพิมพ์—อ่านมาก ขยันมาก เป็นพหูสูตร ทำให้แนวคิดของเขากว้างไกล และสามารถโยงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในขณะนั้นเข้ากับเหตุการณ์รอบๆ ตัว

เอื้อ บุษปะเกศ หงสกุล กล่าวไว้ว่า

“คุณมาลัย เป็นเพื่อนกับผม ที่สนิทกันเพราะเราจน เป็นนักเรียนที่ขยันและหมั่นหนังสือ เราสองคนไม่มีรองเท้าสวม ทั้งๆ ที่นักเรียนฝึกหัดครูสมัยนั้นเป็นนักเรียนชั้นสูง ใครมาโรงเรียนก็ใส่รองเท้าและถุงเท้ากันหมด ทำให้เราสองคนสนิทกันมาก ใครคนหนึ่งเขียนสุภาษิตฝรั่งว่า ความยากจนเป็นพรอันประเสริฐ เราสองคนชอบมาก ทำให้เราสองคนขยันเรียน การบ้านที่ให้ไปไม่มีขาดส่ง ครูออกปากชมอยู่เสมอ ขณะนั้นเราเพิ่งอายุ 17 ปี ก็เป็นครูกันแล้ว”⁹⁰

จากคำกล่าวข้างต้น แสดงให้เห็นถึงความขยันอดทนของมาลัยในการเรียนหนังสือ มาถึงการเขียนหนังสือ กระทั่งได้ทำหนังสือพิมพ์ในเวลาต่อมา จนลาออกจากราชการ

เนื่องจากการศึกษาเล่าเรียนในสมัยนั้นเป็นระบบอัตนัย ต้องมีการบรรยายในการตอบคำถามข้อสอบ จึงทำให้นักเรียนในยุคนั้นใช้ภาษาได้สละสลวย⁹⁰ มาลัยก็เป็นเช่นนั้น เมื่อมาทำหนังสือพิมพ์ จึงทำให้ถ้อยคำสำนวนที่ใช้ในการเขียนรื่นหูน่าอ่าน

นิสัยที่สำคัญที่สุดของนักหนังสือพิมพ์ คือ การอ่าน เห็นได้จากที่ บุศย์ สิมะเสถียร กล่าวไว้ว่า

⁹⁰ ระหว่างชีวิตของมาลัย ชูพินิจ, หน้า 72.

⁹⁰ สัมภาษณ์อุดม ชาติบุตร, เจ้าของสำนักพิมพ์อุดมและผู้ร่วมก่อตั้งประชามิตร-สุภาพบุรุษ, 18 มิถุนายน 2542.

“คุณมาลัย ชอบแวะไปดูหนังสือใหม่ๆ ทั้งต่างประเทศและในประเทศ เพื่อให้เกิดความคิดที่จะนำมาวิเริ่มในหนังสือพิมพ์ ซึ่งการอ่านนี้นำไปสู่การเขียน ยิ่งอ่านมากก็ยิ่งเขียนมาก หลากหลายมากขึ้น ทำให้รอบรู้มาก สมัยก่อนนั้นคนรอบรู้ทั้งต่างประเทศและในประเทศมันหายาก ที่จะเขียนแล้วให้คนอ่านรู้เรื่อง แล้วก็ถูกใจ มันก็ต้องไปลงที่คุณมาลัยทุกที”⁹¹

มาลัยเองก็ได้กล่าวถึงตัวเขาไว้ในงานเขียนเช่นกันว่า

“เป็นโชควาสนาของฉันอย่างหนึ่งที่มีนิสัยชอบการอ่านมาตั้งแต่เด็ก อ่านโดยไม่ถือว่าเป็นหนังสือชนิดใด มันอาจจะเป็นพระอภัย ของสุนทรภู่ มันอาจจะเป็นกลอนเสภาขุนช้าง ขุนแผน และพระราชนิพนธ์ทั่วไป มันอาจเป็นเรื่องผจญภัยอย่างของเอช ไรเตอร์ แฮกการ์ด มันอาจจะเป็นเรื่องนักสืบอย่างของคองแนล ดอยล์ หรือเทพนิยายของกริมม์และแอนเดอร์สัน ตลอดจนหนังสือบางเล่มที่ถือกันว่าไม่ควรอ่าน.... แต่การอ่านจิปาทะเช่นนั้นเอง ทำให้ฉันได้มีความรู้และความชำนาญพอที่จะวินิจฉัยได้ว่าควรอ่านอะไรในภายหลัง”⁹²

ซึ่งแนวคิดเกี่ยวกับการอ่านของมาลัยนี้ได้ถ่ายทอดมาสู่บุตรธิดาด้วยเช่นกัน
ขนิษฐา ณ บางช้าง เล่าว่า

“พ่อไม่เคยจำกัดสิทธิ์การอ่านหนังสือของลูกๆ เลย เรารู้จัก พล นิกร กิมหงวน หรือ ชีพ ชูชัย เท่าๆ กับมาตามโบวารี หรือริเบก้า หรือซูริกเลดีแซตเดอเลย์”⁹³

5.2 การที่ได้ศึกษาวิชาครูและทำงานอยู่ระยะหนึ่ง ทำให้รู้วิธีการที่จะถ่ายทอดสื่อสารความคิดเห็น รู้หลักจิตวิทยาในการวิพากษ์วิจารณ์ ทำให้ข้อเขียนมีความสุขุมนุ่มนวลเป็นกลาง มีความยุติธรรม และเสนอแนะในเชิงสร้างสรรค์—ความเป็นครูของมาลัย ทำให้เขาต้องใจเย็น มีความจริงใจ มีความยุติธรรม รู้จักการอธิบาย การสอน รู้จิตวิทยาที่จะทำให้คนคล้อยตาม ปฏิบัติตามเขาต้องการ ทำให้ส่งผลต่อสไตล์การเขียนที่เนิบๆ ซึ่งผลดีผลเสียเหมือนการสอน ทั้งยังส่งผลต่อคุณลักษณะนักหนังสือพิมพ์ ที่ต้องจริงใจ มีความยุติธรรม

⁹¹ อ่างแล้ว.

⁹² ม. ชูพินิจ, “ป.ล.”, ประชามิตร - สภาพบุรุษ 1 (14 กุมภาพันธ์ 2486) : 5.

⁹³ อ่างแล้ว.

กุหลาบ สายประดิษฐ์ กล่าวไว้เช่นกันว่า

“เวลานั้น มาลัย ชูพินิจ ดูเหมือนยังรับราชการเป็นครูอยู่ แต่ก็มาลุ่มหลงกับการแต่งหนังสือ จนแทบไม่มีแก่จิตแก่ใจจะไปสั่งสอนเด็ก ในที่สุดความลุ่มหลงนั้นก็ชักนำไปเลือกกระทำในสิ่งที่ตนทั่วไปไม่เลือก คือ ไล่ลาออกจากราชการอันมีรายได้เป็นกำหนดแน่นอน มาร่วมความคลั่งหนังสือด้วยกัน มาร่วมการใช้จ่ายด้วยกัน ซึ่งถึงแม้ว่าจะตู่ฟุ่มเฟือย แต่ก็หมดไปด้วยการกินและไม่มีหลักฐานอะไรแน่นอน”^{๑๔}

จะเห็นได้ว่าการที่มาลัย ประกอบอาชีพครูมาก่อน เขาจึงมีสไตล์การเขียนแบบบอกเล่าผสมกับการสั่งสอนและตีความ ซึ่งเป็นลักษณะอย่างหนึ่งของอาชีพครู อีกทั้งอาชีพครูนอกจากจะต้องเข้าใจเรื่องที่ต้องการอธิบายแล้ว ยังต้องรู้ถึงกลวิธีการอธิบายให้ลูกศิษย์เข้าใจ มาลัยจึงใช้จุดนี้มาเขียนจนเป็นสไตล์ของเขาซึ่งยากที่ใครจะเขียนได้เหมือน อีกทั้งการใช้สำนวนภาษาไทยในสมัยก่อนนั้นเคร่งครัดต่อการใช้ภาษาให้ถูกต้องตามหลักไวยากรณ์และถูกต้องตามหลักภาษาไทย จึงทำให้ข้อเขียนของมาลัยไพเราะสละสลวยด้วยสำนวนภาษาเป็นที่คุ้นเคยของผู้อ่าน แม้ว่าในยุคต่อมาซึ่งจอมพล ป. พิบูลสงครามเป็นนายกรัฐมนตรี มาลัยต้องหยุดเขียนไประยะหนึ่ง เนื่องจากเขาไม่เห็นด้วยกับการใช้ภาษาที่วิบัติ ตามแนวคิดลัทธิชาตินิยม

5.3 การศึกษาที่เกิดจากประสบการณ์ต่าง ๆ ในชีวิต ทั้งด้านงาน

หนังสือพิมพ์และอาชีพบางประเภท ทำให้เกิดความรู้จริง ถูกต้อง รู้ข้อผิดพลาด วิธีการแก้ไขปัญหา และเกิดแนวคิดที่กว้างขวาง กว้างไกล ทันสมัย --- ประสบการณ์ในด้านต่าง ๆ มาลัยสามารถโยงโยมาสู่แนวคิดที่เกิดขึ้นกว้างขวาง และรู้ข้อผิดพลาดเพื่อจะไม่กระทำอีก รู้จักการอดทน รอบคอบ สุขุม รู้จักกาลเทศะว่าตนต้องมีชีวิตอยู่เพื่อช่วยเหลือสังคม

ในด้านการศึกษาวิชาหนังสือพิมพ์จากประสบการณ์ มาลัยได้รับจากหม่อมเจ้าวรรณไวทยากร วรวรรณ หรือพระเจ้าวรวงศ์เธอกรมหมื่นนราธิปพงศ์ประพันธ์ซึ่งทรงริเริ่มการทำหนังสือพิมพ์ประชาชาติขึ้น มาลัยได้เข้ามาทำงานในประชาชาติ ซึ่งถือว่าเป็นหนังสือพิมพ์ที่ดีที่สุดในยุคนั้น ทำให้ได้รับการส่งเสริมให้รู้จักโลกหนังสือพิมพ์มากขึ้น

^{๑๔} บันทึกของกุหลาบ สายประดิษฐ์ที่ได้จากชนิด สายประดิษฐ์.

กว่าเดิม โลกทัศน์ของมาลัยก็เพิ่มมากขึ้นด้วย เพราะการทำหนังสือพิมพ์ต้องติดตามข่าวสารบ้านเมืองอยู่เสมอ เพื่อจะได้นำเสนอแก่คนอ่านโดยถูกต้องตามข้อเท็จจริง

สาส์นสหายเป็นหนังสืออีกเล่มหนึ่ง ซึ่งทำให้มาลัยรู้จักฝึกหัดทำหนังสือพิมพ์และได้พบความล้มเหลวอีก เช่นเดียวกับหนังสือพิมพ์ “ไทยใต้” แต่แหล่งที่มาลัยได้เรียนรู้และซึมซับเข้าสู่วงการหนังสือพิมพ์อย่างเต็มตัว ก็คือ ประชาชาติ ดังที่เขากล่าวไว้ว่า

“ประชาชาติเป็นมหาวิทยาลัยในการทำหนังสือพิมพ์ของพวกเรา มหาวิทยาลัยที่ได้จากความชำนาญ ได้จากการต่อสู้ ตื่นรน และการปาเพ็ญกรรมกิจของหนังสือพิมพ์ตามความหมายของมัน ถ้าหากพวกเราคนใดจะได้คิดว่า ชีวิตที่ผ่านการประพันธ์และอ่านหนังสือพิมพ์ที่ต่างๆ มา จะได้ทำให้เราเป็นนักหนังสือพิมพ์โดยเต็มครบแล้ว ความเข้าใจนั้นเป็นอันผิดก่นัดเมื่อเราเริ่มงานที่ประชาชาติโดยได้อยู่ใกล้ชิดกับพระองค์ท่านซึ่งเราเรียกกันว่า ท่านอาจารย์ ทุกคน”⁹⁵

นอกจากนั้น มาลัยยังได้กล่าวถึงบทเรียนแห่งชีวิตที่เขาได้รับจากประชาชาติ

“ในชีวิตการทำงานของข้าพเจ้า สมัยที่ได้มีความรู้และประสบการณ์มากที่สุดและอบอุ่นที่สุด เพราะมีที่พึ่งสำหรับจะศึกษาหาความรู้ที่ถูกหลักวิชาในนานสาขานั้น และการครองชีวิตได้แก่ช่วงระยะเวลา 7 ปี ที่ประจำทำงานอยู่กับหนังสือพิมพ์ประชาชาติของเสด็จในกรมฯ ระหว่าง พ.ศ.2475 ถึง พ.ศ.2481 เสด็จในกรมฯ เป็นทั้งครู เป็นทั้งผู้ปกครอง และเป็นผู้ชี้ช่องทางที่ถูกในการแก้ไขปัญหาของการทำงานและปัญหาชีวิต ซึ่งช่วยให้ข้าพเจ้าฝ่าฟันอุปสรรคทั้งหลายแหล่มาได้ จากความไม่มีและไม่เป็นอะไร มาจนกระทั่งถึงอย่างที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน

พวกเราซึ่งดำเนินงานของหนังสือพิมพ์ประชาชาติ เวลานั้นยังหนุ่มและใหม่ต่องาน อาจจะผ่านหนังสือพิมพ์รายวันทีนั้นว่าสำคัญสำหรับยุคนั้นตามสมควรมา 2-3 ฉบับ มีศรัทธาและอุดมการณ์อันแรงกล้าในงานหนังสือพิมพ์อยู่เป็นทุนเดิม แต่ก็ไม่ต่างอะไรกับนักศึกษาที่เพิ่งย่างเข้าสู่มหาวิทยาลัย ฉะนั้นความบกพร่องและความผิดพลาดจึงมีอยู่มาก แต่จากความผิดพลาดเหล่านั้นเองที่ข้าพเจ้าได้รับบทเรียนและการอบรมจากเสด็จในกรมฯ ซึ่งยึดถือเป็นหลักปฏิบัติต่อมาไม่ว่าจะเกี่ยวกับการงานหรือการครองชีวิต”⁹⁶

⁹⁵ เรียมเอง, “คำปราศรัย”, ประชามิตร-สุภาพบุรุษ 1 (21 มีนาคม 2481) : 5.

⁹⁶ มาลัย ชูพินิจ, “ใต้ประตอานจากเสด็จในกรมฯ”, ชุมนุมนิพนธ์เพื่อถวายพระเกียรติแด่พลตรีพระเจ้าวรวงศ์เธอกรมหมื่นนราธิปพงศ์ประพันธ์ (พระนคร : โรงพิมพ์พระจันทร์, 2507), หน้า 301.

จะเห็นได้ว่า ประชาชาติเป็นแหล่งที่มาลัยได้ความรู้ในศาสตร์หนังสือพิมพ์อย่างแท้จริง รวมทั้งแนวคิดต่างๆ ไม่ว่าจะเรื่องงาน การดำเนินชีวิต ได้ส่งผลต่อเขาทั้งหมด รวมทั้งชีวิตการศึกษาในวัยเด็ก ที่ทำให้มาลัยอดทนต่อการทำงาน การใช้ภาษาที่สละสลวย ไพเราะ เป็นตัวของตัวเอง ส่งผลให้มาลัยใช้ชีวิตอยู่ในวงการหนังสือพิมพ์ได้อย่างราบรื่นตลอดมา ควบคู่กับใจรักในอาชีพนี้ ประกอบกับเคยเรียนวิชาครูมา จึงได้นำศาสตร์ของวิชาชีพครูมาผสมผสานประยุกต์ใช้กับศาสตร์ของหนังสือพิมพ์ ซึ่งเห็นได้จากข้อเขียนของมาลัยที่มีความอ่อนโยน สั้นสอนโดยละมุนละม่อม ไม่รุนแรง⁹⁷ ทำให้มาลัยมีความแตกต่างจากนักหนังสือพิมพ์คนอื่นๆ

ประสบการณ์ชีวิตที่เขาได้จากประชาชาติ ส่งผลให้เขามีแนวคิดต่อการดำเนินชีวิตในสังคมมากขึ้น จากประชาชาติมา ความคิดของเขาแตกฉานขึ้น ว่าควรมีความรักต่อเพื่อนมนุษย์ มีคุณธรรมต่างๆ ซึ่งนำเสนอออกมาในงานเขียนหลากหลาย ทั้งหมดนี้ได้สะท้อนถึงคุณลักษณะนักหนังสือพิมพ์ที่มีจริยธรรม มีเสรีภาพ และความเป็นไท อันเป็นรากฐานของการเป็นนักหนังสือพิมพ์ที่ดีในเวลาต่อมา

แม้มาลัยอาจไม่ได้เล่าเรียนสูงนักเหมือนนักหนังสือพิมพ์หลายๆคนในสมัยนี้ แต่จากประสบการณ์ที่สั่งสมมานั้นทำให้เขามีความรู้กว้างขวาง เข้าใจโลก และอธิบายปรัชญาชีวิตได้ดี ดังเช่นประยงค์ อนันทวงศ์ ลูกศิษย์คนหนึ่งในภาควิชาวารสารศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ กล่าวว่า

*"ครั้งหนึ่งในการที่เราแพ้เขมร เรื่องการตัดสินใจคดีเขาพระวิหาร แล้วเราไม่ได้รับความยุติธรรม อาจารย์มาลัยเอาจุดนี้มาพูดในชั้นเรียน ปลอดภัยว่าคงมีวันของเราบ้าง....ที่ประทับใจอีกอย่างคือ ความรู้และโลกทัศน์ของอาจารย์นั้นไม่เคยอยู่นิ่งเลย มักศึกษาหาความรู้ตลอด ในชั้นเรียน อาจารย์มักเอาเรื่องใหม่ๆ มาเล่าเสมอให้นักศึกษาได้คิด"*⁹⁸

และเมื่อมาอยู่ที่พิมพ์ไทย มาลัยก็ได้ใช้ประสบการณ์ต่าง ๆ ที่เขาได้มา มาทำให้ชื่อพิมพ์ไทยติดตลาด ซึ่งน้อยนักที่หนังสือพิมพ์ที่ติดตลาดจะสามารถดำเนินการควบคู่ไปกับจริยธรรมได้ เนื่องจากตามหลักจิตวิทยา คนเราชอบฟังเรื่องราวว่ากล่าวผู้

⁹⁷ สัมภาษณ์สมบุรณ์ วรพงษ์, นักหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ.

⁹⁸ สัมภาษณ์ประยงค์ อนันทวงศ์, ลูกศิษย์ที่คณะวารสารและสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

อื่น แต่ทว่ามาลัยก็ยังดำรงจริยธรรมของตนไว้ได้ ถึงขนาดที่คู่แข่งของพิมพ์ไทยในขณะนั้นตีใจเมื่อมาลัยเสียชีวิต

*"เมื่อคุณอารีย์ไม่อยู่ พิมพ์ไทยก็ยังมีคุณมาลัยเป็นหลัก แต่เมื่อคุณมาลัย ไม่อยู่แล้ว พิมพ์ไทยก็เริ่มแยลง หนังสือพิมพ์คู่แข่งก็ตีใจกันใหญ่ที่จะได้ชาติ "*⁹⁹

จะเห็นได้ว่า การศึกษาและประสบการณ์นี้ เป็นตัวที่จะนำความคิดของผู้อ่าน รวมไปถึงการเข้าใจจิตใจของคนอ่านด้วย เมื่อมาลัยได้เขียนคอลัมน์ต่างๆ เป็นประจำจึงทำให้คอลัมน์ของเขามีคนชอบและได้รับการยอมรับ ดังเห็นได้จากจดหมายของผู้อ่านที่เขียนมาชมงานของมาลัยว่า เขาเกือบสิ้นหวังในการดำรงชีวิต แต่ทว่างานเขียนของมาลัยก็ทำให้เขาสู้โลกต่อไปได้¹⁰⁰

การศึกษาและประสบการณ์ชีวิตเหล่านี้ เป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้มาลัยมีความเป็นนักหนังสือพิมพ์ที่ดีมีคุณภาพและคุณธรรม

6. อุปนิสัยส่วนตัว

อุปนิสัยของคนเราเป็นลักษณะจำเพาะของคนคนนั้น เป็นเครื่องชี้บ่งถึงพฤติกรรมและความคิดที่สะท้อนออกมาทางการกระทำหรือข้อเขียนต่างๆ มาลัยก็เช่นกัน ความเป็นนักหนังสือพิมพ์ของเขาปรากฏให้เห็นเด่นชัดจากบุคลิกลักษณะตลอดจนอุปนิสัยใจคอ

6.1 การเป็นคนเปิดเผย พูดความจริง ตรงไปตรงมา เรียบง่าย มีอารมณ์ขัน ทำให้ความคิดไม่มีอคติ การทำงานหนังสือพิมพ์จึงเป็นกลาง มีความสุจริตในการวิพากษ์วิจารณ์ ได้รับความเคารพเชื่อถือจากข้อเขียนต่าง ๆ ---การไม่มีลัทธิลุ่มคมใน จริ่งใจ คนชอบ เพราะไม่มีใครต้องการผู้ไม่จริงใจ แต่ความจริงใจของคน

⁹⁹ สัมภาษณ์บุญย ติมะเสถียร, นักหนังสือพิมพ์ พิมพ์ไทย, 16 มิถุนายน 2542.

¹⁰⁰ สัมภาษณ์อุทุม ชาติบุตร, เจ้าของสำนักพิมพ์อุทุมและผู้ร่วมก่อตั้งประชามิตร-สุภาพบุรุษ, 18 มิถุนายน 2542.

ตรงเกินไปก็จะดูแข็งกร้าว มาลัยจะอ่อนนุ่ม ทำให้คนชอบ เป็นการสะท้อนคุณลักษณะ นักหนังสือพิมพ์ที่มีความจริงใจและประนีประนอมไม่ก่อให้เกิดคนโกรธ

มาลัยเป็นผู้ที่มีอารมณ์ขัน ซึ่งส่งผลต่อการสไตส์การเขียนของเขาดังที่ บุศย์ สิมะเสถียร กล่าวไว้ว่า

“ทุกมาลัยจะเขียนเรื่องอะไรก็เขียนได้ เขียนบทความเมืองก็ได้ เขียนกีฬาก็ได้ คนที่จะเขียนให้คนอ่านเข้าใจนั้น เขียนสื่อได้ง่าย มีอารมณ์ขันใส่เข้าไป เพราะฉะนั้นเรื่องก็ไม่หนัก อ่านแล้วเข้าใจง่าย คนก็ติด เช่นเดียวกับชกมวย มันเครียด มันไม่ตลก มันสู้กัน แต่คุณมาลัยเขียนให้ออกมาชาก็ได้ จะหนักก็ได้ แต่บทน่าจะไม่หนัก เขาเขียนให้อ่านกันเข้าใจง่ายมากกว่า แต่แฝงด้วยความคิด”¹⁰¹

ชนิด สายประดิษฐ์ ภรรยาคุณหลาบ สายประดิษฐ์ กล่าวว่า

“ก่อนที่คุณหลาบไปออสเตรเลีย ได้มอบหมายให้คุณมาลัยทำหน้าที่สื่อแทน เพราะเป็นคนเข้าใจกัน เป็นคนซึ่งทำงานได้สารพัดอย่าง อย่างพวกนิยาย คอลัมน์ผู้หญิงนี้ คุณมาลัยจะมีมือขวา คือ ร. จันทะพิมพะ เพราะตอนแรกคุณมาลัยต่อว่าคุณหลาบว่า แหมคุณหลาบนี่เอาผู้หญิงมาให้ช่วยทำงาน มันจะทำยังไง พวกก่อนหน้านี้เป็นผู้ชายทั้งสำนักงาน มีผู้หญิงมันจะทำงานหรือ แต่เสร็จแล้วก็สนิทกัน เข้าใจกัน เพราะบางทีคุณมาลัยเขียนนวนิยาย หรือบทความแล้วเอาไปให้ ร.จันทะพิมพะอ่าน ถ้า ร.จันทะพิมพะอ่านแล้วบอกว่าไม่ได้เรื่อง ก็หมายความว่าไม่เข้าที่ คุณมาลัยก็หัวเราะฉีกท้องไป ทีนี้ ร.จันทะพิมพะ ก็เขียนมา บางเรื่องคุณมาลัยก็บอกไม่ไหว ะไรอย่างนี้ คือ สนิทกัน พูดตรงไปตรงมา”¹⁰²

แสดงให้เห็นว่า มาลัยเป็นคนจริงใจมีอุปนิสัยพูดจาตรงๆ เปิดเผยไม่อ้อมค้อมในเรื่องต่างๆ อีกทั้งยังเป็นคนใจกว้างและเปิดโอกาสให้สตรีในการทำงาน แม้จะรู้สึกไม่เชื่อถือนักในตอนที่แรกๆ¹⁰³ อีกทั้งยังเคารพสิทธิสตรีด้วย ดังเช่นที่มาลัยกล่าวไว้กับบอแน็ค เมฆประสาทว่า “นักหนังสือพิมพ์ไม่มีเพศ” ต้องทำงานเสมอป่าไหล่กัน¹⁰⁴

¹⁰¹ อ่างแล้ว.

¹⁰² อ่างแล้ว .

¹⁰³ พ.เนตรรังษี, “คนชายหมึก 1”, ฟ้าเมืองไทย 2 (4 มกราคม 2514): 39.

¹⁰⁴ ระหว่างชีวิตของมาลัย ชูพินิจ, หน้า 126.

ชนิด สายประติษฐ์ ยังกล่าวต่อไปอีกว่า

“การทำงานกับคุณกุหลาบก็ราบรื่น เพราะคุณมาลัยเป็นคนไม่เถียงใคร เจ็บๆ เอยๆ ไม่ได้แย้ง แล้วก็ทำงานไม่ใช่แผนกข่าว พูดกับใครก็เรียบร้อย ไม่เป็นคนไปเถียงได้ว่าใคร ให้เขียนอะไรก็ได้ทั้งนั้น ใครว่าอะไรก็หัวเราะไม่ว่าอะไรทั้งนั้น แม้ว่าการทำงานอาจมีความเห็นไม่ลงรอยกัน แต่ที่ไม่มีที่ทะเลาะเบาะแว้งอะไรกับใคร เป็นคนอารมณ์เย็น คุณกุหลาบกับคุณมาลัย มักจะเป็นคู่กัน ไปไหนไปด้วยกัน แบบพอคุณกุหลาบออกจากที่นี้ คุณมาลัยก็ออกตาม ยกโขงออก ไม่เหมือนสมัยนี้ที่ถือตัวเป็นใหญ่ สมัยก่อนมีใจรักและร่วมใจกันเสมอ อย่างตอนที่คุณกุหลาบไปอยู่เมืองจีน คุณมาลัยเป็นวุฒิสมาชิกมีฐานะขึ้น ไม่งั้นก็ออกกักเหมือนกัน คุณมาลัยก็มาช่วยดูแลเรื่องต่างๆ ให้เสมอ ตอนที่ลูกสาวจะแต่งงาน คือ คล้ายกับเป็นเจ้าของ แต่ไม่ได้ออกนอกหน้า คอยช่วยเหลืออยู่ข้างหลัง แม้กระทั่งไปพบพระองค์วรวงศ์ เพื่อบอกสาวท่านว่าลูกสาวจะแต่งงาน เพราะว่าท่านให้บ้านและเป็นคนให้ชื่อลูกสาวคนนี้ คุณมาลัยก็คอยช่วยเหลือ เป็นคนพาไป เรียกว่าอุ้มใจ มีเพื่อนที่รับผิดชอบในเรื่องต่างๆ”¹⁰⁶

อาจินต์ ปัญจพวรรค์ กล่าวถึง อัยยาศัยใจคอและบุคลิกลักษณะเรียงง่ายของ มาลัยในข้อเขียน “ข้าพเจ้าคิดว่านี่คือลูกโซ่” จากหนังสือที่ระลึกวันพระราชทานเพลิงศพ มาลัยหลายตอนว่า

“...สำหรับข้าพเจ้า คุณครูมาลัย ซูพินิจ คือสิ่งที่คงที่ รู้สึกเหมือนท่านจะไม่แก่ ไม่ลาสมัย ไม่เปลี่ยนแปลง มาลัย ซูพินิจ ซึ่งข้าพเจ้าเคยอ่านเรื่อง ‘ชายชาติศรี’ เมื่อข้าพเจ้าอยู่ชั้นมัธยม หรือมาลัย ซูพินิจ สมาชิกสภาว่างรัฐธรรมนุญ ก็คือ มาลัย ซูพินิจ คนเดียวกัน สุภาพ ละมุนละไม พูดช้า วาจาไพเราะ ทุกทีคนจะกว้างขวางด้วยน้ำใจนักกีฬา เช่นไรก็เช่นนั้น...”

นอกจากนี้ยังเขียนถึงความรู้สึกประทับใจในความเรียงง่ายเป็นกันเองของ มาลัยเมื่อได้พบกันเป็นครั้งแรก

“...ตอนบ่ายวันอาทิตย์วันนั้น เราสองคนเดินเข้าไปในบริเวณบ้านเล็กๆ ที่ซอยสุขโขทัย บ้านเล็กๆไว้ส่งกะสิศตบยั้งขึ้นด้วยรั้วกล้วยไม้ นี่แหละคือบ้านของนักประพันธ์ใหญ่มาลัย ซูพินิจ หรือน้อย อินทนนท์ เจ้าของ ‘ส่องไพร’

เราบอกให้เด็กในบ้านไปเรียนท่านว่าเรามาหา แล้วเราก็นั่งบันไดไปสู่อังกรรับแขก เรือนไม้กระดาน เป็นห้องไม้กว้าง พื้นกระดานกวาดดูเป็นมัน มีตู้หนังสือเต็มไปด้วยหนังสือที่เขียนโดยเจ้าของบ้าน มีโต๊ะรับแขกเล็กๆ แบบไม้ทันสมัยเลย ปูด้วยผ้าขาวซีกสะอาดจนมีกลิ่นแดด ช่างผ่ามีรูปขยายขนาดใหญ่เกือบเท่าหน้าต่างหลายรูป เป็นรูปที่ถ่ายมาจากป่า ในขณะที่

น้อย อินทนนท์ กำลังใช้ชีวิตแบบที่หลงใหล มีรูปถ่ายคู่กับสหาย ถ่ายคู่กับพราน ถ่ายคู่กับสัตว์ที่
ยิงได้ รูปเหล่านี้เป็นสิ่งที่เด่นออกมาจากสิ่งอื่นๆ

ห้องรับแขกนี้เป็นตัวแทนลักษณะสงบของเจ้าของบ้าน มันมีบรรยากาศธรรมดา ง่าย ๆ
ไม่มีสิ่งใดชมหรือชื่นชมความรู้สึกของแขก แต่มันเป็นกันเอง และแสดงตัวตนเจ้าของตรงตัวหนังสือ
และรูปถ่ายจากป่าดังกล่าวนั้นแล้ว

น้อย อินทนนท์ นุ่งกางเกงแพร ใส่เสื้อเชิ้ต เอาชายเสื้อไว้ข้างในอย่างเรียบร้อย เดินถือ
ซองบุหรี่และไม่ขีดเป็นซินออกมา ใบหน้าแสดงความใจดีเมื่อเห็นเรา สมชายได้แนะนำให้ท่าน
ทราบว่า ข้าพเจ้าคือคนที่รับอาสาจะเขียนบทโทรทัศน์ให้แก่คณะใหม่ที่เขาจะตั้งขึ้นและเรามา
ขอเรื่อง 'ส่องไพร' ของท่าน

ถูกใจน้อย อินทนนท์ เป็นอย่างยิ่งทีเดียว ข้าพเจ้ารู้ดีจากคำอนุญาตที่ท่านให้ออกมา
โดยทันที ยิ่งกว่านั้นยังเดินไปเปิดตู้หนังสือ หยิบ 'ส่องไพร' ออกมาพลิกดูกันอีกหลายเล่ม

น้อย อินทนนท์ ได้พูดว่า ยินดีมากที่เรื่องป่าจะได้ออกโทรทัศน์อีกหลังจากยุคหนึ่งที่
คุณสรรพสิริ วิรยศิริ ได้เคยจัดทำมาแล้ว น้อย อินทนนท์ ต้องการให้เด็กและผู้ใหญ่ในกรุงซึ่งไม่มี
โอกาสไปป่าได้หย่อนใจด้วยบรรยากาศของธรรมชาติโดยเฉพาะ ท่านต้องการให้เด็ก ๆ ของเรา
รักป่า เข้าใจป่าและไม่กลัวป่า อยู่ในป่าเดินอย่างไรจึงจะไม่หลง กินอย่างไรจึงจะมีรส นอนอย่างไร
จึงจะปลอดภัย ทูอย่างไรวางจึงจะเห็นความงาม น้อย อินทนนท์ ไม่เสียเวลาเลยที่จะนั่งเล่า
เรื่องของป่าให้เราฟัง ท่านบอกเราว่า ในชุด 'ส่องไพร' นั้น เรื่องที่ท่านพอใจที่สุด ไม่ใช่ไฮเก้ หรือ
ไอ้ง่าคำที่คนพึงวิหุ ท.ท.ท. ดัดกันอย่างหลงใหล แต่เป็นเรื่องที่เขียนในตอนหลัง ๆ คือ 'มด
แดง' อันเป็นตอนที่คาเก็นเป็นพระเอกพิสูจนความอดทนระหว่างตัวแกกับเสือ โดยมี 'มดแดง'
รังขนาดยักษ์เป็นกรรมการ และคาเก็นเป็นฝ่ายชนะ..."

นิสัยเหล่านี้ของเขา ส่งผลต่อสไตล์การเขียน ที่จะเขียนบอกเล่าเรื่อยๆ ไม่
เร่งรัด และไม่เขียนจนเกินความจริง ซึ่งสะท้อนให้เห็นจริยธรรมของนักหนังสือพิมพ์ข้อ
หนึ่ง คือ ความเที่ยงธรรม ไม่มีอคติ ในการนำเสนอ อีกทั้งมีความจริงใจในการแก้ไขปัญหา
รวมไปถึงความใจกว้างที่ยอมรับปัญหาด้วยเช่นกัน

6.2 ความรักอิสระ เสรีภาพ ทำให้ไม่ยอมอยู่ใต้อำนาจเงิน และตัว
บุคคล สามารถวิพากษ์วิจารณ์ได้อย่างเต็มที่และบริสุทธิ์ใจ จึงทำหนังสือพิมพ์ได้
ตามอุดมคติ เป็นตัวอย่างของนักหนังสือพิมพ์ได้ ---ความมีเสรีภาพเป็นสิ่งหนึ่งที่
มาลัยถือว่าติดตัวกับมนุษย์ ซึ่งเขาไม่ยอมอยู่ใต้อำนาจเงินใด หรือใครก็ตาม แม้ว่าจะต้อง
ออกจากงานตลอด เพราะไม่ยอมถูกบีบบังคับจากนายทุน ความที่เขาไม่ยอมอยู่ใต้อำนาจ
ของผู้ใด เห็นได้จากที่จอมพล ป. พยายามจะให้มาลัยทำงานด้วย แต่เขาไม่ทำ ทำให้เขามี
ความสุจริตในการวิพากษ์วิจารณ์ คนเกรงใจเนื่องจากพูดว่าคนอื่นได้เต็มปาก แต่เขาก็ไม่
ได้ก้าวร้าวรุนแรง แสดงถึงลักษณะนักหนังสือพิมพ์ที่มีความเสรีภาพและความเป็นไท

ความคิดที่จะต่อสู้ในสิ่งที่ไม่ถูกต้องก็เป็นนิสัยอันเด่นชัดของมาลัย เขาเป็นคนพูดตรงๆ ไม่หนีปัญหาและจะไม่ยอมให้ความอิสระของเขาอยู่ภายใต้อิทธิพลของผู้ใดเลย เห็นได้จากที่มาลัยกล่าวถึงตัวเองไว้ว่า

“...ข้าพเจ้ารู้แน่ว่าใจอยู่อย่างเดียวเท่านั้น ว่าชีวิตอยู่ในมือของข้าพเจ้าเอง สำหรับจะใช้ตามความรู้สึกผิดชอบจะดี และชีวิตของข้าพเจ้าไม่เคยอยู่ในอิทธิพลหรืออาณัติของใคร ชีวิตนั้นอาจจะมีค่าแก่ใครบ้าง และมันก็อาจจะไม่มีเลย แต่ตราบดีที่ข้าพเจ้ายังเป็นข้าพเจ้า มันจะไม่เป็นอันตราบดีใคร...”¹⁰⁶

“...ท่านเองเดียวกับชีวิตในการเขียนหนังสือ ซึ่งไม่รู้ว่าเป็นขึ้นมาเมื่อไร ชีวิตในการล่าสัตว์ใหญ่ของข้าพเจ้าก็ท่านเองนั่น สิ่งแวดล้อมของถิ่นกำเนิดเป็นประการต้น อาชีพในการทำป่าไม้ของท่านผู้ใหญ่ในสมัยโน้นเป็นประการต่อไป เพราะฉะนั้นหลักเกณฑ์หรือคิดปะกัตามที่ข้าพเจ้าได้ จึงเป็นสิ่งที่มาถึงโดยไม่รู้ตัว และข้อแนะนำที่ดี ความรักจากหนังสือคู่มือหรือตำราที่ดี เพียงแต่จะเป็นของศึกษาเพิ่มเติมภายหลัง...”¹⁰⁷

ความพอใจอีกอย่าง que เห็นได้ก็คือ

“...สำหรับตัวผมเองนั้น เมื่อผมมีเรื่องจะเขียนแล้วผมก็เขียน ไม่ได้นึกถึงอะไรทั้งนั้น ผมชื่อสัตย์ต่อคนคนเดียวเท่านั้น คือตัวของผม และรับผิดชอบต่อตัวของผมเอง แล้วผมก็เขียนไปตามนั้น ต้านประชาชน ผมไม่นึกถึงเลย เช่นว่า ประชาชนจะชอบหรือไม่ชอบ ผมไม่ได้เก็บเอามาคิด ผมเขียนเพื่อความพอใจของผมคนเดียว...”¹⁰⁸

นอกจากนี้อุปนิสัยของมาลัยได้ส่งผลถึงแนวคิดด้านสังคมเช่นกันดังที่ว่า

“...ทำไมพวกเราจึงรักชีวิตในการทำหนังสือพิมพ์ ก็เพราะว่ามันทำให้เราได้รับความรู้สึกถึงการต่อสู้ ทั้งในการครองชีวิตอยู่อย่างเอกชน และในการครองชีวิตอยู่เพื่อประชาชน ชีวิตเช่นนี้มีทั้งความผิดหวัง และภาคภูมิใจเมื่อสมหวัง แต่อย่างไรมันก็ได้สอนให้เราสู้สอ้นไอชะหอมหวลของความสำเร้ง ภูมิใจในการปาเพ็ญกรณีที่ได้เกิดมาเป็นมนุษย์ของเรา...”¹⁰⁹

¹⁰⁶ ม.ซูพินิจ, แสนสย 8, (22 ก.พ. 2502) : 12.

¹⁰⁷ มาลัย ซูพินิจ, “คำนำ”, ทุ่งโล่งและตงที่บ...

¹⁰⁸ โอฬาร, “ชมรมนักประพันธ์เท่าที่ได้สังสรรค์กันมา 7 นัด”, พิมพ์ไทยวันจันทร์ 3 (8 พฤษภาคม 2483) : 21-22.

¹⁰⁹ นายฉันทนา, “เพื่อนนักอ่านของเรา”, ประชาชาติรายสัปดาห์ (28 กรกฎาคม 2478) : 2.

เช่นเดียวกับที่มันส์ จรรยาจักษณ์กล่าวไว้ว่า

“...ผมได้พบคุณมาลัยในเครื่องแบบทหาร ผมตื่นตื่นเหลือเกินที่ได้พบนักประพันธ์ผู้นี้ ในมือถือกระเป๋าเอกสารที่อัดแน่นจนโป่ง เปลา่ ไม่ใช่เสื้อผ้า หามิได้ แต่เป็นต้นฉบับ เรื่องแปล หรือว่านวนิยายอันได้บรรจุนิทรรศการเรื่องราวของชีวิต – มนุษย์กับมนุษย์ – มนุษย์กับธรรมชาติ – มนุษย์กับสิ่งแวดล้อม หรือที่เรียกกันว่าสังคมรอบๆ ตัวเราเอง...”¹¹⁰

ความรักอิสระเสรีภาพในวิชาชีพนักหนังสือพิมพ์ที่ไม่มีอิทธิพลอะไรมาทำให้ เขายอมอยู่ภายใต้ได้ เห็นได้จากที่มาลัยกล่าวไว้ว่า

“...ครั้งหนึ่ง เมื่อสงครามโลกครั้งที่ 2 ยุติลงและมีการจัดตั้งรัฐบาลขึ้นใหม่ ท่านผู้ใหญ่ ในคณะรัฐบาลนั้นท่านหนึ่งส่งคนมาติดต่อทาบทามจะให้ข้าพเจ้ารับเป็นหัวหน้าฝ่ายประชาสัมพันธ์ของพรรคการเมืองใหญ่ที่จะตั้งขึ้นและข้าพเจ้าก็ปฏิเสธไป โดยให้เหตุผลตามความ สุจริตใจว่า ข้าพเจ้าไม่เคยมีหัวฝึกฝนในการเล่นการเมือง ฉะนั้นถึงอย่างไรก็คงจะรับใช้งานของ ท่านให้ตีไม่ได้ เพราะใจไม่รัก แล้วข้าพเจ้าก็ทำงานหนังสือพิมพ์ของข้าพเจ้าต่อมา หลายปีล่วง ไป เมื่อเราได้พบกันในงานสโมสรสันนิบาตอีกครั้ง ท่านก็ตั้งกระทู้ถามสั้นๆ ด้วยความขบขันแต่ ก็เป็นธรรมดาเหลือเกินว่า ‘คุณได้อะไรจากการทำหน้าที่หนังสือพิมพ์หลายปีติดต่อก’

แม้เวลาจะล่วงมาเป็นเวลาช้านานแล้ว ข้าพเจ้าก็ยังจำได้ว่าข้าพเจ้าตอบท่านผู้นั้นไป คำเดียวว่า ‘ความพอใจ’...”¹¹¹

นอกจากนี้ มาลัยยังเป็นคนที่ซื่อสัตย์ต่อวิชาชีพ ขนินชฐา ณ บางช้าง ได้ กล่าวไว้ว่า

“คอนงานศพของพ่อ แม่ให้ไปไหว้ผู้ใหญ่คนหนึ่งซึ่งมารู้ภายหลังว่า คือ จอมพลผิน ชุณหะวัณ ท่านยกมือคบหัวแล้วบอกว่า ทำตัวให้เหมือนพ่อนะลูก เอาอย่างพ่อเขาเนะ เงินซื้อเขา ไม่ได้”¹¹²

¹¹⁰ ระหว่างชีวิตของมาลัย ชูพินิจ , หน้า 106-107.

¹¹¹ น้อย อินทนนท์, “ระหว่างบรรทัด”, พิมพ์ไทย (14 พฤษภาคม 2506) : 9.

¹¹² อ่างแล้ว.

6.3 ความซื่อสัตย์จริงใจ ความกล้าหาญเด็ดเดี่ยว และความใจเย็น ทั้งความคิดและการกระทำ ทำให้มีมิตรสหายมาก สามารถสร้างหนังสือพิมพ์ขึ้นมาใหม่ได้ และได้รับความเคารพนับถือในข้อเขียนทั้งจากบุคคลและสถาบันทางการเมืองและสังคม --- เมื่อการทำหนังสือพิมพ์ล้มครั้งใด รวมไปถึงการลาออกเพราะไม่ยอมอยู่ใต้นายทุน ประกอบกับมีมิตรสหายมากและทำงานในแวดวงหนังสือพิมพ์ จึงสร้างหนังสือพิมพ์ได้ใหม่ทุกครั้ง และผู้อ่านก็จะติดตามมา เพราะเชื่อได้ถึงความจริงใจ ความซื่อสัตย์ที่มัลย์ผู้เป็นส่วนหนึ่งในหน้าหนังสือพิมพ์ฉบับนั้นมี ส่งผลต่อคุณลักษณะ นักหนังสือพิมพ์ของมัลย์ ด้านจริยธรรม

มัลย์เป็นคนรักเพื่อนฝูง เอื้อเฟื้อ มีน้ำใจ ใจเย็น ไม่เคยมีเรื่องมีราวกับใคร เช่นเดียวกับกับที่มณัส จรรยาดี พูดไว้ว่า

“...สมัยจอมพล ป. เป็นนายกรัฐมนตรี และคุณกุหลาบทำงานที่ประชาธิปัตย์ แล้วตำรวจมาตรวจค้นเอกสาร โดยคุณกุหลาบบอกว่าถ้าเห็นตำรวจเอาเอกสารอะไรใส่ลงไป ให้ร้องเอะอะทันที ในที่สุดก็ตันอะไรไม่ได้ แต่คุณกุหลาบเกิดถูกจับ ตอนนั้นคุณมัลย์หายไป 2-3 วัน ก็ติดกันไปต่างๆ นานา ว่าคงกลัวเป็นปลาติดแห บ้างก็คิดว่าอาจไปคอยช่วยเหลือ ซึ่งจริงๆ ก็ไปช่วยเหลือ เพราะว่าจอมพล ป. เคยเข้าบ้านอยู่ในแพวังสรรพศาสตร์ ซึ่งเมื่อคุณมัลย์ก็เข้าบ้านอยู่ด้วย คุณมัลย์ชอบพอกับท่านผู้หญิงละเอียด จึงรับปากว่าจะช่วยเหลือ แต่ขอให้ออกไปก่อนสัก 2-3 วัน ในที่สุดคุณกุหลาบก็ได้รับ อิสรภาพหลุดจากห้องขัง...”¹¹³

ความใจเย็นของคุณมัลย์นั้นยังมีอีกอย่างที่ทำให้กล่าวขวัญกันมาก คือ การที่ถูkJจรจัดหลังจากกลับจากคุมขังที่เวทีราชดำเนิน จนถึงพระบรมรูปทรงม้า ก็ถูกจับ คุณมัลย์ก็ยังพูดซ้ำๆ ให้เห็นใจว่าตัวเองทำงานหนังสือพิมพ์เป็นปากเป็นเสียงให้คนจน หัวอกเดียวกันอย่าทำเลย แต่ก็เห็นใจผู้จ้อย่างมากในภาวะสงครามเช่นนี้ แล้วคุณมัลย์ก็ล่องไปในกระเป๋ากางเกง แต่โจรไม่ยอมให้เพราะกลัวว่าเป็นปืน ซึ่งคุณมัลย์ก็บอกว่าถ้ามีก็คงจะขายไปแล้ว โจรก็ยอม ก็เลยเอาบุหรี่ปอกมา 2 ซอง เพื่อให้โจร 1 ซอง เอาไว้เอง 1 ซอง โจรก็ขี่สามล้อต่อไป¹¹⁴

¹¹³ ระหว่างชีวิตของมัลย์ ชุพนิช , หน้า 114.

¹¹⁴ เรื่องเดียวกัน , หน้า 103.

ขนิษฐา ณ บางช้าง ก็เคยเล่าเกี่ยวกับเรื่องนี้เช่นกัน

“ตอนที่เรียนอยู่เตรียมฯ เคยหนีไปเที่ยวลอบกระต๊อบกับเพื่อน แต่ไม่ได้บอกพ่อไว้ ถึงค่า
แล้วยังไม่กลับบ้าน พ่อก็ร้อนใจเที่ยวไปตามหาตามบ้านเพื่อนที่พ่อรู้จักและที่ต่างๆ เทียงคืน
กลับถึงบ้านก็ไม่เจอพ่อ จนเช้าพอกลับมาไม่ได้นอนเลย เพราะไปเที่ยวตามหา เราก็กลัวใจว่า
ต้องถูกตีแน่แล้ว แต่ทั้งหมดที่พ่อทำคือมองเราแล้วก็ส่ายหน้า เดินเข้าห้องไปนอน แค่นั้นเราก็
เจ็บแสบยิ่งกว่าถูกตีว่าแรงๆ หรือถูกเขียนตีเป็นไหนๆ มันอายจนบอกไม่ถูก”¹¹⁵

เรื่องต้องเก็บความรู้สึกไม่พอใจ โดยไม่มีปฏิกิริยาใดๆเลยของมาลัยนี้ มนัส
จรรยาภรณ์ ก็เคยเล่าไว้เช่นกันว่า ครั้งหนึ่งที่มาลัยถูกนักเขียนผู้อ่อนอาวุโสกว่าเขียน
กระเช้าเข้าเหย้าในเรื่องไม่สมควร มาลัยไม่ได้มีปฏิกิริยาที่แสดงความไม่พอใจเลย เขา
เพียงแต่ยิ้มพูดว่า

“ทนอ่านเขารู้ครับ ว่าอะไรจริงหรือไม่จริง ผลที่สุดเขานั้นแหละจะเสียหาย เพราะไม่รู้
อะไรจริงแล้วเขียนลงไป”¹¹⁶

นอกจากนี้ ความซื่อสัตย์และความกล้า ก็เป็นคุณสมบัติของนักหนังสือ
พิมพ์ที่มาลัยมีอยู่เช่นกัน และความซื่อสัตย์ซึ่งสะท้อนความเป็นตัวตนของมาลัย ก็ดังที่
มนัส จรรยาภรณ์เล่าไว้

“...เมื่อเดินเตร่ไปเตร่กันมาก็ลองเข้าไปวิวของโสภณคูบัว ข้าพเจ้ากล่าวตั้งนี้ก็เพื่อ
จะให้พฤติกรรมต่างๆ นิสัยรัศมีของคุณมาลัยให้เป็นรัศมีเด่นชัดขึ้นในความไม่มีต่างพร้อยหรือ
ชาติ อันที่จริงเราก็ไม่มีความทะยานอยากกันแต่อย่างใด แต่ก็เข้าไปเพื่อดูชีวิตในอีกแง่มุมต่าง
ๆ เท่านั้นเอง หรือเพื่อดูความลึกลับของชีวิตหญิงประเภทนี้เท่านั้นเอง ทุกๆ คนจะเข้าไปนั่งเล่น
ไม่มีใครเที่ยวขอลง คุณมาลัยจะกล่าวซ้ำๆ เนิบๆ สุภาพเหมือนเสียงผู้หญิงแต่เพียงว่า ‘ผมขอ
คอยอยู่ข้างนอกนะคร้าบ’ ก็เท่านั้นเอง...”¹¹⁷

¹¹⁵ อ่างแล้ว.

¹¹⁶ ระหว่างชีวิตของมาลัย ขุพินิจ , หน้า 116.

¹¹⁷ เรื่องเดียวกัน , หน้า 107-108.

ความกล้าเป็นคุณสมบัติของนักหนังสือพิมพ์อีกอย่างหนึ่งที่มาลัยมีและพยายาม แสวงหาสิ่งแปลกใหม่มาเสนอผู้อ่าน โดยไปสัมภาษณ์เสื่อฝ้าย ซึ่งโด่งดังในช่วงเวลานั้น ทั้งนี้ได้รับความอนุเคราะห์จากข้าหลวงประจำจังหวัดสุพรรณบุรี กับ พ.ต.เล็ก กำเหนิดงาม ซึ่งใช้เสื่อฝ้ายเป็นสื่อเพื่อเอาตัวเสื่ออื่นมาสู่เจ้ามือกฎหมาย¹¹⁸

6.4 ความมีน้ำใจ ความมีเมตตา อ่อนน้อมถ่อมตน โอบอ้อมอารี และเสียสละต่อมิตรสหาย ผู้ร่วมงาน และต่อสังคม ทำให้ได้รับการยกย่องในผลงานและบทบาทในสังคม --- ความที่มาลัยมีอุปนิสัยเมตตา มีน้ำใจกับคนทั่วไป การกระทำของเขาเป็นตัวอย่างเหมือนกับในข้อเขียนของเขา มิใช่กระทำอย่างพูดอย่าง ด้วยเหตุนี้คนจึงชอบ และส่งผลต่อคุณลักษณะนักหนังสือพิมพ์ของมาลัย ด้านจริยธรรม

ความมีเมตตากรุณาต่อผู้น้อยและความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เป็นอีกสิ่งหนึ่งที่มีอยู่เต็มเปี่ยมในอุปนิสัยของมาลัย ไม่ว่าเรื่องอะไรก็ตามที่เขาพอจะช่วยเหลือผู้อื่นได้ เขาเป็นไม่มีรังรอ มนัส จรรยาณ์ ซึ่งได้ใกล้ชิดมาลัยจนคุ้นเคยกับนิสัยใจคอมีเรื่องเล่าเกี่ยวกับเรื่องนี้มากมาย

“...เมื่อมีคนมาเอาต้นฉบับ บางครั้งยังเขียนไม่เสร็จ แต่ก็ยืนยันจะเอาให้ได้ เขาก็นั่งรอจนคุณมาลัยเขียนเสร็จ เรื่องที่คุณมาลัยเขียนไม่ใช่แค่เขียนเร็วอย่างเดียว แต่เต็มไปด้วยชีวิตชีวา ไม่ใช่ชู้ย...”¹¹⁹

ตรงกันกับ ชนิษฐา ณ บางช้าง กล่าวไว้ว่า เคยมีผู้มารับต้นฉบับแต่มาลัยยังไม่ได้เขียน พอบอกให้กลับไปก่อน แล้วค่อยมารับ บางคนก็กลับไป แต่ส่วนใหญ่จะนั่งรอจนเขียนเสร็จ มาลัยเขียนได้อย่างกับว่ามีสมองสั่งให้เขียนเรื่องอะไรก็ได้¹²⁰ และที่บุศย์ สิมะเสถียร กล่าวไว้ว่า คอรัลมันของมาลัยนั้นมีมาก แต่ทว่าเขาก็จะเขียนได้ทุกทีโดยมีความคิดอยู่ในใจที่จะเขียนเพิ่มตลอดเวลา¹²¹

¹¹⁸ เรื่องเดียวกัน , หน้า 110.

¹¹⁹ เรื่องเดียวกัน , หน้า 109.

¹²⁰ อ้างแล้ว.

¹²¹ อ้างแล้ว.

แต่เรื่องเกี่ยวกับความมีเมตตากรุณาของมาลัยซึ่งผู้รู้จักใกล้ชิดจดจำกันได้ดี ก็คงจะไม่มีเรื่องราวใดเกินเรื่องที่มีนัส จรรยาต์ เล่าไว้ว่า

"...ครั้งหนึ่งช่างเรียงพิมพ์หนุ่มน้อยคนหนึ่งเรียงพิมพ์เรื่องของครูมาลัยผิดอย่างสาหัส สากวรรจทีเดียว เรื่องเรียงพิมพ์ผิดอย่างร้ายกาจนี้ ถึงแก่คุณว.จันทพิมพ์พะได้เคยร้องให้มาลัย คุณมาลัยตรวจprüfเองก็แก้ลงไปแล้วยังเรียบร้อย แต่พอหนังสือขึ้นแท่นพิมพ์ออกมาเสร็จสรรพ ก็ปรากฏว่าช่างเรียงหน้ามคนนั้นไม่ได้แก้ให้เลย คุณมาลัยโกรธแค้นมาก แต่อย่างไรที่ สุดท้ายก็จะพูดแต่เพียงว่า

'อะไรโง่ๆ ด้วยกันแล้ว ทำไมทำงานกันอย่างนี้' ซึ่งประโยคนี้คุณมาลัยใช้เป็นประจำที่เดียว 'เห็นจะต้องลงโทษกันเสียบ้างแล้ว ขึ้นปล่อยต่อไปก็จะสะเพร่าอย่างนี้อีก'

ครั้งแล้วคุณมาลัยก็สั่งการไปทางกองจัดการโดยเด็ดขาด ให้ตัดเงินเดือนช่างเรียงผู้นั้น เป็นเงิน 4 บาท อันว่าเงินสมัยนั้น 4 บาทก็ใช้เส้นเสียบเมื่อไร กว่ายเดี่ยวชามละ 5 สตางค์ และ โอยัวะแก้วละ 3 สตางค์เท่านั้น เรื่องก็เป็นอันว่าคุณมาลัยได้ลงโทษผู้กระทำผิดตามสมควรแก่ โทษานุโทษ

ที่นี่ในเวลาบ่าย 4 โมงเย็น คุณกุหลาบและคุณมาลัยตลอดจนพวกเราทั้งหมด ก็มักจะมานั่งหย่อนอกหย่อนใจกันที่ร้านสี่แยกบางขุนพรหม ถ้าใหญ่หน่อยก็ไปร้านแม่เจ๊ที่เทเวศร์ คืม เหล้ากันเบาๆ กับแกล้มและของว่างพอบางๆ ก่อนที่จะแยกย้ายกันไปคนละทิศละทาง มันก็เห็นจะเป็นเรื่องบังเอิญอีก พอตีฟ่อช่างเรียงหน้ามคนนั้นก็เดินผ่านหน้าร้านมาพอดี และคุณมาลัยก็เผชิญเหลือบไปเห็นเข้าเสียดด้วย

'มานี่นะ!' คุณมาลัยพูดลากๆ ตามนิสัย ช่างเรียงเดินเข้ามาและยืนหลังโค้งอยู่ตรงหน้า 'โง่! เขาตัดเงินเดือนเราแล้วซินะ'

'ตัด 4 บาทครับ' ช่างเรียงพูดเสียงปกติ

คุณมาลัยรีบล้วงซองธนบัตรออกมาจากกระเป๋า หยิบธนบัตรฉบับละ 10 บาทออกมาแล้วยื่นไปให้

'เอา เอาไปใช้ โคนแล้วนี่นะ ทำงานอย่าสะเพร่าซี'

ใครจะเห็นชั้นหรือไม่ก็ตาม แต่พวกที่เห็นชั้นก็หัวเราะเบาๆ กันเสียงจงดังอ นี่ก็แสดงว่าคุณมาลัยมีความเมตตากรุณาเพียงใด....."¹²²

ขนิษฐา ณ บางช้าง เล่าไว้ถึงความมีเมตตากรุณาต่อผู้น้อยเช่นกันว่า

'สมัยก่อนโรงพิมพ์พิมพ์ไทยอยู่ที่สีลม บางครั้งพ่อต้องใช้น้ทกซี เราก็ช่วยหอบแพ้ม เอกสารไปส่งปากซอย พ่อทักซื้อบอกราคา เราก็ค่อนับเลย เช่นถ้าบอกร 10 บาท เราก็ 7 บาท

¹²² ระหว่างชีวิตของมาลัย ขุพนิช , หน้า 111.

แล้วกัน พ่อจะจับหัวเราเขย่าส่ายหน้าไม่ให้ต๋องรอง บอกว่าคนหาเข้ากินคำต้องเห็นใจเขาบ้าง รากาที่เขาบอกก็สมควรแล้ว แท้ก็ซัดันไหนได้รับพ่อซันรทจึงนับว่าโชคดีมาก”¹²³

ประยงค์ อนันทวงศ์ ลูกศิษย์ที่คณะวารสารศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรม
ศาสตร์ กล่าวไว้ว่า

“เมื่อมีปัญหาอะไรจะเข้าไปปรึกษา อาจารย์มาลัยก็คิดว่าเป็นลูกเป็นหลานให้คำ
ปรึกษามาตลอด ในตอนแรกไม่รู้จักตัวตนของอาจารย์ แต่พอได้เจอก็ไม่ผิดจากที่คิดเอาไว้ มี
คุณธรรม บุคลิกธรรม ชื่อสัตย์ เวลามีปัญหาเรื่องการเขียนก็ปรึกษาทุกที จำได้ว่า พบกับอาจารย์
มาลัยที่สยามนิกร สีลม เครื่องพิมพ์ติดตังมาก แต่อาจารย์ก็ยังเขียนได้ แนะนำวิธีเขียน ต้องทำ
ใจเป็นกลาง มีข้อมูลประกอบการเขียนมากที่สุด แล้วจะไม่มีใครเกลียดเรา”¹²⁴

สมบูรณ์ วรพงษ์ นักหนังสือพิมพ์รุ่นใหม่ในเวลานั้นก็เช่นกัน ได้มาขอคำ
แนะนำจากมาลัย ซึ่งมาลัยได้เขียนคำนำหนังสือ “รถเที่ยวสุดท้ายจากตองยี” ของเขา ทำ
ให้มีชื่อเสียงและเกิดสมบูรณ์ วรพงษ์ ได้¹²⁵ นอกจากนี้ยังได้ปรัชญาชีวิตจากมาลัยว่า

“เราจะต้องนำความคิดของผู้อ่าน ไม่ใช่ตามความคิดของผู้อ่าน ต้องเริ่มต้นไม่
เหมือนใคร เพราะการเขียนหนังสือ ต้องคิดคนอ่านเข้ามาหาเรา ไม่ใช่เราไปหาคนอ่าน ตามใจ
คนอ่าน”¹²⁶

ประยัต ศ. นาคะนาท เคยเล่าเกี่ยวกับน้ำใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อนักเขียนรุ่น
หลังจากรายการวรรณกรรมทางทีวีช่อง 7 เมื่อ 21 ส.ค. 2506 ว่า

“...คุณครูมาลัย ได้ลงทุนให้แก่ชีวิตการเขียนหนังสือของผม โดยยอมรับข้อเขียนของ
ผมลงในหน้ากระดาษที่ท่านเป็นบรรณาธิการ ทั้งๆ ที่ยังไม่เคยรู้จัก ไม่เคยเห็นหน้ากันเลย และ
ได้สนับสนุนให้ผมได้เขียนในแบบต่างๆ ได้โดยใจกว้างขวาง...”

¹²³ อ่างแล้ว.

¹²⁴ อ่างแล้ว.

¹²⁵ อ่างแล้ว.

¹²⁶ ระหว่างชีวิตของมาลัย ชูพินิจ, หน้า 134.

“ศุทธิณี” หรือ สุทธิลักษณ์ อ่ำพันวงษ์ เขียนคำไว้อาลัยในหนังสือที่ระลึกวันพระราชทานเพลิงศพมาลัย ดอนหนึ่งว่า

“....ความเมตตาสนับสนุนจากเขา ได้นำข้าพเจ้าเข้าสู่วงการประพันธ์เป็นครั้งแรกในสนามของบริษัทไทยพาณิชย์การ ครั้งแรกในหนังสือพิมพ์ ‘พิมพ์ไทย’ ยุคแรก ต่อมาก็ ‘สยามนิกร’ และ ‘สยามสมัย’ ตลอดเวลา คุณมาลัยไม่เคยสิ้นศรัทธาในงานประพันธ์แม้เพียงชิ้นเล็กๆ ที่นักประพันธ์เล็กๆ อย่างข้าพเจ้าผลิตออกมา เขากรุณาอ่าน ชิม และให้กำลังใจแก่ข้าพเจ้าในงานประพันธ์ทุกประเภท ไม่ว่าจะ เป็นสารคดี เรื่องสั้น คำร้อยกรอง และคอลัมน์

ความมีใจกว้างเช่นนี้ ย่อมหาได้ไม่ฝ่ายนักในสังคมของผู้มีผลประโยชน์ร่วมกัน ยิ่งรู้จักคุณมาลัยมากขึ้น ข้าพเจ้าก็ยิ่งตระหนักว่า ความมีใจกว้าง เอื้อเพื่อเพื่อนแก่กันนักประพันธ์รุ่นเยาว์กว่า คือคุณลักษณะอย่างหนึ่งในหลายๆ อย่างของเขา....”

“หลวงเมือง” หรือ สำราญ ทรัพย์นิรันดร์ ได้เขียนถึงความมีจิตใจกว้างขวาง เปิดโอกาสให้ทุกๆ คนที่มีความรักในวิชาชีพนักประพันธ์ นักหนังสือพิมพ์ ไม่ว่าจะ เป็นใครมาจากไหนก็ตาม ไว้ในคอลัมน์รอบเมืองไทย จากหนังสือพิมพ์สยามนิกร ฉบับวันศุกร์ 23 สิงหาคม 2506 ดอนหนึ่งว่า

“...เด็กใกล้ๆ บ้าน ซึ่งเป็นนักศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เคยเล่าให้ผมฟังว่า เขาได้เขียนจดหมายไปตามคุณครูมาลัยถึงเรื่องการเขียนหนังสือ แล้วต่อมาไม่นานก็ได้รับจดหมายตอบจากนักประพันธ์ใหญ่ผู้นั้น แถลงถึงรายละเอียดหลายประการ โดยที่ตัวผมเองซึ่งเคยร่วมทำงานอยู่ภายใต้ชายคาบริษัทไทยพาณิชย์การแท้ๆ ก็ยังอึ้งนึกสงสัยไม่ได้ว่า ท่านไปหาเวลาที่ไหนมาตอบจดหมายอย่างนั้น...”

6.5 ความรักธรรมชาติสิ่งแวดล้อมและศิลปะ ทำให้เกิดผลงานที่ยิ่งใหญ่มากมาย มีความสมจริง ทำให้เข้าใจธรรมชาติอย่างลึกซึ้ง และก่อให้เกิดความคิดสร้างสรรค์และอารมณ์สุนทรีย์แก่ผู้อ่าน --- อารมณ์อันสุนทรีย์ของเขามีผลอย่างมากต่อสไตล์การเขียนของเขาซึ่งมีส่วนอย่างมากในการนำเสนอที่ให้คล้อยตามกับงานเขียนของเขาทุกชิ้น ผลงานของมาลัยจึงนำเสนอแนวคิดได้ทุกสมัย

ไพบุลย์ อรรถยุดิ กล่าวไว้ว่า การที่มาลัยต้องใช้สมาธิในการทำงาน จึงทำให้มาลัยแยกไปอยู่ที่เรือนหลังเล็ก ซึ่งมีระยะห่างจากเรือนใหญ่พอเรียกได้ และความรักธรรมชาติ ที่บ้านจึงแวดล้อมไปด้วยไม้ดอกไม้ใบมากมาย

“คุณน้ามาลัยรักต้นไม้มาก มีกล้วยไม้ปลูกไว้ทั้งราคาแพงและไม่ป่าพื้นเมือง มีทั้งเอื้องกุหลาบ ช้างเผือก ช้างกระ เหลืองโคราช ช้างแดง ครั้งหนึ่งเคยถูกขโมยยกเค้าไป คุณน้ามาลัยต้องปลอบใจคุณน้าผู้หญิงอยู่หลายวัน”¹²⁷

จากที่ประยงค์ อนันท์วงศ์และสมบุญ วรรณ วรพงษ์ กล่าวนั้น จะเห็นได้ว่า นอกเหนือจากมีเมตตากรุณาแล้ว มาลัยยังสอดแทรกปรัชญาของการทำหนังสือพิมพ์ การมีสมาธิในการเขียนหนังสือ เช่นเดียวกับที่ขนิษฐา ณ บางช้าง เล่าว่า

“...เมื่อโตก็ตามที่พ่ออยู่ในอารมณ์เขียนหนังสือ พ่อจะไม่ได้ยินเสียงอะไรเลย ไม่ว่าจะ เป็นละครวิทยุจากข้างบ้าน เสียงเด็กในบ้านร้องไห้ เสียงทะเลาะเบาะแว้งจากบ้านข้างหลัง แม้แต่เสียงเรียกให้หยุดพักกินข้าว เวลาไปไหนก็สอนให้รู้จักสังเกตสิ่งต่างๆ รอบตัวเรา เห็นดอกไม้บานอยู่ข้างถนนก็ชี้ให้ดูถึงพัฒนาการของมันตั้งแต่ยังตูม ค่อยๆ คลี่กลีบ จนแย้มบานเต็มที่แล้วก็ร่วงโรย เราก็ได้ซึมซับสิ่งสุนทรีย์ต่างๆ ตั้งแต่เด็ก...”¹²⁸

นอกจากนี้ มาลัยยังมีความสนใจในเรื่องของคนตรี ซึ่งบอกได้ถึงความรู้สึกโรแมนติกที่เขามี ว่าเป็นคนอ่อนไหวง่าย สิ่งเหล่านี้สะท้อนออกมาในบทความและงานเขียนของเขาที่มักจะบรรยายสภาพต่างๆ ให้มองดูเป็นเรื่องสวยงามไปเสียหมด ทั้งๆ ที่บางเรื่องก็เป็นเรื่องหนัก

อธยาสัยอีกอย่างของมาลัย นอกจากจะรักในธรรมชาติแล้ว ก็คือความเป็นผู้มีใจรักคนตรี และมองโลกในแง่ดี อนงค์ เมษประสาธ เล่าไว้ว่า

“...วันนั้นในเบอร์ลินตะวันออก ข้าพเจ้าและครูเดินทางไปเยี่ยมดอกเตอร์แอนนา คริสตี กรอนฮอลล์ที่บ้านพัก ในฐานะที่ครูเคยรู้จักสมัยที่ครูเดินทางมาเยอรมันก่อนหน้าเพียงสองปี ที่บ้านของดอกเตอร์แอนนามีเปียโนอยู่ 1 ตัว ในระหว่างที่เรารอแอนนาอยู่ ครูก็ลงมือเล่นเพลงลาวแพนแผ่วๆ มันทำให้ข้าพเจ้าต้องมองดูอย่างไม่เชื่อสายตาตนเองว่าเป็นฝีมือของครูจริงๆ หรือนี้ ใครจะนึกว่านักเขียน นักล่าสัตว์ อย่างครู จะสามารถพรมนิ้วลงบนเปียโนอย่างไร้ที่ไรวะ เช่นนี้...”¹²⁹

¹²⁷ อ้างแล้ว .

¹²⁸ อ้างแล้ว .

¹²⁹ ระหว่างชีวิตของมาลัย ขุพันธ์ , หน้า 127.

อิทธิพลของคนตรีที่มัลลย์คุ้นเคย ไม่ว่าจะเป็นเปียโน ซออู้ ซอด้วง กระทั่ง หีบเพลงชัก รวมทั้งความรักธรรมชาติ รักอิสระเสรี ได้กล่อมเกลาให้เขามีอารมณ์สุนทรีย์ อ่อนโยน ซึ่งสะท้อนออกมาในงานเขียนหลากหลาย และนำไปสู่นามปากกาอันบ่งบอก ความเป็นเพศหญิง เนื่องจากสมัยก่อนเป็นที่นิยมกันมาก ดังที่บุศย์ สิมะเสถียร เล่าไว้ว่า

“ที่นามปากกาเป็นผู้หญิงกันมาก เช่น แม่อนงค์ แม่สำอางค์ ซอมาลี เป็นเพราะฟังดู อ่อนหวานเข้ากับนิยายรักๆ ใคร่ๆ ไม่ขัดแย้งเหมือนชื่อผู้ชาย”¹³⁰

พอใจ ชัยะเวฬุ เล่าถึงชีวิตที่เป็นไทแก่ตัวของมัลลย์ดังนี้

“ครูมัลลย์เป็นเด็กมาจากต่างจังหวัด มีชีวิตผูกพันกับธรรมชาติ พยายามสร้างเรื่องที่เป็นธรรมชาติขึ้นมาเพื่อชดเชย และสั่งสอนให้แนวคิดให้คนอยู่กับธรรมชาติให้มากที่สุด เพื่อให้เป็นส่วนหนึ่งของธรรมชาติ”¹³¹

นอกจากถือว่าเป็นการพักผ่อน และพบปะสังสรรค์กับเพื่อนฝูงแล้ว การเข้าป่าของมัลลย์ยังถือว่าเป็นกีฬาอีกด้วย ดังที่ฉุน ประภาวิวัฒน์ กล่าวไว้ว่า

“...ข้าพเจ้าเพลิดเพลินจากการเล่าบรรยายถึงประสบการณ์ในการล่าสัตว์ในป่าของ คุณมัลลย์ สนทนาในการนี้ของคุณมัลลย์ ที่ชอบเข้าป่า ก็เป็นอีกอย่างหนึ่งที่บังคับให้เห็น ลักษณะเป็นนักกีฬาและผู้ที่จะเป็นนักล่าสัตว์ซึ่งเดินกลางคืนกินกลางทรายนี้ จำจะต้องเป็นผู้มี สุขภาพอนามัยดีด้วย...”¹³²

เนื่องจากมัลลย์มีชีวิตที่ผูกพันกับธรรมชาติมาก การเข้าป่าของเขาแต่ละครั้ง จึงไม่ใช่ไปล่าสัตว์ แต่ไปเพื่อความเพลิดเพลิน ดังที่กล่าวไว้ในสยามสมัยรายสัปดาห์ (26 พ.ค.96) ว่า

“...เพื่อให้การเที่ยวป่าล่าสัตว์เป็นไปโดยถูกวิธี อันเป็นความจำเป็นที่จะได้ไม่ทำลาย สัตว์ให้สูญเสียไป โดยปราศจากประโยชน์แก่ใคร นอกจากนั้นก็เพื่อจะได้เป็นการเตรียมตัว เตรียมใจให้พร้อมสำหรับการใช้ชีวิตป่า ซึ่งปรากฏว่ามีผู้นิยมแพร่หลายมากขึ้นด้วย...”

¹³⁰ อ่างแล้ว.

¹³¹ อ่างแล้ว.

¹³² เรื่องเดียวกัน , หน้า 89.

สังคมในสมัยนั้นไม่ถือว่าการล่าสัตว์เป็นสิ่งที่ผิด เพราะแต่ก่อนป่าเมืองไทย
ยังเต็มไปด้วยสัตว์ป่า จึงเกิดความนิยมเที่ยวป่ากันมากขึ้น แต่แนวคิดของมาลัยเองก็ไม่ได้
เข้าป่าเพื่อล่าสัตว์ แต่เพื่อแสวงหาความสงบและแนวคิดการใช้ชีวิตกับธรรมชาตินั่นเอง¹³³

ผู้ที่เคยเข้าป่ากับมาลัยเสมอนั้น มีพระยาสุรพันธ์เสนี , อาณัติ บุนนาค,
เตียง สุจริตกุล, เจียด สุจริตกุล, ประสิทธิ์ ทวีสิน, มาริษา ทวีสิน , เจ้าเพชรราชรัตนวงศา ,
ใหญ่ เศรษฐบุตร , ม.ร.ว. ดิลกลาก เทวกุล , สำลี สุวรรณศิริ , ณรงค์และสร้อย วิหะ
อีกทั้งพรานไซ่ ห่วงน้ำ เป็นต้น บุคคลเหล่านี้มักมีชื่ออยู่ในสารคดีของมาลัยด้วยเป็นส่วน
ใหญ่

ความรักธรรมชาติของมาลัยเป็นอีกสิ่งหนึ่งที่เห็นได้จากการเข้าป่า มาลัยจะ
ต้องไปพักผ่อนเพื่อกลับมาทำงานได้เช่นเดิม เสมือนไปชาร์ตแบตเตอรี่ให้เต็มเปี่ยมด้วยพลัง
อีกครั้ง จน ปรภาวิวัฒน์ได้กล่าวถึงอุปนิสัยของมาลัยในขณะที่ไปประชุมสัมมนาต่อด้านการ
ก่อกวนครั้งที่ 2 ของ SEATO ที่ Lahore ปากีสถาน ไว้ว่า

“...เห็นคุณมาลัยนอนหลับคุ้ยอยู่บนเก้าอี้โซฟาหน้าเตาผิง ซึ่งในเตานั้นไฟลุกโชน
โดยใช้ฟืนท่อนใหญ่ๆ ใส่เป็นเชื้อเพลิงอยู่ คุณมาลัยเล่าให้ข้าพเจ้าฟังว่า คิดนิสัยการนอนหน้า
กองเพลิงในป่า ฉะนั้นเวลาที่จากบ้านมาทำให้คิดถึงป่า จึงอยากจะนอนแบบในป่าโดยที่รู้สึก
ว่าอบอุ่นและได้รับความสุขความพอใจ...”¹³⁴

6.6 ความรักชาติ เน้นการพัฒนาคุณภาพชีวิตและสังคมบ้านเมือง --

ส่งผลต่อแนวคิดของมาลัย เห็นได้จากยุคจอมพลสฤษดิ์ที่มาลัยไปเป็นวุฒิสมาชิก ตรวจ
สอบกฎหมาย แสดงให้เห็นว่ายุคนี้ปลอดอาชญากรรม เต็ดขาด มองผลดีมากกว่าผล
เสียของจอมพลสฤษดิ์ที่ทำให้บ้านเมืองสงบ แม้จะเป็นเผด็จการทหาร แต่ในภาวะเช่นนั้น
เลือกไม่ได้ ทำให้เขามีแนวคิดว่ามองคน 2 แง่มุมทั้งส่วนดีและส่วนไม่ดี อีกทั้งเห็นแก่ชาติ
เพื่อจะพัฒนา แม้ว่าจะไม่มีความหวังว่าจะมีประชาธิปไตย แต่ก็มีการพัฒนาคุณภาพพล
เมืองดีกว่าจะเป็นคอมมิวนิสต์

¹³³ สัมภาษณ์มาริษา ทวีสิน, ภรรยา ประสิทธิ์ ทวีสิน ที่เคยเข้าป่าด้วยกัน

¹³⁴ ระหว่างชีวิตของ มาลัย ชูพินิจ , หน้า 89-90.

ความรักชาติของมาลัย เห็นได้จากการไปเข้าร่วมขบวนการเสรีไทยด้วย
ดั่งที่บุญชู ห่วงน้ำลูกสาวพรานไซ้ ห่วงน้ำกล่าวไว้ว่า

“อามาลัยไม่ได้เป็นเสรีไทย แต่ก็คอยช่วยเหลืออยู่เบื้องหลัง เพราะอาชีพหัวหน้าเป็นที่
ร่วมส่งของที่เกาะนมสาว แต่มีการฝึกซ้อมที่เขาค้าง หลังบ้านเตี้ย แต่ก็ร่วมทำงานไม่ต่างจาก
เสรีไทยคนอื่น ๆ ”¹³⁵

จากที่กล่าวมาทั้งหมดจะเห็นได้ว่า อุปนิสัยของเขา ไม่ว่าจะเป็นความรัก
เพื่อน ความซื่อสัตย์สุจริต มีน้ำใจ ใจเย็น อดทนอดกลั้น มีเมตตากรุณา ได้เป็นแนวคิด
ด้านสังคมที่เขานำเสนอในงานเขียนของเขา รวมไปถึงการมีสติสมาธิ มองโลกในแง่ดี
ความกล้า ความเด็ดเดี่ยว อิทธิพลของดนตรี การรักการอ่าน ส่งผลให้มาลัยมีจิตใจที่อ่อน
โยน และนำเสนอแนวคิดเช่นนั้นออกมาในสไตล์การเขียนเนิบๆ ไปเรื่อยๆ ไม่เร่งร้อน
ตรงกับอุปนิสัยของเขา อีกทั้งยังแทรกอารมณ์ขันต่างๆ ทำให้เรื่องเครียดๆ กลายเป็นเรื่อง
สนุกได้

คุณลักษณะนักหนังสือพิมพ์ที่ถ่ายทอดออกมาจากแนวคิด เห็นได้ว่าจะ
สะท้อนจริยธรรมของนักหนังสือพิมพ์ในด้านต่างๆ ทั้งความมีมรรยาท ความเที่ยงธรรม
มีน้ำใจเป็นนักกีฬา รับผิดชอบ ซึ่งเห็นได้จากอุปนิสัยของเขาที่ใจเย็น ชอบให้ความรู้ มี
มุมมองใหม่ๆ มองโลกทั้งด้านดีและไม่ดี อีกทั้งยังสะท้อนให้เห็นเสรีภาพและความเป็น
ไทจากการที่เขาชอบเข้าป่า ซึ่งถือว่าชีวิตอยู่ในมือของตน ไม่มีผู้ใดชี้นำได้นอกจากตนเอง

นับว่าอุปนิสัยเป็นปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่ง ที่สะท้อนให้เห็นสไตล์การเขียน
แนวคิดทั้งด้านการเมืองและสังคม ตลอดจนคุณลักษณะนักหนังสือพิมพ์ด้วย

มาลัยนั้น เป็นคนใจเย็น พุดจาช้าเนิบๆ มีความยุติธรรม ส่งผลถึงข้อเขียน
ของเขาเด่นชัด ทำให้งานเขียนของมาลัย มีสไตล์เรียบๆ เดินเรื่องเรื่อยๆ ไม่รีบร้อน
สำหรับในเรื่องของความยุติธรรม ข้อเขียนของมาลัยทุกชิ้นจะไม่วินิจฉัยว่าคนใดทำผิด
หรือทำถูก แต่จะให้ผู้อ่านคิดเอาเอง เพราะมาลัยต้องการให้ความเป็นธรรมทั้ง 2 ฝ่าย ตัว
ละครในนวนิยายของมาลัยเอง ก็จะไม่มีการชี้ที่เลวจนหมด แต่ก็ชี้ให้เห็นส่วนดีของผู้
ร้ายนั้นเช่นกัน ซึ่งสะท้อนได้ถึงนิสัยที่มองคนในแง่ดี

¹³⁵ ย่างแล้ว.

ปัจจัยทั้ง 6 ประการที่มีผลต่อแนวคิดด้านการเมืองและด้านสังคม คือ มิตร
 สหายและสิ่งแวดล้อม , สถานการณ์ทางการเมืองและสังคมในขณะนั้น , อิทธิพลแนวคิด
 จากหนังสือและข้อเขียนจากต่างประเทศ , การดำเนินชีวิตของตนเองและครอบครัว ,
 การศึกษาและประสบการณ์ชีวิต และ อุปนิสัยส่วนตัว ปัจจัยต่างๆ ที่ได้กล่าวมา ล้วน
 แล้วแต่ส่งผลต่อสไตล์การเขียนของมาลัย ชูพินิจ และสะท้อนมาสู่คุณลักษณะนักหนังสือ
 พิมพ์ที่ดีของมาลัย ชูพินิจ อันประกอบไปด้วยจริยธรรม เสรีภาพและความเป็นไท อัน
 เป็นสิ่งสำคัญที่สุดของวิชาชีพนักหนังสือพิมพ์

สถาบันวิทยบริการ
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย